No. 55 Vrijdag 7 Februari 1930. 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten
Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke
5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

EERSTE BLAD

Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888
(Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Een Belg over Indië.

(*Van onzen Belgischen correspondent.*)

Zijn de Belgen een koloniaal volk, d.w.z. zit er in hen de expansie-drang, die de Engelschen en Hollanders kenmerkt?

De psychologie van de menigte levert ander resultaat op dan de psychologie van de individuen, waaruit ze bestaat. De wiskundige regel, de som der termen gedeeld door hun aantal, kunnen we niet toepassen.

Hier niet, en in Holland niet, al waait het rood-wit-blauw al meer dan drie eeuwen over de eilanden van den Indischen archipel. Zelfs in Holland heft men klaagliederen aan over de weinige belangstelling, die het eigenlijke volk toont in zijn toch zoo rijke koloniën, waarbij zijn bestaan zoo nauw betrokken is. Slechts in de allerlaatste tijden is hierin verandering gekomen, dank zij het onderwijs, dank zij vooral — de reusachtige en snelle ontwikkeling van Insulinde, welke voortdurend meer werkkrachten uit het moederland heeft opgeëischt, zoodat er tegenwoordig bijna geen Nederlandsche familie is, die niet een of meerdere harer leden in Indië telt.

De kiemen voor deze ontplooiïng waren evenwel aanwezig: de Hollander is van oudsher zeevaarder geweest, die uit zucht naar avontuur of tuk op winst de zeeën overstak.

Van de Belgen kan niet hetzelfde worden gezegd: ze waren geen zeelui en ze zijn het nog niet. De Belgische koopvaardijvloot neemt slechts een gering percentage van het wereldvervoer op, terwijl de in een oogenblik van oplaaiende geestdrift gevormde oorlogsvloot langzaamaan gelikwideerd wordt.

Het geconstateerde verschil tusschen Noord en Zuid is niet moeilijk te verklaren uit de natuurlijke gesteldheid van beide landen, terwijl ook historische invloeden sterk hun invloed hebben doen gelden, mogelijk zelfs overwegend zijn geweest.

We moeten niet vergeten, dat zonder deze laatste het mogelijk minder marquant zou zijn.

Want ook in de geschiedenis van België, vooral in die der Vlamingen, zijn gebeurtenissen en feiten aan te wijzen, die ons vertellen, dat de expansiezucht, die het Noord-Nederlandsche volk kenmerkte en kenmerkt, den Zuidelijken broeders niet vreemd was, noch is.

Op verschillende eilandengroepen in den Atlantischen Oceaan hebben Vlaamsche kolonies bestaan, waarvan de sporen nog aanwezig zijn.

Uitgeweken Zuid-Nederlanders hebben een werkdadig aandeel genomen in de oprichting en de ontwikkeling van de Vereenigde Oost-Indische Compagnie (Usselinx), in de vestiging van haar gezag (P. v.d. Broeke).

De zeevaart heeft veel te danken aan den grooten Antwerpenaar Mercator.

De Compagnie van Oostende heeft een korten tijd van bloei gekend en alleen uitwendige oorzaken hebben tot haar val geleid.

Het is daarom overdreven te beweren, dat de Zuid-Nederlanders nooit zeelui geweest zijn.

En zoo ze voor het oogenblik weinig deelnemen aan de groote vaart, moeten we daarbij niet te veel waarde toekennen aan natuurlijke oorzaken, waarover de menschelijke geest nu gemakkelijker triomfeert dan vroeger.

In ieder geval, belangstelling voor de koloniën is er in dit land wel, méér dan men na het voorafgaande en gezien de jeugd van België als koloniale mogendheid zou verwachten.

Deze belangstelling uit zich in het schitterende Kongo-museum te Tervueren, in het Ethnologisch Museum te Brussel, in koloniale periodieken, in de kranten, in vereenigingen, in tentoonstellingen, in koloniale „dagen" en „weken", enz.

Ze gaat ook vaak uit naar vreemde koloniën, waar iets te leeren valt. De reis van prins Leopold en prinses Astrid ligt Indië nog versch in het geheugen. Beiden waren en zijn nóg opgetogen over die reis.

Enkele groote bladen hier zenden van tijd tot tijd medewerkers uit, die kostbare reizen maken om de toestanden elders te bestudeeren.

Zoo hebben we in 1926 Chalux (R. de Chateleux), den bekenden medewerker aan de *Nation Belge* in Indië gehad. Hij was toen op een wereldreis; het was trouwens de tweede maal, dat hij Indië zag.

En onlangs is ten Uwent geweest de heer Pierre Daye, die hier in koloniale kringen groot aanzien geniet en o.a. medewerkt aan het nieuwe prachtwerk Miroir du Congo Belge, waarvan het eerste deel verschenen is.

In de *Soir* vond ik een relaas van de door hem gemaakte reis *Dans les Mers du Sud*, waarvan stellig het gedeelte, dat over Indië handelt, de belangstelling zal hebben van den lezer.

„Als men", aldus de heer Daye, „afstapt van de schitterende Hollandsche paketstoomers, (hij is van het Oosten gekomen. D.), dan lijken steden als Soerabaia en Semarang op de Oostkust (! D.) van Java; als Malang of Buitenzorg in het binnenland, en vooral als Batavia, een zuivere verrukking. Ik weet niet, wat men het meest moet bewonderen: het schilderachtig kleurenspel van de Inlandsche of Chineesche wijken, dan wel de blijheid, het licht en den volmaakten aanleg der Europeesche stadsgedeelten met hun breede, schaduwrijke en bebloemde lanen."

Na een korte vergelijking tusschen de eilanden der Stille Zuidzee en Java, voornamelijk wat betreft de Inheemschen, in welke vergelijking onze Javaantjes zeer geroemd worden, gaat de heer Daye aldus voort:

„Soerabaia met zijn mooie lanen, zijn tuinen, verlucht door flamboyants, zijn reusachtige en decoratieve waringins; welk een genoegen is het er door te wandelen op gevaar af van verpletterd te worden onder een van die ontelbare auto's, die onder een concert van klaxons in buitensporige vaart heenglijden; of zich omver te laten werpen door een van die kleine voertuigjes, welke wij vroeger *tonneaux* noemden; schitterend van beslag en vernis, van glimmend lederwerk en roode en gele pluimen, welke de koppen versieren van kleine, langmanige paardjes, nog niet zoo hoog als ponneys".

Vervolgens somt de schrijver allerlei merkwaardigheden op, welke hij zag in de kampongs; de *perkoetoet* en de *pikolan* ontsnappen niet aan zijn aandacht.

Na een terugblik op Tahiti en de Maori's komt de heer Daye weer op Java terug.

„In den loop van drie eeuwen, na afwisselende perioden van succes, van strijd, van terugwijken en hernemen, zijn de Hollanders, geleid door ondervinding, langzamerhand bewonderenswaardige kolonisators geworden. Ze overtreffen zelfs volgens mijne meening de Engelschen en deze hebben vaak heel veel moeite om hun afgunst te bemantelen."

De schrijver laat zich dan even verleiden tot een strategische beschouwing van moederland en kolonie, tot een beschouwing van hun rol op het wereldtooneel. Hij trekt een parallel tusschen Engeland en Nederland, waarbij hij tot het besluit komt, dat het laatste land even machtig had kunnen worden als het eerste, zoo het, als eiland, beschermd ware geweest tegen continentale aanvallen.

Zal Holland nog eens een belangrijker partij in het wereldconcert spelen, dan heden, vraagt hij.

En hij wijst op de strategische positie van den archipel in geval van een conflict in den Grooten Oceaan, op de nabijheid van Singapore, op de aanwezigheid van petroleum.

Het reeds zoo vaak veronderstelde verdrag met de Vereenigde Staten komt even om den hoek kijken.

Ook aan de moeilijke positie van Nederland en Indië in den grooten wereldoorlog worden eenige regels gewijd. De toenmaals begonnen overbrenging der departementen naar Bandoeng wordt toegeschreven aan militaire overwegingen.

„In den loop van vele eeuwen van overheersching — met een Britsch interregnum — hebben de Hollanders een koloniale ondervinding verworven, die hen er hoe langer hoe meer toe brengt het onderworpen volk, zijn godsdienst, zijn kunsten, zijn overleveringen, zelfs zijn kleeding te eerbiedigen, en het op te voeden; het de meest liberale middelen te schenken om zich op te werken.

Het eerste punt van het economisch programma is geweest: de Inlander moet altijd genoeg te eten hebben. Ofschoon de dichtheid van bevolking op Java buitengemeen groot is, hebben de overheden dit doel geheel bereikt. Men kan van armoede nergens iets bespeuren. De vuile misère, de hongerende wijken, de bedelaars, die Engelsch-Indië vergiftigen, de reiziger vindt ze hier niet.

Gedurende mijn uitstapjes in het binnenland heb ik overal teekenen van welvaart opgemerkt. De Inlander is een goede landbouwer en de overheid helpt hem. Ze heeft het land op onvergelijkelijke wijze bevloeid. Ze heeft den landbouw geleid en verbeterd, dank zij haar proefstations, haar technici en met behulp van haar materiaal."

Voorts neemt de schrijver den vorm van het bestuur in nadere beschouwing.

Een kleine fout, die hij maakt, als hij zich begeeft op het terrein van het rechtswezen, zij hem vergeven.

Ten slotte wijdt de heer Daye eenige regels aan de communistische onlusten van einde 1926, begin 1927, waarbij hij de medeplichtigheid van Moscou als vaststaande aanneemt. Ook het jongste Kedirische complot krijgt een beurt.

En hij besluit:

„Insulinde groeit te hard op allerlei gebied, dan dat dit anders zou kunnen zijn. Groeikoortsen zijn niet te vermijden. Het komt er slechts op aan de meest geschikte middelen aan te wenden om ze te genezen.

De Hollanders kennen deze. Hun koloniaal leger is sterk! Het scheen me goed geoefend, goed uitgerust en gedisciplineerd. Het is in khaki, zoowel wat huid als uniform betreft".

*
* *

We vinden in het artikel van Pierre Daye geen diepgaande gedachten; het is wel erg populair geschreven. Het is geschreven voor de groote massa, de lezers van de *Soir*, het in België meest populaire dagblad. Als zoodanig bewijst het den Nederlanders evenwel den grooten dienst hun kolonie, hun werk aldaar bekend te maken in wijden kring.

Misschien ziet hij sommige dingen te veel *couleur de rose*. Ik heb wel eenige bezwaren bij het lezen gemaakt en de lezer zal er wel maken bij mijn resumé! Maar het is in ieder geval een objectief oordeel, zijnde dat van een vreemdeling, die in het onderhavige geval geen enkele reden heeft om poeslief te doen.

En als zoodanig moeten we het apprecieeren.

DIXI.

ANTWERPEN, Driekoningen 1930.

Uit de Indische Pers.

De regeering.

Uit een hoofdartikel van de *Indische Crt.* over het regeeringsantwoord in de vergadering van Dinsdag is het volgende:

Politiek in een kolonie is in wezen altijd iets anders dan politiek in een voldragen en volkomen evenwichtige Westersche gemeenschap. Het is hier wel eens al te zeer vergeten. Er is hier wel eens al te zeer getracht, Westersche methoden in toepassing te brengen en Westersche instellingen onder de palmen tot ontwikkeling te brengen, zonder rekening te houden met dien psychologischen factor, welke in het leven der beide hoofdgroepen van deze maatschappij van niet te onderschatten beteekenis is.

Het wekt den indruk of de regeering, na de laatste ervaring, met de actie tegen de P.N.I. opgedaan, bezig is dien factor in haar beleid weder in te schakelen. Zij begeeft zich niet langer op zijpaden. Zij discussiëert niet meer over problemen, die zij, krachtens eigen overtuiging en eigen visie, gehouden is tot oplossing te brengen. Zij trekt de scheidingslijn tusschen de adviseerende taak van het vertegenwoordigend college en haar eigen uitvoerende taak scherper dan ooit te voren. En zal ervaren op die wijze grooter bevrediging te schenken dan wanneer zij poogt de eene groep van de wijsheid harer beginselen te doordringen en de andere groep van de noodzakelijkheid harer maatregelen te overtuigen.

Een regeering in een kolonie moet vóór alles: regeeren. Doen. Zoo beknopt mogelijk spreken. Zoo beslist mogelijk handelen. Dan wekt zij vertrouwen niet alleen, zij verzekert zich ook van den steun dier velen die, wanneer 't regeeren wordt opgevat als een durend streven naar verzoening, zich immer onbehaaglijk zullen blijven gevoelen.

De wijze, waarop de regeering den laatsten tijd haar beleid verklaard, instede van verdedigd heeft, doet verwachten, dat wij de periode der compromissen verlaten en die der bewuste regeerkracht ingetreden zijn. En dan zinken de bezwaren tegen bepaalde détails in het regeeringsantwoord in het niet bij die alles-beheerschende voldoening over zoo een duidelijk gedemonstreerde kordaatèn paraatheid!

NEDERLANDSCH - INDIE.

De Havenprocessen.

Men herinnert zich, dat de H.A.M. destijds het land heeft doen dagvaarden in verband met het feit dat in bezuinigingstijd zekere uitbreiding van de havens Soerabaia en Priok, die zij geheel of ten deele zou hebben uitgevoerd, niet heeft plaats gehad. De claim inzake de Holland- en de Java-pier te Soerabaia is destijds in hoogste instantie afgewezen, die betreffende werken te Priok heeft een oplossing gevonden door arbitrage, welke de H.A.M. een deel van haar claim toewees.

Wij vernemen thans dat de H.A.M. opnieuw een claim heeft ingediend, gebaseerd op de h.i. noodzakelijke herrekening van prijzen voor materiaal ten behoeve van Soerabaia aangeschaft, welke claim loopt tot een bedrag van f 2.300.000.

Ondernemersraad.

In het dagelijksch bestuur van den Ondernemersraad zijn, naar Aneta meldt, benoemd de heeren dr. Van Aalst en Van der Lee van de H. V. A.

Mr. Iskak heeft de Justitie bij den Neus!

Aneta seint ons:

Mr. Iskak vertoeft sedert eenige dagen te Soerabaia. Het plan dat hij zich te Tegal zou vestigen gaat vermoedelijk niet door. Vermoedelijk zal hij te Soerabaia een advocaten kantoor vestigen.

Aldus een telegram.

Hoe komt mr. Iskak in Soerabaia, zal men vragen? In ons blad stond immers Maandag 26 Januari het volgende Aneta bericht, blijkbaar uit officiëele bron geput te lezen:

Aneta verneemt, dat het onderzoek tegen mr. Iskak thans zoover gevorderd is, dat het langer preventief houden onnoodig werd geacht, weshalve besloten werd hem Woensdag bij het verstrijken van den vastgestelden aanhoudingstermijn wederom op vrije voeten te stellen.

Hiertoe is te eerder besloten wijl Iskak uitdrukkelijk de belofte aflegde: primo, gedurende het onderzoek van de zaak niet aan politiek te doen. Secundo: het onderzoek in geenerlei wijze te bemoeilijken. Tertio: zich te vestigen waar de justitie mocht wenschen, b.v. naar Iskak zelf voorstelde te Tegal, waartegen de justitie geen bezwaren had, aangezien Tegal vrij van de P.N.I. actie is. Quarto: zijn correspondentie via den resident te doen loopen.

Thans is echter, in verband met het plotseling overlijden van het zesjarig dochtertje na een operatie in de C.B.Z. de invrijheidstelling vervroegd en mr. Iskak reeds op 25 dezer op vrije voeten gesteld.

Bij het onderzoek zijn intusschen in voldoende mate bezwarende feiten gebleken voor verdere vervolging van mr. Iskak.

Het schijnt, dat het parket den heer Iskak toch wel erg verkeerd heeft beoordeeld, toen zij waarde hechtte aan zijn belofte. Mr. Iskak begon met niet naar Tegal te gaan, maar zijn intrek te nemen bij den heer Sartono, voorzitter der plaatselijke P.N.I. Wij hebben toen gezwegen, gezien de treurige omstandigheden, die naar wij veronderstelden, den heer Iskak toen aan Batavia bonden. Maar het wordt nu een beetje mal: mr. Iskak is heelemaal niet in Tegal geweest en zwerft nu, naar blijkt, in den Oosthoek.

En het parket... kan hem dat niet zonder meer beletten. Want de heer Iskak is gelijkgesteld, en thans zou dus voor het geval het parket hem weder zou willen doen opsluiten, noodzakelijk zijn dat de Raad van Justitie alhier rechtsingang tegen hem verleent met bevel tot onmiddellijke aanhouding: de termijn gedurende welke de officier van justitie hem in bewaring kan houden is thans definitief verstreken.

Het lijkt ons overbodig hier te wijzen op de scha aan het prestige der justitie, die veroorzaakt wordt door het feit, dat de volgelingen van mr. Iskak ongetwijfeld met hem van oordeel zijn, dat hij de justitie aardig bij den neus heeft gehad. De feiten spreken voor zichzelf.

Waar intusschen reeds op 26 Jan. kon worden gemeld dat „in voldoende mate bezwarende feiten" zijn gebleken tegen dezen heer, lijkt het ons aannemelijk, dat thans het parket die schade tot een minimum kan beperken, door op grond van die reeds 14 dagen geleden geconstateerde bezwarende feiten de onmiddellijke opsluiting van mr. Iskak aan den Raad te verzoeken.

En de Raad zal, naar men mag veronderstellen, alwéér op grond van het bericht dat het parket via Aneta deed verspreiden, zeker dit verzoek niet weigeren.

Wij wachten dus met belangstelling een telegram af, dat de heer Iskak wederom is gearresteerd.

R.

De „Tinombo".

Te Amsterdam is, naar Aneta meldt, te water gelaten de *Tinombo*, welke voor rekening van de K. P. M. wordt gebouwd.

De S.S. in de Buitengewesten.

Naar bekend is, is het hoofd van het dienstvak beweging en handelszaken der S.S. de heer J.F.A.M. Koning met begin Mei benoemd tot chef van het bedrijf der S.S. in de buitengewesten, waar hij den heer J.M. Sloos zal opvolgen; deze heer gaat met verlof.

Teneinde den nieuwen functionaris plaatselijk te oriënteeren zullen beide heeren gezamenlijk verschillende dienstreizen maken. Een bepaald reisprogramma is echter nog niet opgemaakt.

Te zijner tijd zal de heer Koning weer worden opgevolgd door den heer Osten die thans tijdelijk waarnemend chef-exploitatie der Oosterlijnen te Soerabaia is.

Een Oog uitgeschoten.

Aneta meldt uit Palembang dat de luitenant van de infanterie J. de Vries te Sarolangoen bij het nakijken van een revolver zichzelf het linkeroog uitschoot. Zijn toestand is bevredigend.

Revolutie in de C.S.P.

In Medan heeft 31 Januari dr. van Bart voor de plaatselijke afdeeling der C.S.P. een rede gehouden die de aandacht verdient. Wij vinden een verslag van die rede, getiteld: „Zwenking in de politiek" in de *Deli Crt.*

Onder die zwenking bleek de spreker te verstaan een zekere *Abneigung* van de ethische politiek, die zich in Indië o.a. demonstreert door de oprichting der V.C., een verschijnsel dat de spreker toejuichte. Hij zeide, dat de stichting der V.C.

„zeker van belang is als tegenwicht tegen het al te eenzijdig poneeren van de Inlandsche belangen.

Ook heeft de oprichting van de V. C. velen ertoe gebracht, die zich afzijdig hielden van de politiek, om zich thans daarvoor te interesseeren. Ik juich deze gebeurtenis dus toe al ben ik het ook niet eens met de V.C.-beginselen.

Tenslotte wil ik er nog op wijzen, dat in de Vaderlandsche Club veel menschen toevlucht hebben gevonden, die eigenlijk ergens anders thuis hooren, bijv. in de C.S.P. En als ik dan vraag hoe dat komt, dan is daarop het antwoord, dat deze menschen in onze partij niet bevredigd worden."

Vervolgens plaatste de spreker zich nogal critisch tegenover mr. v. Helsdingen.

Spr. wil het nu hebben over de Christelijke Staatkundige Partij — dat is, zegt hij de partij van den heer Van Helsdingen, die daarin dictator is.

In die partij is veel oneenigheid, veel défaitisme. Onze afdeeling heeft duidelijk uitgesproken, dat zij bezwaar heeft tegen vele uitingen van onzen Volksraadvertegenwoordiger, die allerminst moest worden aangezien als de vertolker van aller standpunt.

Dr. Van Bart bespreekt dan het propagandistisch geschrift van den heer Van Helsdingen „Op den tweesprong" waarmede hij - naar hij zeide — diens geestesgesteldheid wilde demonstreeren.

Wanneer ik de brochure lees, — gaat spr. voort — dan kom ik tot de conclusie, dat zij misschien goed-bedoeld in, maar toch een anti-nationale strekking heeft. De heer Van Helsdingen is erg vaag in zijn mededeelingen, doch wat hij zegt komt neer op nationalen zelfmoord. De socialisten zijn minder linksch dan de heer Van Helsdingen.

Dan mag er ook wel eens worden gewezen op de zeer ontactvolle wijze, waarop hij de problemen behandelt. Hij spreekt over rassen-minachting en geeft als voorbeeld een lynchpartij van een neger in Amerika.

Nu vraag ik U — worden hier Inlanders gelyncht? Dergelijke uitlatingen kunnen de rassen-hartstochten alleen maar aanwakkeren.

De heer Van Helsdingen — aldus de heer Van Bart — manifesteert een duidelijke ongeschiktheid als leider van de C.S.P.

De spreker werd later nog wat persoonlijker.

De heer Van Helsdingen heeft gebrek aan menschenkennis. Een voorbeeld: Toen hij hier in Mei j.l. op doorreis was, ontbood hij Soemantri bij zich die zijn leerling was geweest, en waarvan hij niet kon gelooven, dat hij zoo rood was als de menschen van hem vertelden. De ervaringen hebben wel anders uitgewezen.

Van Helsdingen is een gevoelsmensch, maar hij is iemand van oppervlakkig sentiment, dat bij opwellingen werkt. Daarbij heeft hij weinig kijk op de zaken.

Uit zijn eigen mond heeft spr. van hem vernomen, dat hij wel graag een Inlandsche militie aan zijn bruine broeders zou gunnen.

De afdeeling Medan heeft daartegen een krachtig geluid laten hooren en 't gevolg is geweest, dat deze afdeeling op den partijdag is gehoond, genegeerd en geboycot. In onze inzendingen in *De Banier* heeft men ergerlijke drukfouten laten staan, men heeft ze in stukken laten uiteenvallen, waardoor hun waarde verminderde.

Moet dat zoo doorgaan?

Er moet een zwenking komen in de partij; de voorhoede moet kunnen terugvallen op de achterhoede in Nederland. Wij moeten ons aansluiten bij de richting van het *Pol. Ec. Weekblad.* We hebben hier een verstandig man noodig, die contact zoekt met de Anti-Revolutionnairen en de Christelijk-Historischen in Nederland. Er is geen gelegenheid meer voor romantische escapades.

Daarom: de C.S.P. moet los van mr. Van Helsdingen!

We moeten den weg op van Christelijke Staatkunde, met het accent op kunde! (Applaus).

Van de gelegenheid tot vragen stellen werd gebruik gemaakt door ds. Loeff en mr. Van der Veen, lezen wij verder in de *Deli Crt.*

Ds. Loeff vroeg inlichtingen omtrent de beweging van een groep jonge Nederlanders op Java, waarover hij een prospectus had gekregen. Of het niet mogelijk was aansluiting in deze richting te zoeken, waar menschen als prof. v. Asbeck en Kolff voorstanders waren?

Mr. Van der Veen wees er alleen maar op, dat dit een beweging was van discipelen van prof. Van Vollenhoven, waarvan ook bijv. mr. Jonkman deel uitmaakt. Aansluiting komt daarom minder raadzaam voor.

Er ontspon zich daarop een debat tusschen dr. Van Bart en mr. Van der Veen over de al of niet wenschelijkheid van publicatie der inleiding van dr. Van Bart, in het bijzonder wat betreft de aanvallen op mr. Van Helsdingen. Mr. Van der Veen sprak zich hiertegen uit.

Ons nummer van heden

(Drie bladen)

BINNENLAND.

Een beschouwing over de Handelsbalans met interessante cijfers betreffende de economische ontwikkeling vindt men in ons 2e blad (Handel).

In een vergadering van de C.S.P.-afdeeling te Medan heeft dr. Van Bart een fellen aanval gedaan op mr. Van Helsdingen.

Dr. Van Aalst en de heer Van der Lee werden benoemd tot leden van het dagelijksch bestuur van den Ondernemersraad.

De begrafenis van het stoffelijk overschot van den heer Van Hasselt heeft Zaterdag te Haarlem plaats.

Luitenant De Vries schoot zichzelf een oog uit.

Persstemmen over de verklaring van de Inlandsche fractie in den Volksraad.

NEDERLAND.

De *Veendam* kwam drie dagen te laat en zwaar gehavend door den storm te New York aan.

De Amerikaansche gezant de heer Jan Diekema, hield een rede in het Hollandsch, gesouffleerd door Mgr. Nolens.

De zomertijd vangt 15 Mei aan, en eindigt 5 October.

Het tekort van de N.V. Commissiehandel te Rotterdam bedraagt 2 millioen.

Dr. C. te Lintum †

De kampioen hoogspringer Buerhmann is overleden tengevolge van een aanrijding door de tram.

BUITENLAND.

De vulkaan Stromboli werkt.

De spoorwegstaking in Britsch-Indië neemt een ernstig karakter aan.

Een typhoon teisterde Siam.

Zeven personen gearresteerd in verband met den aanslag op den Mexicaansche president.

Aan de politieke misdadigers in Spanje is amnestie verleend.

FOR OUR ENGLISH READERS.

MacDonald states he quite satisfied about progress of naval-conference.

7 Persons arrested in connection attempt upon president Orter Rubid.

Typhoon in Siam.

HET DERDE BLAD.

Putnam Weale schrijft over China en de Westersche beschaving. — Een brief van onzen Haagschen medewerker. — Buitenland — Feuilleton.

De heer Van Bart was voor publicatie. Het gaat hier om kwesties, die niet alleen Medan raken. Spr. betreurde het dat de heer Van Helsdingen hier niet aanwezig was; wat hij gesproken heeft, heeft hij gezegd als overtuigd lid van de C.S.P. Het jaar, dat voor den boeg ligt, is een jaar van opklaring en van laten varen van dilettantisme.

En blijkbaar — anders hadden wij dit verslag niet! — werd het voorstel van den spreker gevolgd.

Een complete revolutie in de C.S.P.!

Besmet verklaard.

Met ingang van heden zijn besmet verklaard: Osaka, wegens pest. Negapatam, wegens cholera.

Korte Berichten.

Ter gelegenheid van de viering van den verheffingsdag van den Soesoehoenan te Solo zullen op 11 Febr. de gouverneur met de residenten en ass.-residenten en allen, die den Soenan wenschen te complimenteeren, zich naar den Kraton begeven, om hun gelukwenschen aan te bieden vóór de gouverneurswoning.

*

Naar de *Loc.* meldt teekende de beklaagde in de zaak van den moord in het Tjandi-hotel, A.N. van den Worm, tegen het vonnis van den Raad van Justitie alhier, waarbij hij is veroordeeld tot gevangenisstraf voor den tijd van acht jaar onder aftrek der preventieve hechtenis, revisie aan.

*

De afd. Djokja van het I.E.V. zal dezer dagen een vergadering houden over de wenschelijkheid een vertegenwoordiger van de Europeesche bewoners der Vorstenlanden in den Volksraad te brengen. Twee afgevaardigden van de V.C. zullen die vergadering bijwonen.

UIT DE INLANDSCHE BEWEGING.

Nieuw werkprogram der P.S.I.

Aan het eind van het P.S.I. congres te Djokja werd het volgende werkprogramma aangenomen:

1. Elk jaar moeten de afdeelingen der P.S.I. openbare vergaderingen beleggen en wel op den dag van Moehamad's geboorte.

2. Er zal gezamenlijk een actie gevoerd worden tegen de heruitgifte in erfpacht van ongeveer een 100 erfpachtsperceelen, waarvan het erfpachtstermijn in 1933/1934 zal eindigen.

3. In de maand April a.s. zal een gezamenlijke actie gevoerd worden, ten doel hebbende bij den Volkenbond aan te dringen op zoo spoedige afschaffing der heerendiensten, in verband met het congres te Genève in de maand Mei a.s., waarvoor de heer H.A. Salim zich niet meer beschikbaar wenscht te stellen om erheen te gaan.

4. In de maand Maart a.s. zal te Makasser het Congres Provinciaal Celebes der P.S.I. gehouden worden, onder leiding van de heeren Tjokroaminoto, H.A. Salim, A.M. Sangadji en kiaji H.M. Anwaroedin.

Resolutie's Madjelis Oelama.

Op het jongste congres der Madjelis Oelama te Djokja werden de navolgende resoluties aangenomen:

1. Kinderhuwelijken: Volgens de Sjafi-itische leer, welke gevolgd wordt door de Islamieten in Indië in het algemeen, mogen kinderen, welke de puberteitsjaren nog niet bereikt hebben, wèl uitgehuwelijkt worden, ook al mogen zij nog niet samen leven. Hebben zij de puberteitsjaren bereikt, dan hebben zij het recht te verzoeken het huwelijk, in hun kinderjaren gesloten, te doen ontbinden, om reden van te groote verschillen in leeftijd, in stand, in opvoeding, in ontwikkeling, enz.

2. Zich uitspreekende over de in vele plaatsen, z.a. Plered, Cheribon, Makasser, e.a., gerezen geschillen over den Vrijdagdienst (salat Djoemah), beslist de M.O., dat in een stad of een dessa eerst dan in een ander bedehuis de salat Djoemah verricht mag worden, indien

a. de reeds bestaande messigit te klein blijkt te zijn om alle ter salat opgekomen Islamieten te bevatten;

b. de Islamieten, die den salat aldaar willen verrichten, belemmerd worden door een of ander onoverkomelijk bezwaar, bijv. een groote kali (zonder brugverbinding tusschen beide oevers);

c. er gevaar bestaat (voor de veiligheid, rust en orde) in het tesamen komen van lieden uit verschillende dessa's of wijken.

In verband hiermede kan de M.O. dan ook de rechtmatigheid niet erkennen van het bestaan van meer dan één messigit in één stad, z.a. te Plered Cheribon (13 messigits), Makasser (27 messigits).

Nadere uiteenzettingen of bijzonderheden omtrent de twee bovenstaande beslissingen, zullen op verzoek gegeven worden door den voorzitter van het H.B.M.O., den heer Kiaji H.M. Anwaroedin, Rembang.

De Persatoean Chauffeur in nood.

De onder patronage van de P.S.I. staande vereeniging van chauffeurs (Persatoean Chauffeur Indonesia), maakt een noodtoestand door, naar aanleiding van sterk afnemende belangstelling en oneenigheid in de besturen der vereeniging i.c. afdeelingen.

De afdeeling Batavia bijv., welke staat onder leiding van den heer Kadar (voorz. P.S.I. Jakatra) en waarin ook de heer Jansz, gewezen p.o. zitting heeft in het bestuur, verkeert in een crisistoestand, doordat onder de bestuursleden onderling oneenigheid bestaat en de beschuldiging van provocatie over en weer wordt geslingerd. De afdeeling Pekalongan is, na arrestatie van Soemadhi, den voorzitter, opgeheven. De afdeeling Tegal, waar de leden vroeger voor een groot deel uit Chineezen bestonden, staat op het punt van opheffing. Evenzoo in andere plaatsen, terwijl als een der oorzaken vermeld wordt het toetreden van lieden, die opzettelijk den bond schade wilden berokkenen. Vermelding verdient, dat de afdeeling Garoet de eenige is, die zich tot dusver heeft kunnen handhaven en zelfs in bloei toeneemt.

Het hoofdbestuur, te Soerabaja gevestigd, is thans doende om dezen noodtoestand te bestrijden, waarvoor het den heer H.A. Salim verzocht heeft, mede te werken tot het doen opleven van den bond. De heer Salim heeft dit verzoek aanvaard en zal in de eerste plaats werkzaam zijn te Batavia en in overig West-Java.

Conferentie Taman Siswo.

De te Malang gehouden conferentie van de Taman Siswo Oost-Java, nam de volgende besluiten aan:

1. Het geschiedenisonderwijs moet worden uitgebreid met de zedeleer, welke geput kan worden uit de Babad Tanah Djawa.

2. Opgericht zal worden een Centraal Fonds, zulks in verband met de uitbreidingsplannen van het T.S. onderwijs, z.a. instelling van een schoolinspectie, versterking van het Kweekschool-plan en voorzetting der Paedagogische leergangen. De heer Soerardi zal optreden als beheerder van dit fonds.

3. Naar aanleiding van de plaats gehad hebbende huiszoekingen, werd de noodzakelijkheid niet ingezien, dat de T.S. haar houding tegenover de nationale politieke beweging wijzigt.

De onderwijzers aan de T.S. worden vrijgelaten om te treden tot welke politieke vereeniging of partij ook, als de schooldienst er slechts niet onder lijdt en er gewaakt wordt, dat het onderwijs niet wordt verpolitiekt. De onderwijzers die aan het hoofd staan van een T.S.-school mogen geen bestuurslid zijn van een politieke vereeniging, aangezien zulks ten nadeele kan zijn van de schoolleiding.

Pasoendan en V.C te Rangkasbetoeng.

In de *Sipatahoenan* komt een bericht voor, dat men te Rangkasbetoeng, Bantam, ten opzichte van politieke vereenigingen met twee maten gaat meten.

Zoo verkreeg de Vaderlandsche Club er steeds vergunning tot het houden van leden- en/of openbare vergaderingen in de Europeesche sociëteit. De Pasoendan daarentegen verkreeg onlangs geen vergunning tot het houden van een propaganda vergadering in de Inlandsche sociëteit en die weigering kwam van den politie ambtenaar-voorzitter van de sociëteit.

Deze ambtenaar verklaarde, de vergunning niet te hebben verleend, als voorzitter van de sociëteit, maar qua politie-ambtenaar, hetgeen naar het blad meent, het meten met twee maten nog meer doet uitkomen.

Dr. Soetomo naar Europa?

Onlangs circuleerde in de pers het bericht van de te Semarang verschijnende *Bahagia*, als zoude dr. Soetomo binnenkort met een studie-opdracht naar Europa vertrekken. De betrokkene, door verscheidene redacties geïnterviewd, logenstrafte het bericht van a tot z. Toch was er aanleiding te over om dat bericht te lanceeren, omdat het oorspronkelijk verscheen in het blaadje van de N.I.A.S., waar immers de heer Soetomo leeraar is.

Inlandsche Kamer van Koophandel.

Dr. Soetomo heeft een open brief gepubliceerd in de *S.R.I.*, met het doel het inheemsche publiek, voornamelijk den Inlandschen Middenstand, op te wekken de instelling van een Inlandsche Kamer van Koophandel, ter ontwikkeling van de inheemsche nijverheid landbouw en handel, te steunen.

De producenten zijn tot dusver afhankelijk van anderen om een afzetgebied, te vinden voor hunne producten, waardoor de winsten dan ook voor een groot deel in andere handen toevloeien. De kamer zal zorgen voor de verbinding tusschen producent en afnemer of consument, zoowel in binnen- als buitenland.

Voorloopig is het bestuur van de K.v.K. samengesteld uit de heeren K. Fakih Hasim, H. Oesman en R.P.S. Gondokoesoemo, allen bekende handelaren te Soerabaja. Ofschoon de Soer. Studieclub den stoot heeft gegeven tot de oprichting van deze „Madjelis Soedagar", heeft zij na de oprichting der kamer de verantwoordelijkheid over den verderen gang van zaken aan dat bestuur overgedragen.

Commissie van Bijstand S.S. en Tram.

De commissie van bijstand der S.S. houdt Zaterdag 15 dezer te Bandoeng een vergadering. Het voornaamste punt van de agenda zal zijn de begrooting voor het jaar 1931. Met het oog op 's lands financiën is deze begrooting aan den zuinigen kant gehouden. Er komen geen bijzondere werken op voor.

Begrafenis Van Hasselt.

Wij vernemen dat de teraarde-bestelling van het stoffelijk overschot van den heer mr. J.H. Van Hasselt, in leven voorzitter van den Beniso, wiens overlijden wij gisteren hebben gemeld, zal plaats hebben Zaterdag te één uur, op de oude begraafplaats te Haarlem.

J. J. Deggeler.

De heer J.J. Deggeler directeur van de Pasoeroean en de Probolinggo Stoomtram Mijen, vertrekt 14 Maart naar Indië, meldt, Aneta.

Opiumverkoop.

Een telegram uit Genève meldt, aldus seint Aneta uit den Haag, dat de vertegenwoordiger van Engeland Lyall de opiumcommissie aanbeveelt om in afwachting van het resultaat der opiumenquette, in het verre Oosten den verkoop van opium uitsluitend toe te staan aan licentie-houders om na expiratie van een korten, nader vast te stellen termijn geen nieuwe licenties meer uit te reiken.

De Pest in Oost-Priangan.

Men meldt aan het *A.I.D.*:

Evenals in het 3de kwartaal, is in het 4de kwartaal het aantal geconstateerde builenpestgevallen sterk toegenomen. Gedurende deze periodes werden er in het district Tjiawi resp. 179 en 389 gevallen geconstateerd; in het district Pandjaloe resp. 12 en 32.

Longpest kwam gedurende het 4de kwartaal slechts sporadisch voor (totaal 23 gevallen).

De ziekte breidde zich in Zuid-Oostelijke richting uit aan beide oevers van de Tjitandoei, tot vlakbij de kota Tasikmalaja, waar, evenals in Tjikoneng, een inlichter werd geplaatst.

Uit de Provincie.

(Van onze correspondenten.)

BUITENZORG.

Geen voorstelling.

De op Zaterdag a.s. aangekondigde voorstelling van het blijspel Phyllis in de sociëteit alhier, gaat wegens ziekte van twee der medespelenden niet door. Hoogstwaarschijnlijk zal de voorstelling plaats hebben op Zaterdag 15 Februari a.s.

Kindervoorstelling.

Op Zondag 9 Februari zal door de Gottrell Family een kindervoorstelling gegeven worden in de sociëteit. Aanvang 6.30 nm. Dit variété gezelschap trad reeds met veel succes op in den Stadsschouwburg te Weltevreden.

Kiezerslijst.

In verband met de opmaking van de kiezerslijst voor de gemeenteraadsverkiezingen, zijn aan verschillende inwoners vragenlijsten toegezonden. De vragenlijst betreft de opgave voor de kiezerslijst 1930. Men wordt verzocht de lijsten zoo spoedig mogelijk aan den burgemeester van onze gemeente toe te zenden.

CHERIBON.

Ernstige aanrijding.

Auto No. G 1481, bestuurd door een Inlandschen chauffeur, heeft komende uit Bandoeng, nabij de dessa Karangassem een wielrijder aangereden. Deze laatste is met hersenschudding in het Gem. Ziekenhuis opgenomen.

Het onderzoek heeft uitgewezen dat de schuld van het ongeluk geheel en al bij den wielrijder ligt.

Zakkenroller.

Aangehouden voor onderzoek een Inlander afkomstig van Tegal, verdacht van het rollen van een gouden hangertje te waarde van f 65,— ten nadeele van een Inlander van Kedjaksan.

Diefstal.

Gearresteerd een Inlander van Maniskidoel terzake van diefstal van een sarong ter waarde van f 4,— ten nadeele van een Chinees van Talang.

BANDOENG.

Spoorbond.

De afdeeling Bandoeng van den Spoorbond belegt een ledenvergadering op Dinsdag 11 Februari a.s., aanvang 7 n.m., in de groote zaal der sociëteit „Ons Genoegen".

De agenda vermeldt: o.a.

De mogelijkheid tot het benoemen van gepensioneerde S.S.-ers in commissies van onderzoek en advies. Mededeelingen voor verlofgangers, het laatste punt in te leiden door den afdeelings-voorzitter.

I. E. V.

Donderdag 13 dezer zal het I.E.V., afdeeling Bandoeng een algemeene ledenvergadering beleggen, waarop als voornaamste punt zal worden behandel: de congresvoorstellen.

De afdeeling Bandoeng heeft voorts een circulaire uitgegeven waarin kennis werd gegeven, dat met ingang van den 1sten dezer het buffet in eigen beheer werd genomen.

STADSNIEUWS.

POST EN MAIL.

Luchtpost voor Palembang en Singapore.

Op Maandag 10 Februari as. zal een luchtpost voor Palembang en Singapore gesloten worden.

Laatste lichting van de aangeteekende stukken Zaterdag 8 Februari ten 6 u. n/m.

Laatste lichting van de hulpbrievenbussen Zondag 9 Februari ten 10.30 n/m en van de kantoorbus Maandag 10 Februari ten 4.30 v/m.

Sir Josiahs Vervanger.

Aangeteekend is dat de heer Henri Fitzmaurice, consul van Groot Brittannië en Ierland, te Medan gedurende de afwezigheid van Sir Josiah Crosby zal worden belast met de waarneming van het consulaat-generaal van die Rijken te Batavia en dat de heer Hector Bruce Henderson, vice-consul van Groot Brittannië en Ierland te Batavia, is belast met de waarneming van consul van die Rijken te Medan.

Beddenhuis Citadelweg 8.

Wij vernemen dat de bekende Bandoengsche firma Ingenieurs en Handelsbureau „Kerner" van plan is te Weltevreden een filiaal op te richten. De lokalen hiervoor zijn reeds gehuurd op den Citadelweg No. 8 en het filiaal wordt onder den naam „het Beddenhuis" op den 15en Februari geopend.

Het nieuwe „Beddenhuis" handelt speciaal in ledikanten en hospitaalmeubelen. In hetzelfde gebouw wordt dien dag door de firma eveneens een technische afdeeling geopend voor electrische motoren, ventilatoren, schokbrekers, enz.

BIOSCOPEN.

Centrale Bioscope.

Deze week wordt in de Centrale Bioscoop te Meester Cornelis vertoond de Metro-film „Leid ons niet in verzoeking", een dramatisch verhaal met John Gilbert en Greta Garbo in de hoofdrollen.

Het „Casino"-trio weet deze film op verdienstelijke wijze te begeleiden, zoodat een aardig geheel is verkregen.

De kinderen kunnen Zaterdag- en Zondagmiddag wederom hun hart ophalen aan een uitgezocht programma, samengesteld uit speciale kinderfilms, waaronder het bekende joch „Snookums", en verder „The Collegians".

Een al te sluwe Hadji.

Het verhaal van een al te sluwen Hadji,—wij zullen hem maar gemakshalve Hadji X. noemen—, is wel het publiceeren waard. Men zou hem ook kunnen noemen de Bataviasche Rindon. Rindon is zooals men weet, een beruchte figuur uit Bekassi, die thans 2 × 3 jaren heeft uit te zitten, wegens het zich onrechtmatig toeëigenen van andermans sawahs. Onze Hadji doet het in vischvijvers.

Hij is een klant van het landraadsgebouw, verschijnt er om beurten als beklaagde (of eventueel gedaagde) en als aanklager (eischer).

Hoeveel perkara's, civiele voornamelijk, hij reeds geëntameerd heeft of nog entameert en entameeren zal, is niet bij benadering aan te geven. Op het oogenblik zit hij er leelijk in, omdat als staartje van een tweetal civiele procedures, er een tweetal aanklachten tegen hem zijn ingediend wegens beleediging en laster.

Dezer dagen heeft hij hooger beroep aangeteekend tegen het vonnis van den residentie-rechter, die hem in het ongelijk stelde en veroordeelde tot een bedrag van bij de duizend guldens, zijnde niet betaalde huurpenningen van een vischvijver en schadeloosstelling van onrechtmatig zich toegeëigende inkomsten uit dien vijver.

In zijn rekest aan den Raad van Justitie heeft hij den naam van een Inlandsch ambtenaar en van den zaakwaarnemer van de tegenpartij zwart gemaakt. De Raad wees het hooger beroep af en bevestigde het vonnis van den Residentierechter. Daarna werd de Hadji door den Inl. ambtenaar en den zaakwaarnemer aangeklaagd wegens laster. De Hadji is thans hard bezig uit te zoeken, waar hij op het arrest van den Raad in appèl kan gaan.

Nauwelijks hiermee gereed, veroordeelde de Landraad hem in een andere civiele zaak, eveneens gaande over een vischvijver, tot betaling van meer dan duizend gulden aan een Inlandschen eischer. Ter raadszitting beschuldigde hij het Inlandsch bestuur, belast met de vaststelling der jaarlijksche verponding, van onrechtvaardigheid en willekeur.

Hierop is door den assistent-resident van Batavia een aanklacht tegen den Hadji ingediend. De Landraad, deze zaak behandelende, verwees haar naar den Raad van Justitie.

Er zijn nog meer lieden van Pasar Ikan en omstreken, die den Hadji voor het gerecht dagen wegens het onrechtmatig zich toeëigenen van vischvijverinkomsten, dan wel het op onwettige wijze in beslag nemen van vischvijvers. Vermelding verdient ook nog, dat de man nog steeds een perkara heeft tegen het Gouvernement, i.c. den D.v.G., betreffende de onteigening van vischvijvers voor het malaria-vrijmaken van de benedenstad. Hij behoorde tot de meest recalcitrante vischvijver-eigenaren, die zich met hand en tand verzetten tegen het dempen van de voor de gezondheid schadelijke vischvijvers in het complex Pasar Ikan—Loear Batang.

Podoli.

Na zijn vertoef te Soerabaia is de heer Podoli, de bekende impressario, thans ook te Batavia aangekomen om besprekingen te voeren over tournees van kunstenaars in Indië. Hij vertelde ons heden een en ander over zijn plannen en voorstellen; wij hebben die intusschen reeds vermeld in ons blad van Dinsdag j.l. Thans vernamen wij o.a. nog, dat de Utica Jubilee Singers (waarmee de Kunstkringen reeds hebben gecontracteerd) het volgend jaar Februari hier komen.

Dierenliefhebber.

De heer J.F. Rhemrev, adjunct-controleur bij den Pandhuisdienst te Mr. Cornelis, begaan met het lot van een gestrikten hond, ontrukte op 5 November jl. een politieagent in de Pasarstraat een bamboestok, waaraan een strik plus een hond.

Hij gaf het beestje zijn vrijheid terug.

De heer Rhemrev moet echter op Zaterdag, 8 dezer voor den Raad verschijnen.

Wekelijksch Epidemie-rapport.

26 Jan. t/m. 1 Febr.

Ziekten	Rest.	Bijgek.	Sterfgev.	Herst.
Pokken	1	1	—	—
Typh. Abd.	45	7	2	6
Para Typh. A.	3	—	—	1
Bac. Dys.	15	3	—	10
Dipht.	3	—	—	1
Totaal	67	11	2	18

De trip van de Op ten Noort.

De *Op ten Noort* is heden morgen 11 uur uit de haven vertrokken voor zijn groote trip. Morgen is het schip te Soerabaia, vanwaar het dienzelfden dag vertrekt naar Tarakan. Verder gaat de reis via Hongkong naar Manilla, waar het meerendeel van de reizigers aanboord komt. Dat zijn n.l. toeristen van de *Belgenland*, die een reis naar de Molukken en vooral naar Bali willen maken. De *Belgenland* is van San Francisco op weg naar Japan en Shanghai, komt te Manilla en vaart vandaar naar Bangkok en Batavia. De *Op ten Noort* neemt nu 22 dezer een aantal van deze reizigers met het bekende doel over. Hoeveel, dat is nog niet bekend. Het schip is vandaag met 24 passagiers van hier vertrokken en men heeft voor Manilla een honderdtal plaatsen gereserveerd. De reis gaat dan via Menado, Ternate, Ambon, Banda, Bali naar Batavia, waar het op 6 Maart in den voormiddag zal aankomen.

Diefstallen.

Ten nadeele van den heer M., wonende Laan Canne alhier, had in den afgeloopen nacht een diefstal door verbreking van een slot plaats, waarbij werd ontvreemd een waarde van f 25. Ten nadeele van den heer W., wonende eveneens aldaar, werden ontvreemd diverse lijfsgoederen en contanten.

Van een Inlander M., wonende Karet Blakang alhier, zijn diverse lijfgoederen en contanten ontvreemd.

KUNST EN LETTEREN.

Robert Schmitz.

Robert Schmitz, die gisteren hier voor het laatst heeft geconcerteerd — onze muziekrecensent was helaas ongesteld, zoodat wij met deze vermelding moeten volstaan — gaat morgen naar Sumatra. Na te Medan te hebben geconcerteerd gaat deze eminente pianist naar Singapore en vandaar onderneemt hij een reis door het Verre Oosten: Bangkok en Manilla en de groote Chineesche kustplaatsen, ook Japan niet te vergeten, staan op het programma. Hij geeft 33 concerten op die tournee alvorens San Francisco te bereiken.

Het wordt bijna eentonig te vermelden hoe alle buitenlandsche kunstenaars, die Java bezoeken, de organisatie der Kunstkringen loven. Wij maken van het oordeel van den heer Schmitz hier alleen nog afzonderlijk melding, omdat bleek dat hij perfect op de hoogte bleek van de eigenaardige moeilijkheden waarmede in een uitgestrekt land met een zéér klein concertpubliek een organisatie als deze te kampen heeft. Dat geeft zijn lof, dunkt ons, bizondere waarde. Hij zal hier gaarne terugkeeren.

GEMENGD NIEUWS.

De opvliegende Madoerees.

De correspondent te Bangkalan van de *N.S.C.* schrijft:

Noerbaja, uit het onderdistrict Sotja, had vijf maanden geleden f 15 geleend van Doelgafoer. Binnen drie maanden zou hij het terug betalen. Vier dagen voor het verstrijken van dien termijn zocht Doelgafoer zijn crediteur op om hem aan de afdoening der schuld te herinneren. Noerbaja meende nog een maand den tijd te hebben en voegde er aan toe, dat Doelgafoer niet om het geld behoefde te vragen; hij kon wel wachten tot hij het hem zelf aanbood. Na verloop van een maand vond Doelgafoer het noodig om zich weer eens aan z'n sobat te vertoonen; misschien zou hij iets ontvangen, dacht hij. Noerbaja noodigde hem vriendelijk ten eten, maar over de schuld repte hij met geen enkel woord. Niet al te goed gemutst keerde Doelgafoer huiswaarts. Den volgenden morgen om 7 uur, toen hij met z'n patjol naar zijn sawah ging, passeerde hij het huis van zijn ondankbaren vriend. Het kwam Doelgafoer voor, dat Noerbaja hem in het voorbijgaan boos aankeek. Dat moest er nog bijkomen, dacht onze vriend, stapte op Noerbaja toe en gaf hem twee flinke meppen met zijn patjol op z'n kapala. De vrouw van Noerbaja kwam tusschenbeide, doch het scheen al meer dan genoeg geweest te zijn, want kort daarop gaf haar man den geest.

Doelgafoer is vroeger al eens terzake van moord veroordeeld tot twintig jaren gevangenisstraf, kreeg 8 jaren remissie van straf en was thans ongeveer twee jaren vrij man.

Een Burgerwacht.

Onlangs heeft een telegram gemeld, dat thans te Medan definitief was besloten tot de oprichting van een weerbaarheidscorps. Uit de Deli-bladen blijkt ons, dat de oprichting van dit corps een wel zéér demonstratief karakter heeft. In de invitatie tot de oprichtingsvergadering (die 4 Febr. gehouden zou worden), die onderteekend was door den wethouder van Medan den heer P. Slager, lezen wij o.a.

De gedachten aan een Weerbaarheidskorps zijn opgekomen uit een gevoel van onveiligheid.

Menigeen is er niet van overtuigd, dat de sterkte van militairen en politie op de buitengewesten voldoende is, om in alle omstandigheden, ook in alle omstandigheden de rust en orde te verzekeren.

Daarentegen is iedereen er wel van overtuigd, dat het volstrekt en absoluut vast staat, als elke Europeaan in geval van oorlog moet gereed staan, om het leger en de politie te helpen en als die hulp georganiseerd is. Hoe goed men het ook moge meenen, persoonlijke actie van elk onzer werkt in tijden van beroering niets uit. Hier is het „eendracht maakt macht" dat toepassing moet vinden.

Het doel van de Weerbaarheid is nu om die organisatie tot stand te brengen en die eenheid te bereiken.

Waar vooral hulp aan leger en politie wordt beoogd, ligt het voor de hand dat alleen opgetreden zal worden, als die hulp wordt gevraagd of in elk geval het aanbod daartoe is geaccepteerd. Angstvallig zal daarbij bescherming van eigen huis en hof (buurtbescherming) op den voorgrond staan.

Voorloopig is alleen aan Medan gedacht. Aan de hand van den plattegrond zal worden vastgesteld, welke punten in de stad in verband met vitaal belang zijn voor de verzekering van inwendige rust en welke punten bescherming verdienen met het oog op het tegenhouden van ongewenschte elementen van buiten. Verder zal de stad in kringen verdeeld worden, waarvan de bewoners tezamen moeten werken om elk van de kringen te verzorgen.

Wij hebben ons voor die indeeling de hulp en voorlichting verzekerd van den militairen commandant van Medan, die zeker het beste inzicht heeft in de situatie, en de zwakke punten het beste zal kunnen aanwijzen.

Elke kring zal haar eigen leider kiezen en de kringen gezamelijk kiezen den algemeenen leider.

Een vaste en gelijke bewapening zal niet bestaan tenzij het legerbestuur ons tot uniforme bewapening in staat stelt. Iedereen zal komen met het wapen, dat hij ter beschikking heeft, hetzij een vuurwapen hetzij een steek- of slagwapen."

Aan het slot heet het dan nog eens:

„Het woord is thans aan de burgers van Medan, om mede te werken tot het doen slagen van deze plannen. Deelname legt weinig en geen zware plichten op, maar verwacht wordt dat niemand zich zal onttrekken aan de poging om voor ieder te brengen: Meer Veiligheid en Vertrouwen.

Vooral ook wordt gerekend op de medewerking van de Maatschappijen die in deze zaak hun eigen belang zullen onderkennen en haar employés kunnen aanmoedigen om lid te worden van Medan's Weerbaarheidskorps".

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

Capitol: „La Venenosa."
Globe Bioscoop: „In veilige Haven."
Deca-park: „Wat een Nacht."
Universal Theatre: „Marionetten"
Centrale Bioscoop: „Leid ons niet in Verzoeking."

*

7 Febr. 7.30 uur. Amicitia Mr. Cornelis P. Kerstens voor de afd. van de I.K.P.

New Monico.

Dagelijks: Dancing, Cabaret, Restaurant.

BANDOENG.

Bioscopen.

Concordia-Bioscoop: „Het Meisje in de Pullman" en „Mijn Vriend uit Indië".
Luxor: „Achter grauwe Kloostermuren."
Oriental: „Ben Ali".

WEERBERICHT.

(Van het Kon. Magn. en Met. Observ.)

Geregistreerde regenval hedenmorgen, nihil.

Geregistreerde temperatuur hedenmiddag 12 uur: 30,6° C.

PERSONALIA.

Benoemd tijdelijk tot commissaris voor het toezicht op het Beheer van het Pensioenfonds voor Europeesche Locale ambtenaren in Nederl. Indië, M.T. Tydeman wnd. burgemeester van Buitenzorg.

Verlof verlenging.

Volgens mededeeling van den min. van Kol. is het verlof van den heer ir. G.F. van Dissel, laatstelijk ingenieur 1ste kl. bij den P.T.T. dienst, ingaande 1 Nov. 1929 voor den tijd van drie maanden verlengd wegens ziekte en vervolgens met ing. van 1 Febr. 1930 voorloopig voor den duur van één jaar b.b. van den Lande.

452e Staatsloterij.

Vierde Klasse

Trekking van 6 Januari.

prijs van f 25.000 7703.
„ „ „ 5000 2143.
„ „ „ 1000 5451, 18980.
„ „ „ 400 12778.
„ „ „ 200 3192, 4780.
„ „ „ 100 3978, 6716, 8669, 9647, 10274, 20329, 20961.

Trekking van Dinsdag 7 Januari.

prijs van f 1500 14125.
„ „ „ 1000 4121, 14300.
„ „ „ 400 11854, 12053, 15172, 16075.
„ „ „ 200 3019, 6395, 15269.
„ „ „ 100 8157, 10867.

Trekking van Woensdag 7 Jan.

prijs van f 2000 14105,
„ „ „ 1500 16532.
„ „ „ 100 5829, 6240, 8012, 10611.

Vrijgezellen weten ook het geheim van een goed voorkomen, nl. Stacomb voor 't haar.

52dag

3805

HOTEL CRAMER IS GOED en GOEDKOOP.

ELKEN DAG RIJST- EN EUROP. TAFEL.
MOLENVLIET OOST 35
TEL. 2100 WELT.
80 Kamers.
Vaste waschtafels.

3806

Dr. P. VON PAJZS

Specialist voor chirurgie en urologie. Vrouwenarts. Röntgen en Orthopoedie.

Tjikini 10 — Tel. 3288 Welt.

Spreekuren: 7—9 v.m. 5—7 n.m.

133div

TEL: 1911

GEBRS. HILVERDINK AUTO-VERHUURDERIJ.

19v

PRIOK-BAR Koele dranken — Elken avond Muziek

SINDS 1 DECEMBER onder nieuw beheer.

Grooteweg 22, Tel. Priok 200 — 153v

Tandjong-Priok

Beleefd aanbevelend DE BEHEERDER.

ADVERTENTIEN.

BOEKHANDEL O.B.U.Z.

Gang Passer Baroe 7 Tel. 1708 Weltevreden

Onze Voorraad bestaat momenteel uit méér dan **50 duizend** meest **wetenschappelijke boekwerken** op allerlei gebied.

In- en Verkoop.

Billijke Prijzen.

De Directeur

6mwv H. D. van ZOELEN.

Large concern seeks young conscientious

DUTCHMAN

with thorough knowledge of English and Dutch, able **to make translations** and **to write Dutch**

Preferably with some journalistic and office experience. Responsible position

Good salary offered for competent man. Applications under No. 1975 „REABU" Weltevreden. 3854

Het College van Burgemeester en Wethouders van Batavia

roept gegadigden op voor de vervulling van de betrekking van

BOEKHOUDER

(bezoldigings-regeling f 350.— p. m. met 15 eenjaarlijksche verhoogingen en 1 driejaarlijksche verhooging, elk van f 17.50 p.m. tot een maximum van f 630.— p.m., eventueel vermeerderd met een kindertoelage van f 17,50 of f 35.— per maand.)

Wegens gelijkwaardige voorpractijk kunnen ten hoogste vier verhoogingen dadelijk worden toegekend.

Aanmelding vóór 22 Februari a.s. per gezegeld rekest te richten tot het College van Burgemeester en Wethouders, onder overlegging van diploma's, dienststaat, etc. 3836

A U T O

Door omstandigheden een prachtige **BUICK** te koop. Contant 1700 gulden

Te zien:

Koningsplein Noord 14. 3849

WILLARD AUTO-ACCU'S.

Akiz.

Jenne

Na gedanen arbeid is het goed rusten onder het genot van een glas goed gefrappeerd

TRIPP's BIER.

Ook thuis te bezorgen,

per 1/1 flesch f 0.50

TOKO H. JENNE & Co. Noordwijk

3841 Tel. Wl. 2000 en 1228

OP DE WARME DAGEN DRINKT MEN UITSLUITEND

SINASIA

(UIT VERSCHE SINAASAPPELEN GEPERST).

HEERLIJK!!! VERFRISSCHEND!!!

OEVRAL VERKRIJGBAAR. 3815

Administratiekantoor Deli Planters Vereeniging en A.V.R.O.S.

bijkantoor Meester Cornelis

VRAAGT voor directe indiensttreding

Assistent.

Vereischten: kennis Soendaneesch en Boekhouden. Aanvangssalaris f 300.— huishuurvergoeding f 50.— per maand Eigenhandig geschreven brieven met af schrift certificaten aan kantoor bovengenoemd. 828

GEVRAAGD

voor directe indiensttreding, op een kantoor te Weltevreden,

TYPISTE,

kennis van Engelsch vereischt.

Brieven onder nummer 3850 Bataviasch Nieuwsblad.

De Auto Kliniek

Petodjo-Ilir 16. Telf. 752 Weltevreden

Handel in 2e handsche auto's.

REPARATIE-ATELIER.

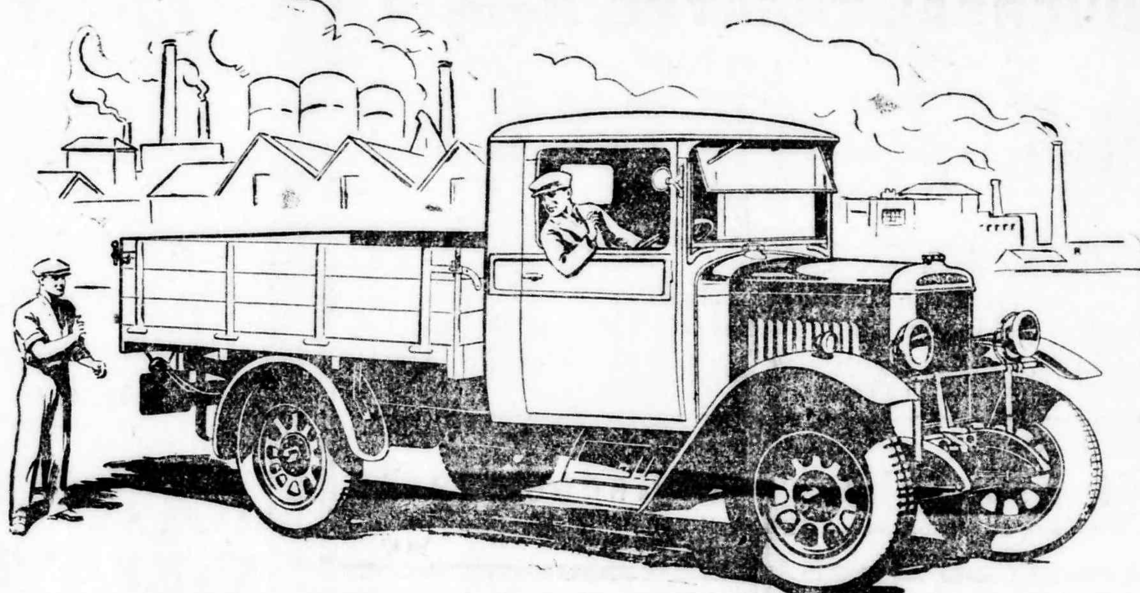
Abonneert U zich bij ons voor het onderhouden en schoonmaken van Uw auto's. 148

"Worth Hunting for"

3802

GILBEY'S SPEY-ROYAL WHISKY

MORRIS-COMMERCIAL

VRACHTWAGENS.

Superieur **Engelsch** fabrikaat, uitmuntend door **zuinigheid** en **lange levensduur.**

Hiervan doen er reeds gedurende **8** jaren onafgebroken dienst in Indië.

Importeurs:

N.V. AUTOMOBIEL- en MOTORHANDEL „DE MAGNEET"

Noordwijk 10. — Weltevreden.

AGENTEN te Bandoeng, Cheribon en Djocja. 3839

SPREEKUREN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BATAVIA.

Elken Vrijdag van 10.30 uur — 11.30 uur v.m.

De Burgemeester:

Uiteraard te spreken over alle zaken de Gemeente betreffende en speciaal over Openbare werken, onvattende: Brandweer, Gemeentewerken, Plantsoenen, Reinigingsdienst, Schouwburg en Straatverlichting

Elken Dinsdag en Vrijdag van 7 u. — 8 u. v.m. de Wethouder van Financiën (waarnemend de heer A. C. Burgersdijk) te spreken over: Belastingen, Financiën (begrooting, leeningen, rekening), Inspectie, Inlandsch Pensioenfonds, Kas en Subsidies.

Elken Vrijdag van 7 uur — 8 uur v.m. de Wethouder van het Grondbedrijf (de heer J. Leewis) te spreken over: Grond- en Huizenbedrijf, Hypotheekbank en Waterleiding.

Tevens zal de Heer Leewis te spreken zijn over Onderwijsaangelegenheden.

Elken Dinsdag van 10.30 uur — 11.30 uur v.m. de Wethouder voor Inlandsche Aangelegenheden (de heer M. H. Thamrin), te spreken over: Begraafplaatsen, Jubileumfonds, Kampongverbetering, Pasarbedrijf, Rooiwezen en Bouwpolitie, Slachtbedrijf en Vischveiling.

Elken Vrijdag van 7 uur — 8 uur v.m. de Wethouder voor Sociale Aangelegenheden (de heer Ir. L. D. Phoa) te spreken over: Arbeidsbemiddeling, Armenzorg, Gezondheidsdienst, Keuringsdienst en Volkshuisvesting. 3885

SALAD CREAM

is een heerlijke aangemaakte mayonnaise! 3810

Magneetjes Trekken!

„Kleine Tips voor groote Dingen"

— dat zijn onze Magneetjes. Er is niets zoo klein of zoo groot, of de Magneetjes belasten er zich mede. Probeer het morgen eens of een Magneetjes tip geen doel treft. Morgen is het Magneetjes-dag.

Magneetjes Trekken!

3801

BY APPOINTMENT TO H.M. KING GEORGE V.

Rely upon it

Rely on its pre-eminence, on its origin, on its correct strength standard.

GILBEY'S Invalid Port

"is as safe as its label."

If it bears our signature you can rely on its quality. If the Port meets with your entire satisfaction, then you *know* the label bears the signature of

W&A Gilbey Ltd.

STAATSSPOORWEGEN.

Met ingang van 16 Februari 1930 treedt in werking Wijzigings- en Aanvullingsblad No. 71 op de Tarieven, behoorende bij de Bepalingen op het Vervoer. 3857

Inlichtingen verstrekken de Stationschefs.

Transpireerende voeten

en andere transpireerende lichaamsdeelen moet men behandelen met Purolpoeder, als het meest afdoende middel daarvoor. Purol-Voet,- Toilet- en Kinderpoeder in Bussen 90 ct. en f 1.50 Bij Apothekers en Tokohouders

---

AARDAPPELEN

schitterende oogst

acht gulden per picol,

franco halte Tjiparaj van huize Flora Patjet 4500 v. hulppostkantoor Tjiparaj boven Bandoeng 3830

OEIJ BOEN PIN

KLEERMAKER

Petjenongan 23. Telf. 3747 Welt.

Het goedkoopste adres ter plaatse voor het aanmaken van Heerenkleeding.

Prima Coupe

WITTE PAKKEN 102v

No. 1 f 13.—, No. 2 f 12.—, No. 3 f 11.—

Voorhanden stoffen in alle soorten.

TOKO VRIENDENHULP

Senen — Telf. No. 3991 Welt.

Rataplan Wekkers

Zwitsersch uurwerk loopen steeds accuraat. 3815

Prijs slechts **f 3.50** per stuk.

Staatsspoorwegen.

Ingaande 10 Februari 1930 zal bij wijze van proef trein No. 164 dagelijks stoppen te Tjigombong (vertrek 8 u. 31 v.m. richting Soekaboemi) voor in- en uitstappen van reizigers.

3831

APOTHEEK & CHEMICALIENHANDEL FOTO-OPTIEK

De Gedeh

Passer baroe 15 Weltevreden

Vraagt onze Gedeh-bode & fotopryscourant.

ANETA 3814

HOTEL PENSION ORIENT

MOLENVLIET OOST No. 5 tegenover HOTEL DES INDES

IN HET CENTRUM VAN WELTEVREDEN.
HET HOTEL VOOR DOORTREKKENDEN.

Kamers met eigen gemakken. Alle kamers voorzien van vaste waschtafels. Autogarages. Dagkamers vanaf f 6.— per dag.
Wederom bonboekjes verkrijgbaar. Mandoers aan trein en boot.

98v De Eigenaar: **G. J. J. MASTWIJK.**

PLANTEN- en DIERENTUIN

MORGEN, ZATERDAG den 8sten Februari 1930 des voor- en na avonds zeer aantrekkelijke BIOSCOOPPROGRAMMA'S.

Des voor-avonds aanvang ongeveer 7 uur einde ± half negen ure: De 5 deelige William Fox-film

„HALLO CHEYENNE"

in de hoofdrol de zoo geliefde Cowboy-filmster TOM MIX. Deze film wordt voorafgegaan door een oerdolle comedy „SCHEREN en GESCHEREN". Des na avonds aanvang half tien ure: de zes-deelige William Foxproductie **„LIEFDEHONGER"** met LOIS MORAN, MARJORIE BEBE en LAWRENCE GRAY in de hoofdrollen. Vooraf een mooie natuuropname HET NOORDWESTEN VAN AMERIKA (The North West Corner) en een oerdolle comedy DE ONTDEKKINGSREIZIGERS.

ZATERDAGMIDDAG voetbalmatch 1ste Klasse OLIVEO - SPARTA.
ZONDAGMORGEN 8 uur zal de FINALE HEERENDOUBLE worden gespeeld.

3846 HET BESTUUR.

DECA-PARK.

BEBE DANIELS

veroorzaakt avond aan avond

EEN ONGEKENDE HILARITEIT

in

DE VAN HUMOR SPRANKELENDE PARAMOUNT-FILM:

„WAT EEN NACHT"

ZIJT GIJ IN DE STEMMING, DAN IS DIT UW FILM.
ZIT GIJ IN DE PUT, BEBE DANIELS HAALT U ER UIT.

BERSHADSKY ORKEST.

Entrée f 2.— of 3 coupons. Aanvang 7 uur en 9.45

BEZOEKT NA AFLOOP DER VOORSTELLING — HET TERRAS-CAFE. —

ATTENTIE:

ZONDAG	van	4 30	tot	6 30	N.M.
	„	9	„	9 45	N.M.
	„	11.30	„	1	N.M.

MUZIEK-UITVOERING OP HET TERRAS
(bij regen in de kleine zaal)
door

REYNADO GARCIA
and
HIS STOMPERS
MANILLA JASZBAND COMPLEET
(zeven personen).

DE PRACHT-SCHLAGER WHITE WINGS GEARRIVEERD, ZONDAG EERSTE VERTOONING. 3838

BEKENDMAKING.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 7 van het Koninklijk Besluit van 12 Augustus 1912 No. 54 (Indisch Staatsblad No. 480) wordt bekend gemaakt, dat bij acte, verleden op den 29sten Januari 1930 onder No. 160 voor den te Batavia resideerenden Notaris Mr. A. H. van Ophuysen het Gouvernement van Nederlandsch-Indië een overeenkomst heeft gesloten met:

1. Said Hamid bin Abdullah bin Djafar Alhadad, wonende te Kali Bata, halte Pasar Minggoe;
2. Siti Patimah binti Hadji Moestapa, wonende te Kali Bata, halte Pasar Minggoe;
3. Said Mohamed bin Abdullah bin Djafar Alhadad, wonende te Kali Bata, halte Pasar Minggoe;
4. Said Aboebakar bin Abdullah bin Djafar Alhadad, wonende te Hawi (Arabië);
5. Sjarifa Salma binti Said Abdullah bin Djafar Alhadad, wonende te Hawi (Arabië);
6. Sjarifa Oemoessaïd binti Said Abdullah bin Djafar Alhadad, wonende te Hawi (Arabië);
7. Sjarifa Noer binti Said Abdullah bin Djafar Alhadad, wonende te Hawi (Arabië);
8. Said Ali Abdullah bin Djafar Alhadad, wonende te Kali Bata, halte Pasar Minggoe;

tot aankoop van het aan hen toebehoorend particuliere land Kali Bata-Kampong Djati, gelegen in het district Meester-Cornelis, residentie Batavia, verpondingsnummer 6418.

Een afschrift van de koopacte ligt tot den 15den Maart 1930 kosteloos voor een ieder ter inzage ten kantore van den Gouverneur van West-Java (Kantoor voor de Particuliere Landerijen).

Tekst van de artikelen 6, 8, 10, 11 en 13 van het Koninklijk Besluit van 12 Augustus 1912 No. 54 (Indisch Staatsblad No. 480);

Artikel 6. (1). Voor het ontstaan van de door eene overeenkomst, als bedoeld in het vorig artikel, beoogde verbintenis is vereischt, dat de voor de betaling van den koopprijs vereischte gelden bij de begrooting voor Nederlandsch-Indië zijn toegestaan, en dat vaststaat, dat het bepaalde bij artikel 10 geene toepassing meer kan vinden.

(2). De overeenkomst vervalt van rechtswege, indien niet binnen één jaar na den dag, waarop zij is aangegaan, de in het eerste lid bedoelde gelden bij de begrooting beschikbaar zijn gesteld.

Artikel 8. (1). Zij, die, geen partij in de overeenkomst zijnde, beweren eigenaar of mede-eigenaar van het betrokken landgoed te zijn, dan wel daarop eenig zakelijk recht te hebben, kunnen, indien hunne hoedanigheid door partijen niet wordt erkend, dezen dagvaarden voor den raad van justitie, binnen wiens rechtsgebied het landgoed gelegen is, om hun recht te hooren uitwijzen.

(2). Indien de vordering betreft de uitwijzing van een zakelijk recht, kan de eischer daarbij tevens vorderen, dat bij het vonnis verklaard worde, dat hij in den bij artikel 10, derde lid, aangegeven zin belang bij de overeenkomst heeft.

(3). Is door de gecontracteerd hebbende partijen erkend, dat een derde een zakelijk recht op het goed heeft, doch niet, dat hij in den bij artikel 10, derde lid, aangegeven zin belanghebbende bij de overeenkomst is, dan kan deze de partijen dagvaarden voor den bij het eerste lid aangewezen rechter om bedoeld belang te hooren uitwijzen.

(4) De dagvaardingen, waarvan in dit artikel sprake is, moeten worden uitgebracht vóór den negentigsten dag na dien, waarop de eerste der in artikel 7 voorgeschreven aankondigingen in de Javasche Courant heeft plaats gehad. Indien zij later worden uitgebracht, is bij toewijzing van den eisch het bepaalde bij artikel 10 niet van toepassing en kunnen belanghebbenden hunne rechten alleen uitoefenen op de wijze, bij de artikelen 13 en volgende omschreven.

Artikel 10. (1). Indien door de gecontracteerd hebbende partijen is erkend of bij in kracht van gewijsde gegane rechterlijke uitspraak is uitgewezen, dat een ander dan de verkooper eigenaar is, vervalt de overeenkomst van rechtswege.

(2). De overeenkomst vervalt mede van rechtswege, indien de daartoe niet medegewerkt hebbende mede-eigenaar, wiens recht door partijen is erkend of bij in kracht van gewijsde gegane rechterlijke uitspraak is uitgewezen, niet binnen veertien dagen, nadat de erkenning heeft plaats gehad of de rechterlijke uitspraak kracht van gewijsde heeft verkregen, tot de overeenkomst is toegetreden.

(3). Hetzelfde heeft plaats, indien tegen de overeenkomst verzet wordt gedaan door hem, die een zakelijk recht op het goed heeft, mits door partijen erkend, of bij in kracht van gewijsde gegane rechterlijke uitspraak uitgewezen zij, dat hij uit hoofde van dat recht in dien zin belang bij de overeenkomst heeft, dat afstand van den eigendom tegen een hoogeren prijs hem ten goede zou komen.

(4). Het in het vorig lid bedoeld verzet moet, op straffe van nietigheid, binnen veertien dagen, nadat de erkenning heeft plaats gehad of de rechterlijke uitspraak kracht van gewijsde heeft verkregen, worden gedaan bij deurwaardersexploit, te beteekenen aan de Regeering van Nederlandsch-Indië, die daarvan ten spoedigste kennis doet geven aan de wederpartij in de overeenkomst.

Artikel 11. Het bepaalde bij het vorig artikel is ten aanzien van hen, wier recht of belang, bedoeld in de eerste drie leden van dat artikel, door partijen is erkend, niet van toepassing, indien die erkenning heeft plaats gehad, op een tijdstip, waarop dat artikel geen toepassing meer zou kunnen vinden ten behoeve van hen, wier recht of belang niet door partijen is erkend.

Artikel 13 (1). Wanneer door de gecontracteerd hebbende partijen is erkend of bij in kracht van gewijsde gegane rechterlijke uitpraak is uitgewezen, dat derden zakelijke rechten op het goed hebben, wordt het bedrag der koopsom geheel of ten deele aangewend ter betaling aan of als zekerheid ten behoeve van die personen.

(2). Indien binnen veertien dagen, nadat de in het eerste lid van artikel 6 gestelde voorwaarden zijn vervuld, tusschen alle belanghebbenden, waaronder mede begrepen zijn zij, die onder de Regeering van Nederlandsch-Indië beslag mochten hebben gelegd op de koopsom, geen overeenstemming is verkregen over de verdeeling daarvan, verzoekt de meest gereede hunner den president van den raad van justitie, binnen wiens rechtsgebied het goed gelegen is, een rechter-commissaris te benoemen, ten overstaan van wien de verdeeling zal plaats hebben.

(3). Dit verzoek moet worden gedaan in het register, bedoeld in artikel 483 van het Reglement op de rechtsvordering.

3822 De Gouverneur van West-Java,
HARTELUST.

UNIVERSAL THEATRE, Krekot

HEDENAVOND een Paramount Productie:

„MARIONETTEN"

(TID GODS)

De melodramatische geschiedenis eener Vrouw, wier egoïsme en harteloosheid DRIE LEVENS verwoestten.

Met in de Hoofdrollen:

Thomas Meighan, Renee Adoree en Aileen Pringle

De INGENIEUR, het DANSERESJE, de POLITIEKE INTRIGANTE, zij allen waren MARIONETTEN in het SPEL DES LEVENS.

Binnenkort:

„Het Escadrille der Gedoemden"

de beste en spannendste OORLOGS-FILM ooit vervaardigd.

3847

Zoo juist verschenen:

BELASTINGVRAGEN

Officiëel beantwoord

Uittreksels uit diverse Ned. Ind. Belastingbeslissingen. Alfabetisch gerangschikt naar de onderwerpen door B. WOLF, accountant en verv. notaris te Batavia.

Verkrijgbaar bij de accountantskantoren B. WOLF, te Batavia, Pontianak, Cheribon, Semarang en het Corresp. Soerabaia. 3853

Prijs f 3.75 Franco per post f 4.-

Java-Bengalen-Lijn

der

N.V. Stoomvaart Mij. „Nederland"

en

N.V. „Rotterdamsche" Lloyd.

Ontvangers van goederen wordt hierdoor beleefd kennis gegeven, dat het

s.s. „ENGGANO"

Gezagvoerder L. J. TURFBOER ddo. 6 dezer van Calcutta en Rangoon te Tg. Priok is aangekomen en direct met de lossing is begonnen.

Laatste claimdag 7 dagen na den laatsten losdag.

Tandjong Priok, 7 Febr. 1930.

De Agente

N.V. Stoomvaart Maatschappij „NEDERLAND".

3837 Tel. No. 181 t/m 185 Tg. Priok.

NEW MONICO

DANCING — CABARET — RESTAURANT.

Onder leiding van RODI ROETERS.

„De Ontvangsalon van Batavia"

WIJ RESERVEEREN GAARNE UWE PLAATSEN TOT HALF TIEN!!!
(BOXEN VOOR MINSTENS 4 PERS.)

MARIANO — SALNIKOFF — RODI ROETERS! 3848

CENTRALE BIOSCOPE — MEESTER CORNELIS

Heden- en volg. avonden, VRIJDAG, ZATERDAG en ZONDAG

JOHN GILBERT

in zijn nieuwste en grootste succes-film:

„LEID ONS NIET IN VERZOEKING".

(FLESH AND THE DEVIL)

In deze bijzondere prachtfilm van 's Werelds meest perfecten „Minnaar" wordt hij bijgestaan door de schoonste vrouw van Hollywood.

GRETA GARBO en LARS HANSON

KOMT! ZIET! en GENIET!

van het schitterende spel van het Trio.

Een verhaal van Liefde en Verleiding, dat al Uwer harten zal „treffen"

't Is een Metro Goldwyn-Mayer productie!

ZATERDAG- en ZONDAGMIDDAG, Aanvang 5 uur precies.

GROOTE KINDERVOORSTELLING

met THE COLLEGIANS en SNOOKUMS comedie.

3879

GLOBE-BIOSCOPE (Passar Baroe)

Heden- en volgende avonden: **Aanvang 7 en 9 uur 45.**

RAMON NOVARRO

in:

„IN VEILIGE HAVEN"

(Across to Singapore)

RAMON NOVARRO, de Lieveling van het Publiek. De Ster uit de film „BEN HUR".
Bijgestaan door: JOAN CRAWFORD, ERNEST TORRENCE en ANNA MAY WONG.

KOMT allen op naar GLOBE en BEWONDERT U DE GEWELDIGSTE FILM VAN RAMON NOVARRO.

Muzikale Illustratie door ons ARTINI-ORKEST.

Na de EXTRA FILM: OUVERTURE DICHTER und BAUER. FRANZ von SUPPE. 3840

Maandag 10 Febr.! Groote lachavonden: **„KORTE ROKJES".**
Met den Wereldkomiek SYD CHAPLIN de evenknie van CHARLIE CHAPLIN.

Ned. Ind. Theosofische Vereeniging Loge Batavia

Koningsplein West No. 17

OPENBARE LEZING

op Vrijdagavond 7 Februari 1930.

Onderwerp: **INTELLECT en INTUITIE.** 3824

Spreker: Ir. A. W. HAAS.

Iedereen is welkom. **Toegang Vrij.**

CAPITOL THEATER

Het Theater voor Het Betere Publiek.

Aanvang 7 u. en 9.45
Entrée f 2.40 en f 1.80

offreert nog slechts enkele avonden:

RAQUEL MELLER en WARWICK WARD

in

LA VENENOSA

(De Vrouw, die ongeluk aanbrengt.)

Een zeer bijzondere Fransche Productie.

OP KOMST: **ANASTASIA** (De levensgeschiedenis van de dochter van den Tsaar.) 3842

Menu: **Gekookte Rijnzalm met Peterseliesaus f 2.-**

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN TWEEDE BLAD Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij. BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*).

	6 Febr.
H.V.A.	574
Kol. Bank	220
N.I. Handelsbank	159
Certif. N. H. Mij.	175
„ N. I. Escompto Mij.	90
Kon. Olie	399
6% Indië 1922	102 1/8
Ned. Scheepv. Unie	190
Lindeteves	152
K. P. M.	230
Deli Spoorweg Mij.	204
Java China Japan Lijn	103

Slotkoersen (*Aneta*).

	5 Febr.	6 Febr.
Javasche Bank	—	313
Amsterdamsche Bank	—	193
Twentsche Bank	—	—
Incasso Bank	123	—
N.I. Escompto Mij. cert.	89	89
Certif. N.H.M.	175	175
Handelsbank	159	159
Koloniale Bank	220	220
Scheepvaart Unie	189	189
Kon. Paketv. Mij.	227	230
Java China Japan Lijn	104	102
Holl. Amerika Lijn	—	37
Kon. Stoomboot Mij.	—	—
N.I. Spoorweg Mij.	218	216
Delispoor	204	—
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	150	148
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	—	157
Gas Mij.	—	—
Gas Mij. Nat. Bezit	—	240
Aniem	—	—
Aniem Nat. Bezit	—	—
Internatio	265	264
Lindeteves	151	150
Maintz en Co.	143	—
Philips	474	472
Margarine Unie	354	—
v. Berckels Patent	—	176
A. K. U.	—	—
Hollandsche kunstzijde	94	—
Koninklijke Olie	398	398
Tarakan	—	365
Alg. Exploratie Mij.	190	—
Handelsverg. „Amsterd."	574	573
Cultuur Mij. „Vorstenl."	151	153
Suiker Cultuur	—	225
Suiker Unie	257	—
Poerworedjo	66	66
Java Cultuur Mij.	—	405
Amsterdam Rubber	165	168
Soerowinangoen	—	185
Basilam	81	—
Sumatra Rubber	—	128
Bandar Rubber	—	—
Deli Batavia Rubber	97	—
Kedeng Lemboe	—	215
Malabar	—	361
Gedeh	—	—
Deli Maatschappij	—	351
Senembah	—	—
Deli Bat. Tabak Mij.	385	—
Cultuur Mij. de Oostkust	—	90
Simau	—	625
Redjang	126	122
Billiton B	—	—
Singkep Tin A	213	—
Boeton	—	180
Java Sumatra Cult. Mij.	96	—

*

Markt stil met weinige verandering en eenige belangstelling voor Amerika.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Nabeurs op 6 Febr.

Handelsbank		160 3/4
Amst. Bank		192
Escompto certif.		90 1/4
Lindeteves		149
N.-I. Spoor		216
Sem. Cher. Tr.		149
Kon. Olie	399	399 3/4
6% Oblig. Doll. L. 1e S.		102
„ „ „ à 500 dollar		102
4 1/2% „ Ind. Leen '29	96 1/2	96 3/4
5% „ Gem. Semarang		101
Sem. Stb. en Pr. Veer		219 1/4
Preanger Hotel		100

Afgedane Fondsen op 7 Febr.

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
Certif. N. H. Mij.	173	173	—	—
Kol. Bank	221	221	—	—
Escompto cert.	89 3/4	90	—	—
H.V.A.	575	575	575	575
Unie	188	188	—	—
Malang Tr.	116	116	—	—
Cities Service Coy.	32 3/4	33	doll.	
Gebeo	214	214	—	—
5% Oblig. Ind. L. '16	100 1/2	100 3/4	—	—
6% „ Doll. L. '22 B/C	102	102 1/4	—	—
4 1/2% „ Ind. L. '26 A/B	96 1/2	96 1/2	96 1/2	96 1/2
„ „ à 500	97	97	—	—
7% „ Ps. Randoe	102	102	—	—
Sem. Stb. Pr. Veer	220	220	220	220
Basilam	82 1/2	82 1/2	—	—
Poerworedjo	—	—	65	65
Gas Mij.	—	—	232	232
Stroohoeden Veem	—	—	123	123
Escompto aand.	—	—	90	90

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 7 Febr. '30.

	Vraag	aanbod
Javasche Bank	305	320
Handelsbank	160	162
A'dam Bank	190	195
Cult. Mij. Vorstenl.	150	—
Internatio	263	267
Lindeteves	148	150
Bandoeng Kinine gew.	300	—
Bandoeng Kinine pref.	142	146

	Vraag	aanbod
Japanlijn	102	103 1/2
N. I. Spoor	214 1/2	217
Deli Spoor	203	207
Sem. Cheribon Tr.	146	149
Sem. Joana Tram	156	160
Serajoedal Tram	—	160
Oost Java Tram	15	30
Poerworedjo	60	—
Simau	630	635
Redjang Lebong	120	125
Expl. Mij. Ned. Indë	235	250
Aimem	—	460
Tarakan	360	—
Kon. Olie	396	398 3/4
Kon. Olie à f 100	—	405
Gas Nat. bezit	230	—
Solo Electr. Mij.	340	—
Sum. Electr. Mij.	—	115
Bali en Lombok Elec. Mij.	115	120
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
5% Oblig. Ind. Leen '15	100 1/2	—
„ „ „ à 500	100 1/2	—
5% „ „ 17	100 1/2	—
6% „ Doll. L. '22 A	101 3/4	102 1/4
„ „ à 500	101 3/4	—
5% „ Ind. L. '23 A	100 1/4	—
„ „ „ 500	100 1/2	—
4 1/2% „ id. '29	96 1/2	96 3/4
„ „ „ à 500	—	97
5 1/2% „ Gem. Palembang	—	99
6% „ Boek. Lambassa	—	96
6% „ Pr. Hotel	98	100
Stroohoedenveem	123	127
Tegalsch Pr. Veer	265	280
Vergde Pr. Veren	—	130
Preanger Hotel	99	—
Hotel des Indes	143	—
Java Veem	—	179
Visser en Co.	58	80
Amsterd. Rubber	167	170
Artana	—	290
Gandasoli	150	—
Goen. Hedjo	—	180
Malabar	—	365
Michiels Arnold.	240	—
Moeara Laboe gew.	—	102 1/2
Moeara Laboe pref.	90	110
Oeloehmanah gew.	15	25
id. pref.	100	—
Pasoemah	—	50
Papandajan pref.	70	80
Perbawatie	195	—
Wanasoeka	—	280
Boekit Lawang pref.	—	100

*

Onze beursmedewerker meldt:

Suikerpapier beter gestemd. H.V.A. en Kol. banken hooger afgedaan. Poerworedjo werd tot afdoeningskoers gezocht. Sporen lusteloos, zonder handel. Mijnbouw evenzeer verlaten. Ook in Kon. olie geen belangen. Wij hoorden 397 bieden terwijl tot 398 werd aangeboden. Uitsluitend Cities services opnieuw hooger, kwam op 33 3/4 dollars. Sem. Stoomb. onveranderd. Voor rubbers was de tendenz beter, doch ook hier geen zaken. Leeningen prijshoudend. Exploratie zonder belangen.

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	100 1/4	100 1/4	100 1/4
Zicht A'dam	100	100	100
2 m/d A'dam	99 3/4	—	—
3 m/d A'dam	99 3/8	—	—
4 m/d A'dam	99 1/8	—	—
6 m/d A'dam	98 5/8	—	—
T. T. Londen	12.15	12.15	12.15
Zicht Londen	12.12 1/2	12.12 1/2	12.12 1/2
30 d/z Londen	12.08 3/8	—	—
3 m/z Londen	12.—	—	—
T. T. Australië	11.98 1/2	11.95	11.93 3/4
Zicht Australië	11.95	11.92 1/2	11.91 1/4
T. T. Amerika	2.50	2.49 3/4	2.49 3/4
Zicht Amerika	2.49 1/2	2.49 1/4	2.49 1/4
T. T. Frankrijk	10 1/8	10 1/8	10 1/8
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	59 7/8	59 7/8	59 7/8
Zicht Duitschl.	59 3/4	59 3/4	59 3/4
Zicht Zwitserl.	48 1/2	48 3/8	48 1/2
Zicht Italië	13 3/8	13 3/8	13 3/8
Zicht Stockholm	67 1/4	67	67 1/4
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67	67	67
T. T. Calcutta	91	—	—
T. T. Bombay	91	—	—
T. T. Madras	91	—	—
T. T. Colombo	91 1/8	—	—
T. T. Rangoon	91 1/8	—	—
T. T. Japan	1.23 1/2	1.23 1/2	1.23 1/4
Zicht Japan	1.23 1/4	1.23 1/4	1.23
Zicht Manilla	1.25	1.24 1/2	1.24 3/4
T. T. Hongkong	97 1/2	99	98
T. T. Shanghai	1.23	1.21	1.21
T. T. Amoy	92 1/2	—	88
T. T. Singapore	1.40 5/8	1.40 5/8	1.40 5/8
T. T. Br.-Indië	—	91	90 7/8

Batavia, 7 Febr. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	5 Febr.	6 Febr.
Prolongatierente	3	2 7/8
A'dam-Java	99 5/16	99 5/16
A'dam-Londen	12.11 7/8	12.12
A'dam-New-York	2.49 7/32	2.49 5/32
A'dam-Parijs	9.77 1/8	9.77 3/8

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 6 Febr. '30 12.30 u. n. m. tot 7 Febr. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan gisteren	gedaan heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per 1/2 K.G.) Java-Std.-Sheets				
Febr.	—	40	40	40 1/4
Febr./Maart	—	40	40	40 1/2
Java-Std.-Crepe				
Febr.	—	40 3/4	40 1/2	40 3/4
Febr./Maart	—	40 3/4	40 3/4	—
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E.K. Bat.				
Febr./Maart	—	—	47	47 3/8
F.O.B. Palembang,				
Febr.	—	—	—	49 3/8
Zwarte Lampong Peper. (per 100 K.G.) E.K. Bat.				
Febr./Maart	—	—	109 1/4	110 1/8
Maart/Apr.	110 7/8	—	109 1/4	110 1/8
April/Mei	110 7/8	—	—	—
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat.				
Febr.	—	—	147 3/8	149
Febr./Maart	—	—	147 3/8	149

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,40 vraag, f 0,4 1/2 aanb.

Palembang Robusta Febr./Mrt. f 29.— nom.

Citronella-olie ready f 2.70 ged.

Peper-Lampongs Mrt./Mei f 68.— vraag, f 69.— aanb.

Peper-Muntok Febr./Mrt. f 91 1/2 vraag f 92.— aanbod.

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 7 Febr. (*Aneta*). Suiker superieur ready f 10 7/8 vraag, f 11,— aanb. Febr. idem Maart f 11 vraag, f 11 1/8 aanb. April f 11 1/8 vraag, f 11 1/4 aanb.

Hoofdsuiker ready f 10 5/8 vraag f 10 3/4 aanbod. Markt vast.

Rubber sheets f 40 ged. Markt vast.

Koffie ready f 42 1/2 Aug./Oct. f 40 nom.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	6 Febr. 10 u. v.m.	7 Febr. 10 u. v.m.
Sheets spot	25	25 1/2
Crêpe spot	25	25 1/2
Sheets Mrt.	25 3/4	26 1/4
„ Apr./Juni	26 3/4	27 1/4
„ Juli/Sept.	27 3/4	28 1/2
Medium blankets Febr./Mrt.	22	22 1/4
Remilled native rolled bark Febr./Mrt.	14 1/2	14 1/2

Heden opende de markt kalm.

Londen.

		5 Febr. open. not.	5 Febr. slot not.	6 Febr. open. not.	6 Febr. slot not
Sheet spot	koop.	7 7/16	7 1/2	7 5/8	7 5/4
	verk.	—	7 9/16	—	7 11/16
„ Mrt.	koop.	—	7 5/8	—	7 3/8
	verk.	—	7 11/16	—	7 13/16
„ Apr./Juni	koop.	—	7 13/16	—	7 15/16
	verk.	—	7 7/8	—	8
Crêpe spot	koop.	—	7 7/16	—	7 9/16
	verk.	—	7 1/2	—	7 5/8

De markt opende en sloot vast.

New-York.

		5 Febr. 4 u. n.m.	6 Febr. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	15 5/8	15 3/4
Sheet spot	koop.	15	15 1/4
	verk.	15 1/4	15 1/4
„ Mrt.	koop.	15 1/4	15 3/8
„ Apr./Juni	koop.	15 5/8	15 7/8
	verk.	15 7/8	16 1/8

Markt zeer prijshoudend.

Slotnoteeringen.

		5 Febr.	6 Febr.
Sheet spot	koop.	15	15 3/8
	verk.	15 1/4	15 5/8
Apr./Juni	koop.	15 1/2	15 7/8
	verk.	15 3/4	16 1/8

De markt sloot vast.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	5 Febr.	6 Febr.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	12 ged.	—
Witte Muntok cif. Londen Mrt./Mei	12 1/2 ged.	16 1/2 ged.
Zwarte Lampong cif. Londen Mrt./Mei	12 1/2 ged.	12 1/2 verk.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	5 Febr.	6 Febr.
Verkocht	150 tons	—
Prijs (per picol)	93 doll.	—

Londen.

6 Febr.

Slottransacties in den namiddag:

Ready per ton (standard)	—
3 mds. levering	179 3/4 pd.st.

New-York.

5 Febr.	6 Febr.
38 7/8 doll.	39 1/4 doll.

Markt prijshoudend.

Copra.

Londen.

6 Febr.

Febr./Mrt. 22 pd.st. 5 sh. ged.

Rubber-uitvoer van de Maleische Staten.

SINGAPORE, 6 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De rubber-uitvoer van de Maleische Staten bedroeg in de maand Jan. in totaal 52.330 ton, waarvan werd verscheept naar:

Het Vereenig Koninkrijk	11.274 ton.
Vereenigde Staten	22.840 ton.
Vasteland van Europa	5.889 ton.
Britsche bezittingen	675 ton.
Japan	1547 ton.
Andere landen	105 ton.

Buranuc.

DEN HAAG, 6 Febr. (*Aneta*). De Staatscourant meldt de oprichting van het bureau voor den verkoop van kinine „Buranuc".

Disconto-verlaging.

NEW-YORK, 6 Febr. (*Aneta-Reuter*). De Federal Reserve Bank heeft het disconto verlaagd van 4 1/2 pct tot 4 pct.

LONDEN, 6 Febr. (*Aneta-Reuter*). De Bank of England heeft het disconto tot 4 1/2 verlaagd.

NEW-YORK, 6 Febr. (*Aneta-Reuter*). De Richmond Federal Reserve Bank heeft het disconto verlaagd van 5 pct. tot 4 1/2 pct.

Theeveiling.

AMSTERDAM, 6 Febr. (*Spec. Bat. Nwsbl*). Ter theeveiling werden aangeboden 11673 kisten Java en 4130 kisten Sumatra thee. Er bleef weinig onverkocht. Prijzen onregelmatig. Mooie Sumatra bladsoorten deden gemiddeld drie cent hooger, ordinair even veel lager, vooral voor gruis.

De f 10 000.0000.

Op 11 Februari zal de inschrijving worden opengesteld bij de Ned. Handel Mij. te Amsterdam op f 10.000.000, 6 pct. obligaties, waarvan geplaatst f 5 500.000, van de Union Minière Haut te Katanga, tegen een koers van 97 1/2 pct.

De Siemens & Halske Leening.

Op 10 Februari zal bij de Nederlandsche Handelmaatschappij te Amsterdam de inschrijving worden opengesteld op 7.500 winstdeelende obligaties van de leening ten behoeve van het Siemens & Halske-concern. De obligaties zijn 400 dollar groot en worden uitgegeven tegen een koers van 236 pct. De rente is gelijk aan het dividend op de gewone aandeelen en met gegarandeerd minimum van 6 pct.

N.V. Velodrome.

Naar wij vernemen is de generale vertegenwoordiging voor geheel Ned. Indië voor de Citroën-Automobielen met ingang van heden toevertrouwd aan de N.V. „Velodrome", welk concern juist dezer dagen een eigen filiaal te Malang opende, zoodat deze vennootschap thans, naast het hoofdkantoor te Soerabaia, 10 eigen filialen heeft.

De directeur der vennootschap, de heer Zuurdeeg, die aan zijn Europeesch verlof een zakenreis vastknoopte naar de „Dodge"-fabrieken te Detroit en kortelings naar de „Citroën"-fabrieken bij Parijs, wordt begin April weer hier te lande terugverwacht.

De Chineezen in Siam.

Blijkens een ontvangen bericht is in Januari te Bangkok door Z.M. den Koning van Siam een nieuw gebouw voor de Chineesche Kamer van Koophandel geopend.

Bij die gelegenheid richtte de spreker in zijn toespraak tot den Koning en de leden der Kamer van Koophandel (bijna zonder uitzondering Chineezen) de plechtige belofte zich als loyale onderdanen van de Siameesche Kroon te gedragen en hartelijk met de regeering, departementen en ambtenaren samen te werken in alle aangelegenheden, Chineezen of Siameezen betreffende.

De Kamer van Koophandel staat buiten alle politiek en is geheel vrij van elken politieken invloed. Haar doel is en is altijd geweest: verbetering van het lot en de welvaart der Chineezen in Siam en van den Handel in Siam in het algemeen.

In zijn antwoord heeft Z.M. de Koning één en ander nog eens onderstreept door te herhalen dat Hij van de verschillende punten heeft kennis genomen. Hij vindt die principes zeer waardig en zeer belangrijk, omdat verschillende landen verschillende wijzen van administratie hebben en de politieke toestanden in verschillende landen ook niet dezelfde zijn.

Indien iemand zich in een ander land vestigt, kan hij niet doen, alsof hij in zijn eigen land was. Hij moet zich aanpassen aan de levensvoorwaarden van het land zijner vestiging. Ofschoon in zekere opzichten verschillend is het gemeenschappelijk doel elker regeering practisch hetzelfde, nl. de welvaart, het geluk en de rust van het volk.

In Siam, — vervolgde Z.M. zijn rede —, zijn vele Chineezen, die er reeds lange jaren gevestigd zijn. Siameezen en Chineezen kunnen het samen goed vinden en familieverbintenissen komen veel voor; zelfs nu staat de regeering aan de Chineezen meer faciliteiten toe voor hun broodwinning, dan in het algemeen de onderdanen van andere landen genieten. Sinds oude tijden heeft de Siameesche regeering Chineezen op dezelfde wijze behandeld en geholpen als Siameezen en zoolang de Chineesche Kolonie bezield is van zijn gevoelens, namens de Kamer van Koophandel uitgedrukt, zal een sterke band de Chineezen en Siameezen binden en kunnen zij ervan verzekerd zijn, dat zij op gelijke wijze en niet minder op hulp van de regeering kunnen rekenen dan de onderdanen van andere nationaliteiten.

De voorloopige Handelsbalans van Nederlandsch-Indië 1929.

Evenals voor 1928, in welk jaar de gereorganiseerde handelsstatistiek voor het eerst geheel Nederlandsch-Indië omvatte, is het ook voor 1929 mogelijk, reeds heden de voorloopige handelsbalans van Nederlandsch-Indië over het afgeloopen jaar te publiceeren.

De enkele correcties, die nog zullen moeten worden aangebracht om tot de definitieve handelsbalans van Nederlandsch-Indië te geraken, zullen op de totaalcijfers niet van grooten invloed zijn.

Het totaalcijfer van den Invoer bedraagt 1.162 millioen gulden, terwijl voor een waarde van 1.481 millioen gulden werd uitgevoerd, zoodat er een uitvoeroverschot van 319 millioen gulden blijft.

Ondervolgend staatje geeft een overzicht van de handelsbeweging (in millioenen guldens) van af 1922.

	1929	1928	1927	1926	1925	1924	1923	1922
Invoer	1162	1030	927	924	863	703	652	783
Uitvoer	1481	1590	1656	1599	1813	1557	1388	1149
Totale Handelsbeweging	2643	2620	2583	2523	2676	2260	2040	1932
Uitvoer-overschot	319	560	729	675	950	854	737	366
invoer in % van uitvoer	78.5	64.8	56.—	57.8	47.6	45.2	47.—	68.1

De absolute cijfers van den invoer vertoonen sinds 1923 een onafgebroken stijging, die van den uitvoer hebben een onregelmatiger verloop, daar bij overigens stijgende exporthoeveelheden de prijzen sterkere schommelingen vertoonen. Dientengevolge is de verhouding tusschen de waarde van de in- en uitvoeren allengs gewijzigd en wel door een geleidelijke daling van het uitvoeroverschot. Het bedrag der totale handelsbeweging ging in opgaande lijn, een onregelmatigheid vormde alleen de top in het jaar 1925, toen de hooge prijs van rubber de uitvoerwaarde sterk deed stijgen. Een opmerkelijke stijging komt dan ook te voorschijn, wanneer men—in navolging van de berekening, die door de economische sectie van den Volkenbond in haar publicaties over handelsbalansen wordt gevolgd—over de reeks der jaren den invoer in procenten van den uitvoer uitdrukt; sinds 1924 zet zich de rijzing bijna regelmatig voort om in 1929 het hoogste punt te bereiken met 78,5 pct. De absolute getallen voor de uitvoeroverschotten gaan in de laatste drie jaren sterk naar beneden, het thans verkregen overschot van 319 millioen gulden is zelfs nog lager dan dat van 1922.

De sterke climax in de overschotten werd reeds in 1925 afgebroken; 1926 en 1927 bleven hoog dank zij de langzame stijging in de invoerwaarde, doch gedurende de twee volgende jaren steeg de invoer sterk, nl. in 1928 met 11 pct. en in 1929 met 25,6 pct. ten opzichte van 1927; de waarde van den uitvoer daarentegen daalde in 1928 met 4,2 pct. en in 1929 met 10,6 pct. ten opzichte van 1927. Voor 1929 was een achteruitgang van 241 millioen gulden ten opzichte van 1928 het resultaat van de toeneming van den invoer met 132 millioen gulden en een waardevermindering van den uitvoer met 109 millioen gulden.

De onderstaande meer uitgebreide handelsbalansen van Ned.-Indië over de jaren 1929 en 1928 geven eenig inzicht in de verhouding tusschen Java en Madoera en de Buitengewesten.

In verband met de dalende prijzen voor de meeste uitvoerproducten gedurende 1929 kon een gevoelige achteruitgang van de uitvoerwaarde worden verwacht.

De particuliere uitvoer uit Ned.-Indië bedroeg 1446,3 millioen gulden, terwijl de invoer 1084,3 millioen gulden beliep, zoodat het uitvoer overschot van de particuliere handelsbeweging 362 millioen gulden bedroeg; van dit overschot kwam 16,3 millioen voor rekening van Java en 345,7 millioen voor rekening van de Buitengewesten.

De waarde van den particulieren uitvoer van Java en Madoera daalde ten opzichte van 1928 met 131 millioen, doch het cijfer voor de Buitengewesten kon zich beter handhaven; de vermeerderde uitvoer van aardolieproducten compenseerde hier ten deele den achteruitgang in de waarde der andere producten, zoodat de uitvoerwaarde der Buitengewesten slechts 10 millioen gulden bij 1928 ten achter bleef. De uitvoerwaarde der Buitengewesten bedraagt thans weer meer dan die van Java en Madoera.

De invoercijfers vertoonen een sterke stijging zoowel in Java en Madoera als in de Buitengewesten, voornamelijk in de groep Eetwaren enz. ten gevolge van de sterk gestegen aanvoeren van rijst. Ook de invoer van de groep Machines enz. nam sterk toe, voornamelijk ten behoeve van de petroleumindustrie en van den mijnbouw werden kostbare installaties ingevoerd.

De Gouvernements invoer bedroeg 77,9 millioen tegen een uitvoer van 34,7 millioen zoodat er tenslotte een invoeroverschot ontstond van 43,2 millioen gulden. De sterke uitzetting van de Gouvernements in- en uitvoeren is grootendeels een gevolg van de terugzending van zilveren munt met hoog gehalte en invoer van zilveren munt met lager gehalte.

Neemt men het invoeroverschot van de Gouvernements handelsbeweging in aanmerking, dan sluit de handelsbalans van Nederlandsch-Indië over 1929 met een uitvoeroverschot van 319 millioen gulden.

Handelsbalans van Ned.-Indië, (incl. postpaketten en passagiersgoed en goederen voor scheepsverbruik).

1929		
Uitvoer.		
Part. Uitvoer	Java en Madoera	715.474 000
„ „	Buitengewesten	730.872.000
Gouv. „	Java en Madoera	28.567.000
„ „	Buitengewesten	6,111.000
	Totaal Uitv.	1.481 024.000
Invoer.		
Part. Invoer	Java en Madoera	699.123 000
„ „	Buitengewesten	385.199.000
Gouv. „	Java en Madoera	67.982.000
„ „	Buitengewesten	9.875.000
	Totaal Inv.	1,162.179.000
1928		
Uitvoer.		
Part. Uitvoer	Java en Madoera	846.667.000
„ „	Buitengewesten	741.126.000
Gouv. „	Java en Madoera	2.018.000
„ „	Buitengewesten	69.000
	Totaal Uitv.	1.589.881.000
Invoer.		
Part. Invoer	Java en Madoera	643.909.000
„ „	Buitengewesten	347.605.000
Gouv. „	Java en Madoera	33.223.000
„ „	Buitengewesten	5.481.000
	Totaal Inv.	1.030.218.000

Faillissementen.

Uitgesproken:

Bij vonnis van den raad van justitie te Batavia van 7 Februari 1930, het faillissement van:

Sech Obed bin Moebarak bin Mahri, wonende te Soekaboemi;

Phung Kie Boen, vroeger klerk bij de firma Fabis, thans zonder beroep, wonende Gang Tembok 75, Weltevreden;

Lauw Soe Lin, vroeger schoenmaker, wonende Gang Ketjap 28 Batavia merk Hong Bie, thans gegijzeld;

J.G. van Viersen, zonder beroep, wonende te Weltevreden (Palace Hotel) Krekot no. 23;

W.L. Landman, van beroep employé bij de K.P.M., wonende Kemajoran 71, Weltevreden;

de nalatenschap van wijlen Oey A Man, weduwe van Lay A Kwie destijds wonende te Pandeglang en aldaar handerdrijvende onder de handelsnaam Lay Tay Hin;

Opgeheven:

Bij uitspraak van den Raad van Justitie te Batavia van 7 Februari 1930, het faillisement van:

Gouw Gwat Nio ook genaamd Gan Gwat Nio, handelaarster wonende te Bandoeng aan de Gang Doellatip No. 53 blok 13a, i.s.v.f.v.b.v. ddo 13 December 1929;

Tio Hiat, koopman, wonende Senen (Weltevreden), i.s.v.f.v.b.v ddo 3 Januari 1930.

Vernietigd.

Bij Vonnis van den Raad van Justitie Soerabaja ddo. 1 Februri 1930. Njoo Gwan Yong, koopman, te Malang.

West-Indische Suikerindustrie.

DEN HAAG, 6 Febr. (*Aneta*). Een telegram uit Londen meldt, dat de West-Indische suikerindustrie met ondergang wordt gedoemd, indien het recht van voorkeur verdwijnt.

Ontvangt Gij

Uw Nieuwsblad te laat of ongeregeld?

Wendt U

dan telefonisch of schriftelijk tot onze Administratie

Een Klacht

bij de courant-rondbrengers baat U meestal niets!

Radio-Nieuws.

Onze Luisterpost.

Phohi.

Jeanne Bergsma van Gorkom schrijft ons over de jongste Phohi-proefuitzending:

Dat was gisteren een echte „Geduldsprobe" voor wie verlangde naar „het groote Symphonie-Orchest". Na gramofoonplaten met operettemuziek, een walspotpourri en „Joodsche zangen", kwam dan eindelijk 9.15 de g-moll Symphonie van Mozart, heerlijk vlot gedirigeerd door Jaap Spaanderman en van een gezondmuzikale opvatting.

De sensatie, als bevindt zich het geheele orchest in een met metaal bekleede ruimte, verlaat den beluisteraar echter maar zelden; als dat nog eens verdween, dan waren we een stuk verder in de goede richting!

No. II bracht ons „Träume" en „Schmerzen" van Rich. Wagner, twee liederen gezongen door mejuffrouw Dzjobs Ising. Het eerste lied — zoo zegt men — is een studie van Wagner geweest op „Tristan und Isolde". Tevergeefs zocht ik naar expressie en naar climax, maar die kwamen *niet*. In de later gezongen aria van Saint-Saëns: „Ah, verse moi...etc.", rees de gedachte „Samson had vast zijn haar niet laten afknippen voor zoo'n Dalila"; nee, dat kunnen we hier beter! zonde van het orchest, dat schitterend begeleidde en een zangeres „von Gnaden" stellig tot allerhoogste prestatie zou gebracht hebben.

Gelukkig gaf dit voortreffelijke Symphonie nog Siegfried-Idylle van Wagner en Danse macabre van Saint Saëns — het eerste een poëtische droom, het laatste tadellos van rhythme en mystiek, maar *beide* uitzendingen, hoewel volkomen duidelijk waarneembaar, wat mat en veraf. We hopen, dat de luchtstoringen binnenkort tot een minimum gereduceerd zijn en verheugen ons alvast op de eveneens door Phohi toegezegde Kurhaus-Matinées.

Programma's.

Phohi.

(*Golflengte 16.88 M*).

Vrijdag 7 Febr.

van 13—15 G.M.T.

Dansmuziek onder leiding van Loe Cohen, met optreden van Willy Derby, Humorist en Liedjeszanger.

Batavia.

Vrijdag 7 Febr.

6.45—7.30	Kinderuurtje.
7.30—8	Autopraatje en Rapporten.
8—9	Muziek van Hotel der Nederlanden.
9—10	Songs door den heer Lioni. Pianoduo's door heeren v/d Sprong en Overbeek Bloem.

Zondag 9 Febr.

11.30—1.30	Muziek van Hotel der Nederlanden.
7—9	Muziek van Hotel der Nederlanden.
9—10	Beethoven Sonaten door heer M. Coronel.

Bandoeng (58).

Onder leiding van den heer G. Reverger zal het versterkt Homann-orkest heden het volgende concert geven dat zal worden gebroadcast door de Bandoengsche Radiovereeniging.

1. Er weich der Sonne nicht, Marche Blankenburg. 2. Passione, Valse lente Ranzato. 3. Si mes vers avaient des ailes, Romance Hahn. 4. Das Leben für den Czar, Fantaisie Glinka. 5. The Magic of your eyes, Song, Penn. 6. Tzigane Caprice, Samary.

Frankrijk stelt een uitgebreiden radio-politie-dienst in.

Reeds gedurende eenigen tijd bestaan er in Frankrijk plannen om in navolging van het buitenland een uitgebreiden politie-radio-dienst in te stellen. Hiervoor werd een crediet aangevraagd van 550.000 francs, waartoe de Fransche senaat haar toestemming heeft verleend.

Commissaris Lahure, wien de leiding van dezen radiodienst is opgedragen, heeft besloten als centralen zender gebruik te maken van het kortegolf-station op den Eiffeltoren. De golflengte, waarop deze zender voor politie-doeleinden zal werken, ligt tusschen 40 en 70 M. De juiste golflengte zal niet gepubliceerd worden, daar in dat geval ook de misdadigers zich zonder eenige moeite van de politie-mededeelingen op de hoogte zouden kunnen stellen.

De zender zal direct verbonden zijn met het bureau van Commissaris Lahure. Deze heeft slechts een schakelaar te bedienen om de microfoon, die in het vertrek is geplaatst, aan te sluiten op het zendstation. De uitzendingen zullen onder normale omstandigheden op gezette tijden plaats vinden en wel om het uur. De praktijk zal moeten uitmaken gedurende welken tijd de uitzendingen het meest noodzakelijk zijn.

Daar de radio-dienst nog niet geheel georganiseerd is, zou tijdens het eerste kwartaal van 1930 gebruik worden gemaakt van radio-telefonie voor het uitzenden van berichten. In den tijd zullen in Frankrijk echter verschillende politieambtenaren worden opgeleid voor het ontvangen van Morse-signalen, zoodat dan ook met den daarna radio-telegrafie zal kunnen zenden.

Ontvangers voor de politie-radio-berichten zullen over heel Frankrijk worden opgesteld. Zestien van deze ontvangers zijn bestemd voor mobiele politie-afdeelingen, zeventien zullen aan de grens worden opgesteld en vijftien in havenplaatsen.

Het systeem zal in de toekomst nog worden uitgebreid, zoodat in Frankrijk een net van nauwe mazen zal worden gevormd, waaruit de misdadigers moeilijk zullen kunnen ontsnappen.

VOLKSRAAD.

2de Gewone Zitting 1929—1930.

Vergadering van Donderdag 6 Febr. 1930.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft.

(*Vervolg.*)

Inkomstenbelasting.

Aan de orde is de (gewijzigde) motie voorgesteld door de heeren Ratu Langie Koesoemo Oetojo, Soejono en Mochtar, luidende als volgt:

De Volksraad,
gehoord, de debatten
overwegende:

dat verhooging van het minimum belastbaar inkomstenbelasting een groote materieele verlichting zal geven aan de hierbij betrokken groepen;

dat deze verlichting een gunstigen weerslag zal geven in den algemeenen geest der bevolking, daar de bedoeling dezer bijdrage aan de algemeene Kas, buiten den gezichtskring van den kleinen man valt;

dat de verhooging van het belastbaar minimum tevens een groote vereenvoudiging en vermindering van de werkzaamheden der plaatselijke gouvernementskantoren zal geven;

dat een belasting, geheven door *lagere* rechtsgemeenschappen, beter valt binnen den gezichtskring der bevolking;

noodigt de regeering uit: *bij de algemeene herziening van de inkomstenbelasting ernstig rekening te houden met het desideratum:*

a. *waar rechtsgemeenschappen z. a. regentschapsraden en gemeenteraden bestaan het minimum belastbaar inkomen vast te stellen op f 600.— per jaar.*

b. *waar genoemde rechtsgemeenschappen niet bestaan, het minimum belastbaar inkomen vast te stellen op f 300 per jaar.*

(de wijzigingen zijn *onderstreept*).

De regeeringsgemachtigde de heer Van den Bussche acht de behandeling van de motie op dit oogenblik zeer bezwaarlijk. Er wordt omtrent de in de motie aangeduide onderwerpen nog overleg gepleegd met het opperbestuur. De regeering heeft haar antwoord dus nog niet bepaald. Bij instemming met de motie zou de regeering geen gebruik kunnen maken van waardevolle adviezen.

Spr. wil echter een mondeling debat over de motie niet uitsluiten. Maar beter is het de zaak in de memorie van toelichting op de ordonnantie uitvoerig te belichten. De Volksraad zal nu moeten uitmaken, of het college prijs stelt op dadelijke behandeling van de motie.

De voorzitter stelt door schorsing — gedurende een halfuur — de vergadering hiertoe in de gelegenheid.

Na de pauze deelt de heer Ratu Langie mede, dat de voorstellers van de motie de behandeling wenschen uit te stellen tot de hoofdbegrooting. Spr. hoopt dat tegen dien tijd een algemeene herziening van de ordonnantie voor de inkomsten-belasting zal zijn gereed gekomen.

De Regeeringsgemachtigde aanvaardt deze oplossing, welk ook hem de beste lijkt.

Overgegaan wordt tot behandeling in de afdeelingen van verschillende onderwerpen.

***

2de Gewone Zitting 1929—1930.

Vergadering van Vrijdag, 7 Febr. 1930.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft.

De voorzitter opent de vergadering. Aan de orde is afd. II:

Justitie.

Regeeringsantwoord 1ste termijn.

De regeeringsgemachtigde voor Justitie, mr. J.J. Schrieke, begint met een woord van erkentelijkheid voor de belangstelling van den Volksraad voor deze afdeeling, den heer Van Lonkhuyzen inbegrepen. Al heeft dit lid scherpe critiek uitgeoefend, hij deed het met een warm hart. En een klove tusschen hem en de regeering bestaat in deze niet.

Spr. deelt mede, dat er geen termen zijn gevonden voor het intrekken van de circulaire van den P.G. betreffende het sluiten van huwelijken van Europeanen ten huize van een der partijen.

Wat den moord op den assistent Groeneboom betreft, staat men voor een allerongelukkigste samenloop van omstandigheden, waardoor het vooronderzoek op een onbevredigende wijze heeft plaats gevonden. De onderneming is zeer ver afgelegen en de verbindingen zijn er slecht.

Spr. laat een schetskaartje circuleeren, waaruit dit duidelijk blijkt. Bovendien werkte in eerste instantie de telefoon niet, waardoor de betrokken ambtenaren eerst geruimen tijd na den moord ter plaatse konden aankomen. Dit alles is ook de reden, dat het lijk van den heer Groeneboom zoolang buiten heeft gelegen.

Voorts deelt spr. mede, dat er wel geen sectie is verricht, maar het visum repertum van den dokter van Krikilan was ruim voldoende.

Als verdere verkaring van het onbevredigende vooronderzoek wijst spr. op het overplaatsen van de verscheidene getuigen, voor ze konden worden gehoord.

De regeering spreekt haar diep leedwezen uit over dezen gang van zaken. Het lichtpunt is, dat de daders hun gerechte straf niet zijn ontloopen. De wijze van onderzoek heeft daarop geen invloed uitgeoefend.

Ten aanzien van den kinderarbeid en den nachtarbeid van vrouwen in de tabaksindustrie in de Vorstenlanden wordt medegedeeld, dat de ondernemingen daar zich niet voldoende aan de aanwijzingen van de arbeidsinspectie hebben gehouden. Zoo noodig zullen andere maatregelen worden genomen.

In de batikindustrie kwamen misstanden voor als mishandeling van vrouwen, vrijheidsberooving, slechte huisvesting, etc. Er waren heel wat Chineesche werkgevers, die een kwelsysteem toepasten, dat veel leek op een soort pandelingschap. Er waren vrouwen, die in jaren hun familie niet konden bezoeken, zelfs in gevallen van ziekte en dood niet.

Het onderzoek heeft reeds verheldereend gewerkt voor de werkgevers. Zij weten nu beter dan te voren, wat mag en wat niet mag.

Het rapport van de arbeidsinspectie zal spoedig verschijnen, waarna definitieve maatregelen ter verbetering zullen worden getroffen.

Ten aanzien van het onderworpen zijn van Inlanders uit andere streken afkomstig en gevestigd in zelfbesturende landschappen aan de rechtspraak der landschappen, deelt spr. mede, dat er aan deze zaak, behalve een justitieele, ook een andere zijde is: namelijk het belang van het landschap en het gezag van de zelfbesturen, die zooveel mogelijk moeten worden bevorderd. Noodzakelijkheid van onttrekking van bedoelde Inlanders aan de rechtspraak der landschappen ligt naar de meening der regeering niet voor de hand.

Zij meent dat de tijd voor onderzoek en overleg in deze voorshands nog niet is gekomen.

Wat de verbetering van de positie van eenige door den heer Soekawati genoemde categorieën van inheemsche ambtenaren betreft, kan de regeering nog geen enkele toezegging doen.

Over de samenstelling van den voogdijraad zijn geenerlei klachten binnengekomen.

Ten opzichte van het armwezen kan nog niets definitiefs worden gezegd.

Bepaalde beginselen inzake de arbeidstoestanden in de cultures op Java, aan de arbeidsinspectie voor te schrijven, acht spr. onder de huidige omstandigheden nog niet gewenscht.

De nieuwe opleiding van arbeidsinspecteurs zal drie jaren duren, zoodat van nu af nog $4^{1}/_{2}$ jaar de practische indienststelling zal moeten worden gewacht. Van „opruiming" van twaalf oude inspecteurs is in verband, ook met de verloven en andere mutaties, geen sprake.

De aanbeveling om Inheemsche ambtenaren voor de inspectie te benoemen, is gedeeltelijk door de instelling van inheemsche arbeidscontroleurs reeds gevolgd. De regeering acht de benoeming van Inlandsche inspecteurs in grootendeels Europeesche cultures echter ongewenscht.

De wekelijksche rustdag voor de assistenten zal het best kunnen worden bereikt, door zich in de eerste plaats te richten tegen de ondernemers, die zich niet aan de regeling houden.

Inzake de vrije emigratie is het stadium van proefneming nog niet voorbij. Bij den opzet der vrije emigratie zal met de wenschen der particuliere ondernemers zoo veel mogelijk rekening worden gehouden.

De Regeering blijft het denkbeeld van voorlezing der arbeidsvoorwaarden en rechten voor contractkoelies in hun landstaal ongewenscht achten. Er zou nog meer misverstand door ontstaan.

Het groote geschilpunt — waartoe spr. thans komt — is de motie-van Lonkhuijzen. Er wordt in die motie gezegd, dat de leiding van het Kantoor van Arbeid met een beginsel niet voldoende rekening houdt.

Deze passage is voor de regeering onaanvaardbaar en daarom ook de motie zelve.

Het verwijt van optimisme inzake bedrijfsongevallen, arbeidscontract en assistenten-regeling, wijst spr. af.

Spr. stelt tegenover de uitspraak van den heer Van Lonkhuijzen, die van Albert Thomas. Deze is van meening, dat aan de activiteit van het „bureau du travail" te Batavia, de groote resultaten op het gebied van arbeidswetgeving te danken zijn. Spr. kan zich daarom niet voorstellen, dat het geachte lid zijn grievende uitspraak niet zou willen herzien.

De regeering stelt op samenwerking met de planters grooten prijs. Deze zijn het beste daarvan bewust. Spr. verheugt zich er over dat de heer Thomas is het ook in dit opzicht met hem eens.

Spr. wijst op het groote verschil tusschen de taak der arbeidsinspectie hier te lande en die in Nederland.

Wat de samenwerking betreft, ging het er om deze geheel op te geven of wel toe te geven aan de billijke verlangens der ondernemers inzake het vooruitaankondigen van de inspecties en het houden daarvan in hun bijzijn.

Het beste bewijs, dat op de conferentie te Batavia geen plaats was voor de assistenten, is de motie-van Lonkhuijzen, die dan op de conferentie zelve tot uiting zou zijn gekomen en tot groote wrijving zou hebben geleid.

Ten aanzien van het aanslagen-euvel betreurt spr., dat de nota van het Kantoor van Arbeid den Volksraad te laat heeft bereikt om nog in eersten termijn te worden besproken. Dit zou de critiek van de heeren Van Lonkhuijzen en Kerkkamp anders hebben doen luiden.

De nieuwe werkwijze van de inspectie nu was noodzakelijk om de onmisbare samenwerking met de planters te herstellen. Spr. wijst in dit verband vooral op het schaden van het prestige der administrateurs door het niet aankondigen en buiten de administrateurs om houden der inspecties. De koelies stelden daardoor den „toewan-fiscaal" boven hun chefs.

De planters-organisaties hebben beloofd elken misstand weg te nemen en waar mogelijk verbetering te brengen. Dit zal den koelies veel meer voordeel opleveren, dan alle mogelijke nota's, contra-memories, etc.

(*Wordt vervolgd*).

SCHOOL EN KERK.

Schoolfilms.

Vanwege de commissie voor de distributie van schoolfilms ontvangen wij de volgende mededeeling:

De door het departement van onderwijs en eeredienst ingestelde Filmcommissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de vereenigingen van leeraren en onderwijzers (Leeraarsvereeniging, M.U.L.O. vereeniging, N.I.O.G., C.O.V. en K.O.B.) heeft haar taak aanvaard en zal zoo spoedig mogelijk met de uitvoering van haar plannen beginnen.

De bedoeling is om tot geregelde filmvertooningen voor alle scholen te komen.

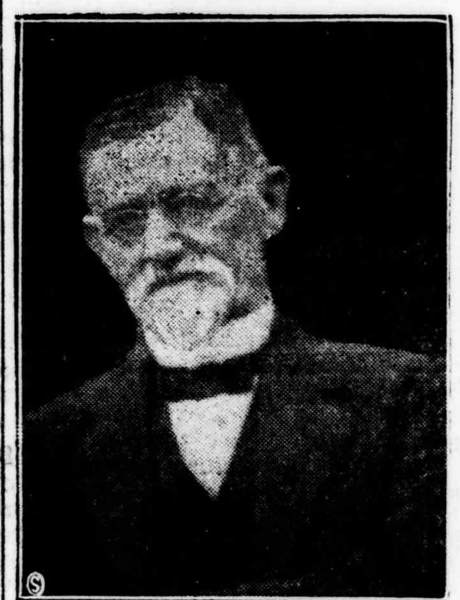
De thans beschikbare films (van den heer Willy Mullens) zullen eerst te Weltevreden vertoond worden, waarna andere plaatsen een beurt krijgen.

Zooveel mogelijk zal getracht worden om, met medewerking van de plaatselijke afdeelingen der vakvereenigingen, ook elders gelijksoortige commissies als boven bedoelde te vormen, terwijl het in de bedoeling ligt om de kinderen van bijzondere zoowel als van openbare scholen gratis de voorstellingen te laten bijwonen.

Voorloopig zullen in de distributie alleen worden betrokken de scholen met Hollandsch als voertaal. De mogelijkheid is echter niet uitgesloten, dat later ook de Inlandsche scholen in aanmerking komen, waartoe echter de Hollandsche opschriften eerst door Maleische zouden moeten worden vervangen.

De aandacht zij er op gevestigd, dat de onderhavige Departementscommissie geheel los staat van de van het N.I.O.G. uitgaande filmdistributie, welke onder leiding staat van den heer A. Neyenhuis.

Prof. Jelgersma's ontslag.

Prof. Jelgersma.

Zooals gemeld, is op zijn verzoek eervol ontslagen met ingang van 15 September 1930 dr. G. Jelgersma, als hoogleeraar te Leiden, met dankbetuiging voor de belangrijke diensten.

Prof. Jelgersma werd in 1859 geboren in het Brabantsche dorpje Doeveren, waar zijn vader predikant was. Hij bezocht de H.B.S. te Alkmaar en deed uit de 4e klasse het literarisch-mathematisch examen. In 1878 werd hij militair-medisch student te Amsterdam en reeds een jaar voor zijn artsexamen (1885) inwonend prosector-anatoom aan het krankzinnigengesticht Meerenberg. Later kreeg hij daar ook een afdeeling en werd bovendien toegelaten als privaat-docent in crimineele anthropologie aan de Amsterdamsche universiteit. In 1894 werd hij geneesheer-directeur van het sanatorium voor zenuwzieken aan den Velperweg bij Arnhem. Had tot dien tijd de anatomie van het zenuwstelsel bijna uitsluitend zijn aandacht gevraagd, in Arnhem werden de functioneele neurosen bestudeerd. De Utrechtsche Universiteit verleende hem in 1896 het eeredoctoraat. Drie jaar later volgde zijn benoeming tot hoogleeraar te Leiden. Bij zijn zilveren professorsjubileum in 1925 werd hij op grootsche wijze gehuldigd.

Diploma's.

Bij Gouv. Besl. is aanteekening gehouden van het Koninklijk besluit van 21 Nov. 1929 tot aanwijzing overeenkomstig art. 133, vijfde lid, der Hooger-Onderwijswet van het getuigschrift van de afd. gymnasium en van de afd. H.B.S. met 5-jarigen cursus B van het Bataviaasch Lyceum en van de H.B.S. met 5-jarigen cursus B voor meisjes te Weltevreden.

Bevestiging Prof. J.R. Slotemaker de Bruine.

In de Kievitkerk te Wassenaar werd de oud-minister, prof. J.R. Slotemaker de Bruine, die voor bepaalden arbeid zich in de Ned. Herv. Gemeente heeft beschikbaar gesteld, door den plaatselijken predikant ds. Langman tot zijn dienstwerk ingeleid.

In zijn predikatie wees de bevestiger erop, dat dr. Slotemaker niet in Wassenaar komt als tweede predikant, noch als hulpprediker in den reglementairen zin, maar als hulp van den predikant. Spr. ziet in zijn komst een schrede op den weg naar de verdere ontwikkeling van de gemeente Wassenaar, wijl de kerkeraad besloten heeft tot stichting van een tweede predikantsplaats, zoo mogelijk nog dit jaar te vervullen.

Hierna hield ds. Langman een predikatie over: Joh. 1: 7. „Deze kwam tot een getuigenis om van het licht te getuigen, opdat zij allen door hem gelooven zouden".

Onmiddellijk daarop deed dr. Slotemaker zijn intrede. Hij ving aan met een persoonlijk woord tot zijn ambtgenoot ds. Langman, den kerkeraad, de kerkvoogdij en onderscheiden kerkelijke colleges. Daarna hield hij een indrukwekkende predikatie, waarvoor hij de stof koos uit Matth. 5: 14, deze woorden: „Jezus dan sprak wederom tot hen, zeggende: Ik ben het licht der wereld". De gemeente zong hem na den dienst spontaan de zegenbede toe uit Ps. 134.

De plechtigheid werd mede bijgewoond door de Tweede Kamerleden J. R. Snoeck Henkemans en J.M. Krijger Jr., alsook door den zoon van prof. Slotemaker, dr. M.C. Slotemaker de Bruine.

SPORT EN SPEL.

VOETBAL TE BATAVIA.

Bat. Voetbal Bond.

Zaterdag 8 Febr. 1930.

1ste Klasse.	Oliveo — Sparta.
2de Klasse.	B.V.V. — Hercules II, B.V.C. II — U.M.S. II, Vios II — S.V.B.B. II.
4de Klasse A.	T.Y.H. — Sparta IV, D.O.O. — Vios IV.
4de Klasse B.	V.V.M. IV — U.M.S. IV.

Zondag 9 Febr. 1930.

1ste Klasse.	Hercules — B.V.C. Vios — S.V.B.B.
4de Klasse A.	B.V.C. IV — Mevo. U.M.S. V — Oliveo IV.
4de Klasse B.	Sparta V — S.V.B.B. IV. H.S.H. III — B.V.V. II.

Zaterdag 15 Febr. 1930.

1ste Klasse.	S.V.B.B. — B.V.C.
2de Klasse.	U.M.S. II — Hercules II. Sparta II — Vios II.
3de Klasse A.	V.V.M. II — S.V.B.B. III.
4de Klasse A.	Vios IV — Sparta IV. Oliveo IV — T.Y.H. D.O.O. — U.M.S. V.

Zondag 16 Febr. 1930.

1ste Klasse.	V.V.M. — Hercules. Vios — U.M.S.
2de Klasse.	B.V.V. — S.V.B.B. II. B.V.C. II — H.S.H.
3de Klasse A.	Sparta III — Oliveo III.
4de Klasse B.	D.O.O. II — Sparta V. Mevo II — S.V.B.B. IV.

BILJARTEN.

Biljartwedstrijd B.B.C. Zanzibar.

Gisterenavond had onder groote belangstelling de voortzetting plaats van de achtkamp in het clublokaal van de B.B.C. Zanzibar. De partijen hadden het volgende verloop.

4e Ronde.

Hoorn slaat T.T. Kee; Hoorn speelde een keurige partij en wist zijn partij in 15 beurten te beëindigen. Kee moest zich met 48 carb. tevreden stellen, verder speelde hij lang niet onverdienstelijk.

Lewakabessy slaat De Vries; de eerste overwinning voor Lewakabessy, de Vries had nog al pech.

Roosen wint van Malaiholo; Roosen wist door deze goed gespeelde partij zijn moyenne iets te verhoogen wat hem goed van pas kan komen in de eindstrijd.

5e Ronde.

De Vries slaat T.T. Kee; De Vries won gemakkelijk van Kee die „venals" de voorgaande partijen steeds met pech speelt. Hij kan beter.

Malaiholo slaat K.K. Hong; Er werd aan beide zijde slecht gespeeld en Hong zag door deze nederlaag zijn kans op de eerste plaats tamelijk verminderen.

Hoorn slaat Roosen; Roosens eerste nederlaag, er werd aan beide kanten slecht gespeeld.

6e Ronde.

Roosen slaat K.K. Hong; Hong was er ook deze maal geheel uit, door deze nederlaag is zijn kans op de eerste plaats verkeken.

G.B. Joe slaat T.T. Kee; een spannende sirijd met weinig kracht verschil Kee verloor zijn partij op 99 staande.

De Vries slaat Malaiholo; evenals de voorgaande partij een spannende strijd Malaiholo behaalde 98 carambols.

De uitslag was alsvolgt:

	Carb.	Beurten	Hoogste serie	Moyenne
Hoorn	100	15	16	6.66
T.T. Kee	48	15	12	3.20
Lewakabessy	100	29	20	3.44
de Vries	71	28	14	2.44
Roosen	100	30	17	3 33
Malaiholo	75	30	14	2.50
de Vries	100	31	14	3.22
T.T. Kee	75	31	10	2.41
Malaiholo	100	41	18	2.43
K.K. Hong	95	40	22	2.37
Hoorn	100	38	19	2.63
Roosen	90	38	11	2 36
Roosen	100	39	18	2.56
K.K. Hong	93	38	12	2.44
G.B. Joe	100	39	10	2.56
T.T. Kee	99	39	13	2.53
de Vries	100	31	18	3.22
Malaiholo	98	31	27	3.16

De door den eigenaar van het café T.O.P. den heer Wouters uitgeloofde prijs voor de hoogste serie welke 's avonds gemaakt zou worden, viel ten deel aan den heer Malaiholo met een serie van 27 carambols.

Hedenavond voortzetting van de 7e en 8e ronde en daarna de finale. Het belooft hedenavond zeer spannend te worden, er zijn 3 candidaten voor de eerste plaats en wel de heeren Hoorn, G.B. Joe en Roosen, dus spanning voldoende. Er zijn thans geen speler meer ongeslagen. Werkelijk een interessant tournooi.

LAATSTE BERICHTEN.

Een Berooving van 1000 Gulden.

HAARLEM, 6 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Op het postkantoor heeft een berooving van 1000 gulden plaats gehad.

(*Erg duidelijk is dit telegram niet. Red. Bat. Nwsbl.*)

De Spoorwegstaking.

BOMBAY, 6 Febr. (*Aneta-Reuter*). De spoorwegstaking neemt een ernstig karakter aan. De verbindingen met de voorsteden zijn verstoord.

Men heeft de stakers met ontslag bedreigd indien zij het werk Zaterdag niet hervatten.

Twee posters werden gearresteerd, onder wie de voorzitter van de Redflag Union.

De Toestand van President Rubio.

MEXICO-CITY, 6 Febr. (*Aneta-Reuter*) Bij de tweede operatie welke de Mexicaansche president Ortiz Rubio ondergaan heeft, werd een stuk versplinterd been uit zijn kaak verwijderd.

De doktoren zeggen dat zijn toestand bevredigend is. Maar niemand wordt bij hem toegelaten.

De Zeppelin-industrie bedreigd.

FRIEDRICHSHAFEN, 6 Febr. (*Aneta-Radio*). De directeuren van de Zeppelinfabrieken zijn verontrust door berichten uit New-York, meldend dat de marine-autoriteiten der Vereenigde Staten overwegen om Lakehurst voor alle buitenlandsche bestuurbare luchtschepen te sluiten en een samenwerking tusschen de marine en dergelijke luchtschepen te verbieden, uitgezonderd in geval van nood.

Gennaro gedisqualificeerd.

BERLIJN, 6 Febr. (*Aneta-Radio*). De wereldkampioen voor Bantamgewicht Frankie Gennaro is in de negende ronde van een wedstrijd van tien ronden tegen den Duitscher Harry Stein gedisqualificeerd wegens te lage slagen.

Onze Postvluchten en Indo-China.

Uit Bordeaux seint onze speciale dienst:

Tijdens de debatten in de Fransche Kamer over de begrooting voor luchtvaart — welke debatten bereids zijn geëindigd — drong Outrey aan op het verleenen van een subsidie van 5 millioen franken voor de lijnen van Rangoon naar Indo-China.

Naar verluidt zou Indo-China een crediet van 6 millioen franken hebben aangevraagd voor de luchtvaart, daarbij opmerkend dat op de acht vluchten van de Hollandsche K.L.M. vijf vluchten gemaakt werden zonder vervoer van brieven voor Indo-China, hetgeen te wijten is aan een vertraging der regeling van het financieele punt in de overeenkomst met de Nederlandsche postadministratie.

Het Optreden tegen de P.N.I.

Onze speciale dienst seint uit Den Haag, dat de *Nieuwe Rott. Ct.* de verklaring van de Inlandsche fractie in den Volksraad besproken, betreurt het wantrouwen in de regeering dat daaruit spreekt. Het *Vaderland* concludeert uit de verklaring dat het optreden van de regeering een misgreep was.

*

Misschien zou de redactie van *het Vaderland* goed gedaan hebben een oud vriend van haar blad, mr. D. Fock, te verzoeken haar eens in te lichten over Indische zaken. Zij zou alsdan dergelijke dwaasheden niet neerschrijven.

De stakende Toekangs.

Aneta seint uit Medan, dat onder de stakende toekangs van de gasmaatschappij een opstokende en terroriseerende man is, die ondanks zijn zeven dienstjaren bij de gasmaatschappij door extremistische elementen geïnfecteerd is, waardoor hij thans op eigen houtje een proteststaking georganiseerd heeft.

De politieke recherche stelt een onderzoek in.

Een grootsch Vuurwerk.

Gistermiddag is te Semarang brand ontstaan in de Chineesche kamp (Pedokkan), in de toko van Thin Hwat Hoo, in kramerijen en vuurwerk; de oorzaak is waarschijnlijk, dat een Chineesch vuurwerk in de toko probeerde dat ontijdig sprong. Het vuur sloeg over op den vuurwerkvoorraad. In enkele minuten was de toko één vlammenzee, een ontzettend lawaai gevende geknal. De Chineezen in de toko, wien de uitgang naar de voorzijde afgesneden was, ontvluchtten naar den achterkant door in de kali te springen. Een aangrenzend perceel werd aangetast. Eerst arriveerden eenige handspuiten die weinig tegen het vuur vermochten, daarna een motorspuit waarna de vlammen krachtig werden bestreden. Het vuur sloeg over naar de derde perceel doch daar werd het gestuit. In de daaraan grenzende toko's stonden kisten vol vuurwerk welke ijlings werden weggesleept. Te drie uur was men het vuur volkomen meester. Daarna werden de staande resten omgetrokken. De schade is nog niet bekend.

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

DE „VEENDAM" IN DEN STORM.

Paniekstemming.

DEN HAAG, 6 Febr. (*Aneta*). Uit New-York komt bericht dat de *Veendam*, van de Holland-Amerika lijn, daar met drie dagen vertraging, veroorzaakt door stormweer, is aangekomen, met het derde-klasse verblijf gedeeltelijk onder water, de reddingsbooten zwaar beschadigd, en de kaartenkamer verwoest. De golven bereikten een hoogte van 39 meter. Aan boord heerschte tijdens den storm een paniekstemming.

Diekema houdt een redevoering.

Diekema.

DEN HAAG, 6 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De Amerikaansche gezant hield een redevoering in de Hollandsche taal ter gelegenheid van een gastmaal van de vereeniging Nederland in den Vreemde. Er heerschte een zeer gemoedelijke stemming. De tafelbuurman van den gezant, mgr. Nolens, souffleerde hem de moeilijke uitdrukkingen.

(Mgr. Nolens heeft als souffleur zekere vermaardheid. In het Parlement hebben wij hem zelden hooren spreken, maar des te meer in de functie van souffleur werkzaam gezien. Bij het gastmaal nam hij dus een rol op zich, die hem als het ware op het lijf geschreven was. *Red. Bat. Nieuwsbl.*).

De Zomertijd.

DEN HAAG, 6 Febr. (*Aneta*). De zomertijd vangt 15 Mei aan en eindigt 5 October.

Een Tekort van twee Millioen.

ROTTERDAM, 6 Febr. (*Aneta*). Het tekort van de N.V. Commissiehandel bedraagt twee millioen.

Dr. C. Te Lintum. †

DEN HAAG, 6 Febr. (*Aneta*). Overleden is de aardrijkskundige dr. C. Te Lintum.

Revolverbandieten.

WOUDENBERG, 6 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Twee revolverbandieten beroofden het gezin van den landbouwer Van Egdon. Beiden werden gearresteerd.

Bank voor vijf mille opgelicht.

GRONINGEN, 6 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De Geldersche Credietvereeniging is voor vijf mille opgelicht.

Buehrmann †

AMSTERDAM, 6 Febr. (*Spec. Bat. Nwsbl.*) De heer Buehrmann is overleden.

(De bekende athleet Buehrman, kampioen hoogspringen van Nederland, raakte op 27 Jan. te Amsterdam onder de tram, waarbij hem een voet werd afgereden.)

White Cross Line.

DEN HAAG, 6 Febr. (*Spec. Bat. Nwsbl.*) Uit Newport wordt gemeld dat de reederij Pardoc Thomas 16 dezer onder den naam van White Cross Line een maandelijkschen stoomvaartdienst opent van Rotterdam via Antwerpen naar Zuid Amerika.

Codificatie-conferentie.

DEN HAAG, 6 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Benoemd werden tot gedelegeerden naar de Codificatie-conferentie, welke 13 Maart te Den Haag aanvangt, onder anderen prof. Van Eysinga, prof. Kosters en prof. François, de staatsraad mr. J. Limburg, de heer Neytzell de Wilde en de vice-admiraal Surie.

SIAM.

Typhoon.

BANGKOK, 6 Febr. (*Aneta*). Een typhoon heeft vijfduizend woningen vernield.

AUSTRALIE.

De Financiëele Positie.

CANBERRA, 6 Febr. (*Aneta-Reuter*). De premier Scullin en de voorzitter van den Australischen leeningsraad, hebben een gezamenlijke mededeeling het licht doen zien waarin zij de angst ter sprake brengen die in sommige kringen te Londen heerscht over de financiëele positie van Australië.

Zij verklaren dat er niet de minste mogelijkheid is dat Australië niet aan zijn nationale verplichtingen zou voldoen.

Toegegeven wordt dat de beroering onder de arbeiders een ernstig karakter heeft, maar deze beperkt zich slechts tot de mijnwerkers van één staat.

HET CHINEESCHE RIJK.

De Leeningen.

LONDEN, 5 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De dagbladen te Londen publiceeren een belangrijk rapport over den economischen toestand in China. Dit overzicht is samengesteld door de heeren H.H. Fox en H.J. Brett, en is uitgegeven door de afdeeling voor Overzeeschen Handel.

Speciaal wordt hierin de kwestie der Chineesche buitenlandsche leeningen behandeld en de *Morning Post* merkt, naar aanleiding van den inhoud, op, dat er een zeer scherp contrast bestaat tusschen de gemakkelijke afwikkeling van de binnenlandsche leeningen, uitgegeven door de Regeering te Nanking, en de moeilijkheden met de buitenlandsche leeningen. Het blad schrijft, dat de aanleiding hiervoor is, dat de binnenlandsche leeningen gegarandeerd zijn door de verhoogde douane-rechten, met voorbijgang van alle vroegere aanspraken hierop, uit buitenlandsche leeningen voortvloeiende. Deze omstandigheid kan een reden zijn voor een gemeenschappelijke actie van buitenlandsche obligatie-houders.

JAPAN.

Chineesch-Japansche Douane-overeenkomst.

TOKIO, 6 Febr. (*Aneta-Radio.*) De Chineesche minister van financiën en de Japansche gevolmachtigde te Nanking hebben een nieuwe Chineesch-Japansche douane-overeenkomst samengesteld, waarbij Japan de Chineesche douane-autonomie erkent en zich bereid verklaart de inkomende rechten weke naar China worden uitgevoerd op goudbasis te betalen.

HET BRITSCHE RIJK.

Het Vlootprogramma.

LONDEN, 5 Febr. (*Aneta-Reuter*). In het Lagerhuis werden aan de regeering scherpe vragen gesteld over de beperkingen bij de marine.

Lord Alexander zeide dat die beperking de toepassing waren van de marinepolitiek der regeering welke door MacDonald op 24 Juli uitvoerig was uiteengezet. Hij had toen verklaard dat, indien deze politiek werd doorgevoerd, een vermindering van het vlootprogramma mogelijk werd hetzij door uitstel, hetzij door het cancelen van bouworders. Na een nauwkeurig onderzoek van de behoeften van het Rijk wat betreft de marine en na overwogen te hebben dat de staatsgelden zuinig beheerd moesten worden, concludeerde de regeering dat begonnen kon worden met de herziening van de bepalingen in het programma.

Sir Charles Cayzer vroeg later of MacDonald van plan is een politiek van eenzijdige ontwapening te voeren, zonder te letten op feiten en omstandigheden.

Hierop gaf MacDonald ten antwoord: „Absoluut niet! Wij hebben hier een goedoverwogen programma, dat voldoet aan de behoeften van de nationale veiligheid."

FRANKRIJK.

Het Mandaat der Volksvertegenwoordigers.

PARIJS, 5 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De Senaats-commissie verwierp het voorstel om het mandaat der gedeputeerden tot zes jaar te verlengen.

Uit de Kamer.

PARIJS, 5 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De kamer nam met groote meerderheid het besluit, om de aanvraag van den communistischen afgevaardigde Cachin, voor het houden van een interpellatie omtrent de aanwezigheid van politie-versterkingen te Belfort, waar de arbeiders staken, af te wijzen.

Tardieu onderhield zich met de meerderheids-partijen over den binnen- en buitenlandschen toestand en over de komende regeerings-voorstellen.

Hij legde er den nadruk op, dat het noodzakelijk was de begrooting voor 1 Maart aan den Senaat voor te leggen.

Tardieu heeft de bedoeling om regelmatig dergelijke vergaderingen te beleggen, teneinde op die wijze den gang van zaken te verbeteren.

Alle groepen zijn vastbesloten, om de regeering te steunen en volkomen de partij-discipline in acht te nemen.

BELGIË.

De Relaties met Rusland.

BRUSSEL, 5 Febr. (*Aneta-Radio*). Het parlement besloot de diplomatieke relaties met Rusland niet te herstellen.

(*Herplaatst wegens misstelling.*)

HET DUITSCHE RIJK.

Nieuwe Belastingen.

BERLIJN, 5 Febr. (*Spec. Bat. Nwsbl.*) Volgens de berekeningen zal de belastingopbrengst, niettegenstaande vermindering van betalingen, welke het Youngplan tengevolge zal hebben, geen belasting-verlagingen doch zelfs verhoogingen meebrengen. Zooals de minister van Financiën, Moldenhauer aantoonde, bestaat er een deficit van circa zevenhonderd millioen mark, dat gedekt zal worden door een nieuwe verhooging van de accijns op bier door een transactie-belasting (*Umsatzsteuer*) en verder door opheffing der werkloosheids-verzekering en door verschillende bezuinigingen. Een belasting-verlaging kan niet voor het jaar 1932 worden overwogen.

De nieuwe Amerikaansche Gezant.

BERLIJN, 5 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De nieuwe Amerikaansche gezant te Berlijn, de heer Sackett, werd door vertegenwoordigers van de regeering en van de Amerikaansche onderdanen in Duitschland verwelkomd. Sackett is de opvolger van Schurman, die het meest geziene lid was van het corps diplomatique te Berlijn.

ITALIË.

De Begrafenis van Bianchi.

ROME, 5 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*) Tienduizenden woonden de ter-aarde-bestelling van wijlen Bianchi, Minister van Openbare Werken, bij. Mussolini en de Oostenrijksche kanselier Schober volgden den lijkstoet. Een afdeeling van de fascistische „militia" loste een salvo aan het graf.

Markies Demagaz.

ROME, 6 Febr. (*Aneta-Radio.*) De Spaansche gezant bij het Vatikaan, Markies Demagaz, heeft zijn ontslag aangeboden.

De Stromboli werkt.

ROME, 6 Febr. (*Aneta-Radio*). De Stromboli is weer in werking getreden. Uit de krater Sciara stijgen dikke zwarte rookwolken openeen gloeiende aschregen daalt neer op de omgeving van de vulkaan.

SPANJE.

Het nieuwe Regiem.

MADRID, 6 Febr. (*Aneta-Radio*). Bij een koninklijk decreet, Donderdag, op den sterfdag van de koningin douairière, uitgevaardigd, wordt amnestie verleend aan duizenden burgers en soldaten.

Tegelijkertijd deelde de regeering mede dat zij het ontslag van 49 der 81 provinciale prefecten, die door Primo de Rivera waren aangesteld, heeft aangenomen.

Primo de Rivera moet zeer terneer geslagen zijn over de meedoogenlooze wijze waarop de nieuwe regeering zijn decreten vernietigt en de civiele diensten van zijn aanhangers zuivert.

MADRID, 6 Febr. (*Aneta-Reuter*). Het koninklijk amnestie-decreet is van toepassing op alle personen die onder het regiem van Primo de Rivera om politieke redenen werden veroordeeld of daarvoor nog in proces gewikkeld zijn. Degenen die verbannen zijn worden volgens dit decreet weer in het land toegelaten. De ambtenaren en de studenten van de militaire academies die door Primo werden heengezonden worden weer in hun functies hersteld en worden weer op de academies toegelaten.

De officieren die waren afgezet worden weer in de lijst der officieren opgenomen.

SOVJET-RUSLAND.

De Godsdienstvervolging.

RIGA, 6 Febr. (*Aneta-Radio*). Alle dominees uit Leningrad zijn, met uitzondering van een enkele, naar ver afgelegen streken van Rusland gezonden.

Bisschop Malmgren is naar een strafoord en bisschop Solovski is naar een eiland in de Witte Zee gezonden.

Twee dochters van wijlen bisschop Freifeldt zijn, van elkaar gescheiden, naar Siberië verbannen.

De Jaarmarkt van N. Novgorod.

MOSKOU, 6 Febr. (*Aneta-Reuter*). Officieël wordt medegedeeld dat de Sovjetregeering besloten heeft om de jaarmarkt van Nischi Novgorod af te schaffen daar deze in verband met de tegenwoordige toestanden niet noodig is.

NOORD-AFRIKA.

Egypte en Engeland.

CAIRO, 6 Febr. (*Aneta-Reuter*). De Kamer keurde bijna eenstemmig het voorstel goed om den Egyptischen premier Nahas Pasha volmacht te verleenen om met Engeland te onderhandelen over het verdrag. De onderhandelingen zullen gevoerd worden op de basis van de Engelsche voorstellen.

MIDDEN-AMERIKA.

De Aanslag op den President van Mexico.

MEXICO CITY, 6 Febr. (*Aneta*). In verband met den aanslag op president Ortiz Rubio zijn zeven personen gearresteerd.

MEXICO-CITY, 6 Febr. (*Aneta-Reuter*) De linker-beneden kaak van den president is gebroken. De kogel bleef in de kaak zitten. Ten huize van den president werd de kogel verwijderd, waarna Ortiz Rubio naar het hospitaal werd vervoerd.

Het kleine dochtertje van den president was de eenige persoon in den auto van den president die ongedeerd bleef. Het is een geluk te noemen dat de chauffeur niet zoo ernstig gewond werd dat hij den auto niet kon stoppen.

Naar ooggetuigen verklaren, had de dader verscheidene helpers.

WASHINGTON, 6 Febr. (*Aneta-Reuter*) President Hoover heeft aan Ortiz Rubio een telegram gezonden waarin hij hem gelukwenscht met het feit dat hij aan de moordaanslag is ontsnapt. Hij spreekt zijn vreugde er over uit dat Rubio gespaard is gebleven om zijn constructief programma ten uitvoer te kunnen brengen.

De Senaat nam een resolutie aan waarin de aanslag op president Ortiz Rubio betreurd wordt en hem een spoedige beterschap wordt gewenscht.

MEXICO CITY, 6 Febr. (*Aneta-Reuter*) De doktoren beschouwen president Ortiz Rubio buiten gevaar.

ALGEMEEN NIEUWS.

De Marineconferentie.

De petities der vrouwen.

LONDEN, 6 Febr. (*Aneta-Reuter*). In gezelschap van Wakatsuki en Stimson ontving MacDonald de deputatie van de internationale vrouwen-liga voor Vrede en Vrijheid. Hierbij was ook de Japansche deputatie met de petitie der Japansche vrouwen.

Bij deze liga zijn veertig landen aangesloten. De resoluties werden overhandigd namens de bevolking der landen die ter herstelconferentie vertegenwoordigd zijn, uitgezonderd Italië. Ook werd een internationale resolutie aangeboden waarin wordt aangedrongen op een sterke vermindering van alle soorten bewapeningen ter zee, en vooral op de afschaffing der slagschepen.

In zijn antwoord huldigde MacDonald de vrouwen daar zij pionierswerk verrichten en den weg voor de conferentie banen. Hij verklaarde dat, welke resultaten op deze marineconferentie ook bereikt zullen worden, het in elk geval niet het laatste woord is dat over de ontwapening wordt gesproken. Verder zette hij uiteen hoe ingewikkeld de situatie is en met welke moeilijkheden men te kampen heeft om tot overeenstemming te geraken, moeilijkheden die een gevolg zijn van de verschillende behoeften der landen.

MacDonald zeide van meening te wezen dat op deze conferentie een overeenkomst bereikt zal worden. Maar indien geval deze verwachting niet verwezenlijkt mocht worden, zal deze conferentie toch in elk geval dit groote werk tot stand brengen, dat tusschen de naties die vertegenwoordigd zijn, een moreele verstandhouding tot stand komt.

Niet alleen de overtollige schepen, maar ook de overtollige programma's moeten geschrapt worden.

MacDonald zeide dat de groote moeilijkheid om tot een oplossing te komen was om vrede met veiligheid te combineeren, welke combinatie voor 9/10 een psychologische kwestie is.

Ook Stimson sprak een kort woord tot de vrouwen, doch Wakatsuki weigerde glimlachend om het woord te voeren.

LONDEN, 6 Febr. (*Aneta-Reuter*) MacDonald deelde mede dat hij zeer tevreden is over de vorderingen die de marineconferentie maakt. Hij noemde de voorstelling dat de dominions een gedrukte stemming zouden brengen of eenige moeilijkheid zouden veroorzaken onjuist.

Ook andere gedelegeerden hebben verklaard dat zij tevreden zijn over de vorderingen welke de conferentie heeft gemaakt.

Stimson deelde mede dat de besprekingen tusschen de Vereenigde Staten, Engeland en Japan tot resultaat hebben opgeleverd dat zij nu in staat zijn de limiet van een mogelijke overeenkomst te bepalen.

De Vereenigde Staten hebben voorgesteld om onmiddellijk een pariteit der vloten van Amerika en Engeland tot stand te brengen. Zij stelden voor het aantal slagschepen te verminderen zoo, dat de twee vloten reeds in 1931 gelijk zijn in plaats van in 1942. Een compromis-voorstel om het geschil tusschen Engeland en Amerika over de kruiserkwestie uit den weg te ruimen is in voorbereiding. Zij zouden overheugd zijn wanneer een overeenkomst tot stand zou komen om de duikbooten af te schaffen, maar indien dit niet mogelijk is stellen zij voor dat men aan dezelfde internationale bepalingen moeten onderworpen zijn als de overige strijdmiddelen ter zee.

De Radio van Wilkins zwijgt.

NEW YORK, 6 Febr. (*Aneta*). De radio van Hubert Wilkins' schip *William Scoresby* zwijgt.

NEW-YORK 6 Febr. (*Aneta-Reuter*). Volgens een bericht van het voorraadschip van de Wilkins-Hearst expeditie, *Melville*, dat zich nu bij het Deception-eiland bevindt, heeft men gedurende acht dagen en nachten tevergeefs geprobeerd om met Sir Hubert Wilkins in contact te komen.

Men zegt dat Wilkins en diens personeel zich ergens in de uiterste streek vol drijfijs in het Zuiden moeten bevinden.

Men vreest dat de radio-installatie van het schip van Wilkens, de *William Scoresby*, zoodanig in ongereede is geraakt, dat die niet hersteld kan worden.

De Opiumcommissie.

GENEVE, 6 Febr. (*Aneta-Reuter*). De opiumcommissie van den Volkenbond heeft een subcommissie benoemd ter behandeling van de voorstellen voor onderdrukking van den handel in blanke slavinnen, voor de internationalen handel in narcotica en voor de internationale valsche munterij.

De commissie bestaat uit de heeren Ito (Japan), Campbell (Britsch Indië) en Sirks, de politie-expert van den Volkenbond.

Scheepsbrand.

TOKIO, 6 Febr. (*Aneta-Reuter*). Het 17000 ton metende motorschip *Tatsudamaru* van de Nippon Yusen K., dat binnenkort zijn *maidentrip* zou maken, heeft ernstige schade geleden door een brand welke aan boord uitbrak terwijl men bezig was de laatste hand te leggen aan de inrichting.

De schade wordt geschat op een millioen yen. 24 hutten brandden uit. Vier arbeiders kwamen in de vlammen om.

(*Men zie ook onder Buitenland in ons Derde Blad van heden. Red. B.N.*)

Cablegrams.

Murderous Assault upon President Rubio.

Mexico-City, Febr. 5. Conclusion ceremony presidential inauguration, youth fired six shots upon president Rubio and hit jaw. Bullet extracted.

*

Mexico City, Febr. 5. Doctors state Rubio's condition unserious. Bullet grazed president's wife and his little niece Ofelia Ortega slightlied. Bullet shattered the windscreen, showered glass over the chauffeur, Rubio's secretary and his sisterinlaw Senora Ortega. The assailant, Daniel Flores, aged twentytwo, admitted he adherent Vasconcellos, candidate „antireelectionist" party, whom Rubio defeated.

Gale.

New-York, Febr. 5. Three atlanticers, *Cameronia*, *Dresden* and *Minnekahda* arrived three days late owing fog gales stormy seas. Nobody injured, but huge stormy sea shipped *Minnekahda* Friday, damaged lifeboats, smashed ventilators, awaytore fifteen feet railing and flooded smokingroom.

Speed Trophy.

Washington, Febr. 5. Senator Bingham presented the Thompson speedtrophy, won by Britain in Schneider race in September, to Sir Esme Howard, British embassy, where be kept until new record established. A smaller model of the trophy becomes permanent possession squadronleader Orlebar.

Monarchist Officers in Russia.

Riga, Febr. 5. Four monarchist officers, Schiller, Gaier, Fedorov and Kartashev, whom Soviet-supreme court deathsentenced 23/1, proallegéd distribution forged Chervonetz notes, shot.

Italy and Austria.

Rome, Febr. 5. The conciliatory treaty between Italy and Austria be signed today.

OFF. BERICHTEN

CIVIEL DEPARTEMENT.

Benoemd: tot accountant IIde kl. bij den Gouv. Accountantsdienst, J. J. Bunning thans accountant 3de klasse bij dien dienst.

tot lid van de Opiumbestrijdingscommissie, Raden Tjokrosoekarto, gouvernements Indisch arts 1ste klasse te Meester Cornelis.

Belast: met de waarneming der betrekking van inspecteur van den D. V.G. voor het Oostelijk gedeelte van den Nederlandsch-Indischen Archipel, met standplaats Makassar, dr. H. de Rook, thans tijdelijk belast met de waarneming der betrekking van hoofdgouvernementsarts bij den D.V.G en bij het Leger voor herinnering gevoerd.

Tijd. Belast: met functiën van ingenieur 1ste klasse bij de S.S. en Tr. ir. F. H. van Rijn, ambtenaar van buitenl. verlof teruggevracht, laatstelijk ingenieur 1ste klasse bij genoemden dienst.

Ontslagen: op verzoek, met ingang van 8 Aug. '30, eervol uit 's Lands dienst, de afdeelingschef bij de S. S. en Tr., A. J. E. Rövekamp;

wegens lichamelijke ongeschiktheid, eervol als lid van de Opiumbestrijdingscommissie, Raden Goeteng Taroenodibroto, gew. Gouvernements Ind. arts 1ste klasse ter beschikking van den inspecteur van den dienst der Volksgezondheid voor West-Java te Batavia, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezen diensten.

Belast: voor den duur van het aan den inspecteur, onderhoofd van het gevangeniswezen, P.J.F. Ophof, verleend verlof naar Europa, met de waarneming dier betrekking, J. J. Korteman, thans wd. inspecteur van het gevangeniswezen.

Onderw. en Eeredienst.

Benoemd: tot onderw. IIde klasse en geplaatst a/d Eur. school te Ternate W.J. Mulder, daartoe ter beschikking gesteld v/d G.G. van N.I.;

tot onderw. IIde klasse en geplaatst a/d H.Ch.school te Muntok L.J. van der Werf, daartoe ter beschikking gesteld v/d G.G. van N.I.;

tot onderw. IIde klasse en geplaatst a/d 1ste school C te Semarang W.F.G.H. Kratochwil, daartoe ter beschikking gesteld v/d G.G. van N.I.

Eervol ontheven: op verzoek, met ingang van 7 Maart '30 van het geven van onderwijs gedurende de eerste twee schooltijden bij de openb. Holl Chin school no. 1 te Bandjermasin mevr. M.C.M. de Jonge geboren Zuydweg;

op verzoek, met ingang van 13 Febr. '30 v/h geven van onderw. gedurende 2/3 schooltijd a/d Eur. school te Padangpandjang mevr. C.M. Baank-Wijk;

op verzoek van haar tijdelijk werkzaam stelling als onderw. 3de klasse mevr. A. toe Water van Gumster, geplaatst a/d Eur. Meisjesschool te Jogjakarta.

Ontslagen: op verzoek, wegens volbrachten diensttijd, met ingang van 2 Juli '30 eervol uit 's lands dienst de onderwijzer der 1ste klasse bij het openb. Westersch lagere onderwijs, geplaatst bij de 1ste openb. Moloafdeeling der A.M.S. te Soerabaja, J. A. F. Baars.

Tijd. werkz. gesteld: als onderw. 3de klasse en geplaatst a/d Eur. Meisjesschool te Jogjakarta mej. H. J. Overbeeke, thans belast m/h geven van onderw. gedurende 2/3 schooltijd a/d gelijks. school te Magelang;

als onderw. 3de klasse en geplaatst a/d HIS. te Buitenzorg mevr. E. Eggink-Wenda, particulier aldaar.

Overgeplaatst: v/d 3de klasse onderw. te Magelang naar de Eur. Meisjesschool aldaar, de onderw. der IIde klasse me G.G. Zijlstra.

Tijdelijk belast: met ingang van den dag in de maand Mei '30, waarop de hulpprediker ten dienste van de Inl. Christengemeente te Toeal (Molukken) zijn betrekking zal nederleggen, a. met de waarneming van den dienst in genoemde hulppredikersafdeeling de hulpprediker te Saamlakki A.A. van Dalen;

b. nevens zijn eigen functie, met de waarneming van den dienst in de hulppredikersafdeeling Saumlakki, N. Bergstra, hulpprediker te Larat (Molukken).

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 6 Febr.

N.I. ss. „Palopo" gez. Bronsema, van Palembang, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Tjiliwong" gez. de Graaff, van Yokohama en Cheribon, agt. J.C.J.L.

Gouvt. slbt. „W. van Braam" gez. Burgers, van Padang.

N.I. ss. „Op ten Noort" gez Gotz, van Soerabaja, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Kidoel" gez. Venema, van Tjilatjap en Pelaboean Ratoe agt. K.P.M.

Ned. ss. „Enggano" gez. Turfboer, van Calcutta en Belawan, agt. S.M.N.

Vertrokken 5 Feb.

Jap. ss. „Makassar Maru" gez. Kawasaki, naar Tjilatjap.

Eng. ss. „Mangola" gez. Bride, naar Singapore.

N.I. ss. „Speelman" gez. de Roos, naar Singapore.

N.I. ms. „Mampawa" gez. Grootenhuis, naar Bel/Deli.

Eng. ss. „Giang Seng" gez. Stewart, naar Singapore.

Ned. ss. „Sitoebondo" gez. Vertregt, naar Cheribon, Pekalongan, Semarang, Soerabaja, Pasoeroean, Panaroekan, Balikpapan en Makassar.

N.I. ms. „Vulcanus" gez. Hommaas, naar Pladjoe.

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Gorontalo" 7 dezer te Priok uitreis.
ss. „Blitar" 7 dezer te idem.
ss. „Tjerimai" 6 dezer uit Medan id.
ss. „Kertosono" 7 dezer te Soerabaja kustreis.
ms. „K. Gede" 7 dezer te Soerabaja kustr.
ss. „Sitoebondo" 7 dezer uit Cheribon id.
ms. „K. Inten" 6 dezer te Medan thuisr.
ss. „Bandoeng" 7 dezer uit Padang id.
ms. „Idrapoera" 6 dezer uit Colombo id.

Holland Amerika Lijn.

ss. „Beemsterdijk" 7 dezer te Priok uitr.

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

ss. „Roepat" 5 dezer uit Balikpapan kustreis.
ss. „Salawati" 5 dezer uit Belawan thuisr.

Java BengalenLijn.

ss. „Enggano" 6 dezer te Priok.
ss. „Medan" 5 dezer uit Calcutta en 15 dezer verw. Priok.
ss. „Borneo" 6 dezer uit Rangoon en 15 dezer verw. Priok.

Java New-York Lijn.

ss. „Soemba" 5 dezer te Philladelphia.

Java China Japan Lijn.

ss. „Bengkalis" vertrok 7 dezer van Singapore via Oosthaven naar Priok.

Radioverbindingen.

Binnen bereik van Weltevreden Radio: Tjerimai, Beemsterdijk, Athelking, Steeltraveler. Mel. Treub, Op ten Noort en Sitoebondo.

„Chr. Huygens" Colombo. „P.C. Hooft" Scheveningen, „Joh. de Witt" Boniface, „J.P. Coen" Singapore, „Kon. der Ned." Alexandria, „Indrapoera" Karachi, „Slamat" Ouessant, „Patria" Portsudan, „Tjerimai" Singapore, „Sibajak" Monsanto.

De schepen zijn allen in verbinding met Sabang- en Scheveningenradio.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — DERDE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

China en de Westersche Beschaving

door

PUTNAM WEALE.

10 Januari 1930.

Zonder eenige onderhandelingen heeft de regeering te Nanking bij het einde van het jaar zich tegen de extra-territoriale rechten der mogendheden uitgesproken, ofschoon zij wel degelijk zorg droeg te verklaren dat deze uitspraak, welke daadwerkelijk een half millioen Europeanen, Amerikanen en Japanners aangaat en een belang van 1000 millioen pond sterling betreft, uitsluitend gedaan werd als het geven van de meening dat heden ten dage de Chineesche belangen zoo nauw verbonden waren met de buitenlandsche, dat herziening van eerstgenoemde noodwendig ook die van de andere tengevolge moet hebben.

Om de belangrijkheid van deze kwestie te kunnen overzien, moeten wij teruggaan tot 1840 en tot een nota, uitgegeven door Palmerston. Palmerston was reeds eenige jaren lang ontstemd over de opium-kwestie en de wijze waarop Britsche onderdanen werden behandeld in de nederzetting in Canton waar de buitenlandsche handel van China zich had geconcentreerd. Hij zond een nota waarin werd gemeld, dat de Britsche regeering een troepenmacht zond teneinde de afstand van eenige eilanden langs de kust als handels-depots te verkrijgen, dan wel om een verdrag te bewerkstelligen waarbij de Keizer van China veiligheid en wettelijke belastingheffing aan Britsche onderdanen waarborgde.

Deze nota gaf aanleiding tot wrijving met het resultaat dat Hongkong een Britsche bezitting werd en de kwestie der handels-nederzettingen werd belichaamd in een commercieel verdrag. Of juister: de Britsche troepenmacht wist tot de monding van de Jang-Tsze door te dringen, legde beslag op eenige eilanden, veroverde Shanghai, ging bij Nanking voor anker en bracht deze operaties eerst tot een eind toen te elfder ure China bakzeil haalde en een verdrag teekende. Bij nader inzien bleek dat de opdracht van Palmerston niet naar den letter was uitgevoerd; zijn voorwaarden, afzonderlijk van elkaar gesteld, waren saâmgevoegd en inplaats van eenige Britsche nederzetting, was een eiland afgestaan, terwijl bovendien eenige havens waren opengesteld.

Had de commandant der troepenmacht, Sir Henry Pottinger, over wat meer doorzicht beschikt en de Chineesche toestanden nauwkeuriger bestudeerd, dan zou hij de vlag geheschen hebben aan de monding van de Jang-Tsze, waardoor de situatie een geheel ander aanzien zou hebben verkregen. Zooals de zaak nu stond, waren de hinderpalen voor een verbreiding van Westerche beschaving niet weggenomen en kon de Keizer van China die invallen aan zijn kust beschouwen als plundertochten. In werkelijkheid nam hij deze houding aan en wij zien een toestemming van het bestaan eener verwarring in een nota van een volgenden Minister van Buitenlandsche Zaken, Clarendon, die veertien jaar later schreef: „dat niet verwacht behoefde te worden dat het superioriteits-gevoel van China, waaraan voedsel werd gegeven door de uitzonderlijke positie van dat land, onmiddellijk zou verdwijnen, doch dat thans wel een tijd was bereikt waarop de opgedane ervaringen ten nutte konden worden gemaakt".

Deze hoop bleek ijdel.

In 1858 vangt een tweede tijdperk aan, dat inzette met de komst van een Britsch gevolmachtigde, tegelijk met vertegenwoordigers van Frankrijk, de Vereenigde Staten en Rusland, die nabij de Taku-forten te Tientsin aankwamen gerugsteund door een gewapende macht.

Zij beschikten over rekbaarder autoriteit dan die Palmerston had gegeven. Toch moesten zij openlijk onderhandelen over het beschikkingsrecht van den Keizer in de haven-plaats van Peking en welniet volgens de wijze waarop zij dit recht begrepen, maar wel zooals de Keizer dit verklaarde, op basis van een wormstekige traditie welke het Hemelsche Rijk tot het middelpunt der wereld bombardeerde. Om twee redenen was Engeland de leidende macht onder de mogendheden: ten eerste vertegenwoordigde zijn handel het leeuwendeel; ten tweede bevond zich onder het gevolg van den gezant Lord Elgin, een kortaangebonden man die van de situatie goed op de hoogte was en die zich vast had voorgenomen zijn doel te bereiken.

Terwijl de diverse regeeringen van meening waren dat slechts iets te bereiken viel door vermindering der eischen, wist deze man, de translateur Lay, wel degelijk dat de voornaamste factor was: de opheffing van deze traditioneele pretenties door opdringing aan den Chineeschen troon van het goed recht der Westersche beschaving en van haar standpunt ten opzichte van anderen.

Hij concentreerde zijn energie op het doorzetten van twee eischen: het vestigen van gezantschappen in de hoofdstad, waar zij niet als quantités négligeables konden worden beschouwd, en het recht voor vreemdelingen om zich overal in China te bewegen onder dekking van een pas.

Het kostte twee jaren tijds, een Britsche mislukking en daarna de opmarsch van een Engelsch-Fransche troepenmcht van 20.000 man, (waarvoor het Chineesche Hof het hazenpad koos) alvorens aan deze eischen was toegegeven. Hierna gaf de Keizer noodgedwongen toe en kon veertig jaren lang een betrekkelijk rustige handelsuitbreiding haar weg vinden.

In 1900 werd het der Chineesche regeering eenigszins duidelijk dat de oude cultuur-theorieën, waaraan zij haar behoud dankte, aan het verbleeken waren.

De oorlog met Japan in 1894-'95 en de daarop volgende druk door de mogendheden, manifesteerde deze opinie zoo duidelijk dat zij niet langer kon worden voorbijgezien.

Verder was er een groep geleerden opgetreden die die overtuiging naar alle kanten hadden verbreid.

Hieruit volgde de Bokser-opstand, die vreemde episode waarin een religieus Hof gemeene zaak maakte met een bende opstandigen: een daad van vertwijfeling, welke slechts kon eindigen in een nederlaag.

Van dien tijd af trad de diplomatieke vertegenwoordiging feitelijk op als regeering. Zij trad op voor de regeeringen die troepen naar Peking hadden gebracht en die het Protocol van 1901 teekenden waarbij zij beschikten over de baten, voortvloeiende uit douanerechten en spoorwegen.

Deze solidariteit — welke tot iets grootsch en blijvends had kunnen leiden— werd gevolgd door een voortdurende commercieele en industrieele uitbreiding.

Door het afstaan van landstreken, verdrags-havens, spoor- en water-wegen, was de toestand geheel veranderd en niet ongelijk geworden aan dien in Britsch-Indië en Egypte bestaande.

Maar de revolutie van 1911, welke de instelling van een pseudo-republiek tengevolge had gooide roet in het eten. Bovendien werd die revolutie binnen 42 maanden gevolgd door den wereldoorlog welke in China slechts zooverre invloed uitoefende dat de oorlogs-kreet van verdrukte naties voor zelfbeschikkingsrecht er op eenigszins vage wijze werd aangeheven, in één woord de uiting van Wilsonisme welke ten rechte slechts aan een militaire supprematie toekomt. Op die wijze was, toen die Chineesche beschaving en haar symbool, de Troon, ineenzakte, een regeering zonder idealen hiervoor in de plaats gekomen, geheel afhangende van den uitslag van den oorlog voor zooverre het haar voortstuwing in de moderne wereld betrof.

Die moderne wereld was niet meer het nogal onduidelijke en niet te omvatten idee van landen, duizenden mijlen ver weg, zooals dat in de dagen van Palmerston bestond. Die moderne wereld was overgebracht naar China en was gelegen langs rivier en kust in den vorm van Europeesche steden, spoorwegen, vlugge stoomers, groote fabrieken en omvangrijke petroleuminstallaties, om maar niet te spreken van de telegraaf en de post die zich in China hadden ontwikkeld.

Het was slechts natuurlijk dat een gevoel van onmacht door deze volmaaktheden werd gegeven aan een volk waarin nog de geest der veertiende eeuw leefde en dit gevoel van onmacht was de drijfveer voor de toenadering van dr. Sun Yat Sen tot Sovjet-Rusland: China verlangde naar een regeerings-techniek welke slechts Rusland kon geven.

Want al waren de acht mogendheden, welke als onderteekenaars van het Protocol overbleven (Duitschland, Oostenrijk en Rusland waren afgevallen) machtig genoeg om te doen wat zij wilden in China, geen van hen had een definitief schema opgezet en er bestonden slechts de grillen van de Washington-conferentie als leiddraad voor een optreden, terwijl — toen de conferentie-vergadering waarin de kwestie der douane-rechten en extraterritorialiteit te Peking in 1925 werd bijeengeroepen — de Bolsjewistische storm al was losgebroken en een onverzoenlijke geest had geschapen. De onderhandelingen welke volgden, werden gekenmerkt door een onwaardige, voortdurende ruzie tusschen Engelsche en Japansche gedelegeerden over de douane-rechten en de ongedekte schulden. Die discussies waren even bitter als die over de herstel-kwestie in Europa en vormden een waardige inleiding voor de nationalistische onlusten aan de Yang-Tsze.

Het voornaamste punt, dat de douane-rechten, gecontroleerd door buitenlanders het eenige instrument vormden voor een regeering, en dat niet alleen, maar ook om een regeering op de been te houden (het Nanking-regiem heeft dit duidelijk aangetoond) werd voorbijgezien.

De oneenigheid tusschen de twee leidende machten in Azië, de geschillen over ondergeschikte punten, waar toch een factor bestond welke ieder voldoening had gegeven, maakte de houding van beide mogendheden belachelijk. De bijeenkomst moest dan ook worden opgeheven, terwijl nog niets concreets was uitgevoerd.

In December 1926 werd het zoogenaamde Britsche Memorandum uitgegeven, dat in werkelijkheid gericht was niet alleen tot een bolsjewistisch China maar ook tot een diplomatieke vertegenwoordiging van verschillende landen welke het niet met elkander eens waren. Het was een poging ter elfder ure om aan te toonen dat zoover Engeland aanbelangde — dit land niet verantwoordelijk kon worden gesteld voor hetgeen was geschied.

In dit Memorandum werd een wonderlijke politiek van „laissez faire" geproclameerd: alles moest aan China worden afgedragen: tarief-rechten, buitenlandsche concessies, het geheele bestel dat sinds de dagen van Palmerston zoo zorgvuldig was opgebouwd. In het kort: de politieke praatlust zou tot dezelfde gevolgen leiden als in Britsch-Indië in 1917 en in 1923 in Egypte.

Dit document bracht de noodige verwarring. Terwijl men in de diplomatieke kringen het beschouwde als een poging om een wereld-politiek te dicteeren, beschouwden de Chineezen het als een teeken van angst. Het gevolg was het schandaal van Hankou waar een bende, op instigatie der Bolsjewisten, de Britsche vlag neerhaalden waardoor Engeland werd genoodzaakt de grootste macht te zenden welke het ooit tienduizend mijlen ver weg over zee had gezonden: 20.000 man die een som van 5 millioen pond sterling kostten.

Sir Austen Chamberlain had door zijn monocle een fata morgana ontwaard en dacht dat het werkelijkheid was, terwijl hij toch in dezelfde richting had gekeken als Palmerston en Clarendon.

Hij dacht dat het mogelijk was geschiedenis te negeeren en menschelijke natuur over het hoofd te zien; dat het mogelijk was de bedreiging der Bolsjewisten te ontwijken door hooger te bieden dan zij, door een beter weg aan te wijzen naar de buit.

Nog steeds zuchten wij onder deze unieke misvatting, nog steeds lijden wij onder die vreemde redeneering. Het laatste decreet van de Nanking-regeering is geheel en al te danken aan de gebeurtenissen van 1926. Indien door de dwaasheid van Engeland, die Westersche beschaving die daar gevestigd is langs een rivier-streek prijs gegeven wordt, kan de Kwomintangpartij doorgaan met heerschen al verzet zich het authentieke China, het China van de veertiende eeuw, het China van de provincies, zich daartegen. In duidelijke bewoordingen kan worden gezegd dat de Nanking-regeering geen zetel en geen mandaat heeft, behalve dat hetgeen haar door de mogendheden is toegestaan. En zoo zal de spin zijn net weven over het Keizerlijk Paleis en over de Groote Poort.

Maar dat deert niet: aan de kust is een stuk moderne wereld, waar, oh zoo gemakkelijk, belastingen te heffen zijn en het zoo veilig is om een slag te slaan... indien maar eerst een paar handteekeningen op papier zijn gezet, handteekeningen die zoo overtuigend zijn als attributen van souvereiniteit.

Het is zeker dat men op een gegeven dag uit den droom zal wakker geschud worden.

Maar de kwestie van thans is dat China gelooft dat Engeland vrees koestert en meent door datzelfde Engeland haar wil aan anderen kan worden opgelegd.

(Nadruk verboden).

BUITENLAND.

Het Koetiepoff-raadsel.

Terwijl het Koetiepoff-raadsel nog steeds niet is opgelost, zien de bladen, naar zij Woensdag vermeldden, een nieuwe „sleutel" daartoe in de terugroeping van Ahrens, den gezantschapsraad van de Russische ambassade, die Bessedowski opvolgde.

Men meent, dat deze tegelijk fungeerde als hoofd van de Parijsche afdeeling van de „Gepoe", de Russische politieke politie.

Ahrens werd teruggeroepen om rapport uit te brengen over de Koetiepoff-affaire en werd bij zijn aankomst te Moskou onmiddellijk benoemd tot afdeelings-chef van het commissariaat voor Buitenlandsche zaken.

Duitschland en het Young-plan.

De Federale Raad nam, gelijk wij gisteren reeds hebben gemeld, na een heftig debat het wets-ontwerp op het Young-plan aan; 48 leden stemden vóór en zes tegen, terwijl 12 zich van stemming onthielden. De Minister van Buitenlandsche Zaken, Curtius, en die van Financiën, Moldenhauer, behandelden achtereenvolgens de argumenten der oppositie en betoogden, dat het hier een kwestie gold van zelfbehoud, welke zwaarder woog dan zelfbewustzijn.

Moldenhauer verzocht tevens het Kabinet de financieele reorganisatie goed te keuren, terwijl Curtius op krachtige wijze ontkende, dat de onderteekening van het Young-plan met zich medebracht, dat Duitschland de algeheele verantwoordelijkheid voor den oorlog aanvaardde. Geen enkele Regeering zou iets dergelijks op zich willen nemen, zoo verklaarde hij.

Het geheele wets-ontwerp is een zeer omvangrijk document en beslaat vijfhonderd pagina's kleine druk, waarin vijf afzonderlijke wets-ontwerpen, twintig internationale overeenkomsten en veertien clausules zijn verwerkt, waaronder ook een onvoorwaardelijke amnestie voor alle politieke misdrijven in verband met de occupatie van Rijnland door de geallieerden, welke amnestie zich ook zal uitstrekken tot de zoogenaamde autonomisten die, met medewerking van Fransche onderdanen, in 1923 pogingen aanwendden om Rijnland van het Duitsche Rijk los te maken. De conservatieve bladen wijzen op sarcastische wijze op deze laatste bijzonderheid.

Dr. Elsa Brandstroem.

Woensdag opende de Duitsche Minister van Buitenlandsche Zaken in Berlijn een plechtige bijeenkomst ter eere van Dr. Elsa Brandstroem, de dochter van den Zweedschen gezant te Petrograd, die gedurende en na den oorlog het lot verzachtte van de Duitsche krijgsgevangenen in Rusland. Die krijgsgevangenen hadden haar den naam gegeven van „de engel van Siberië".

Curtius bracht hulde aan den moed en het onvermoeide werk van Elsa Brandstroem, die door haar optreden duizenden menschenlevens redde. In de laatste jaren wijdde zij zich aan het lot van oorlogs-verminkten en oorlogsweezen in Duitschland.

De Minister deed een beroep op allen teneinde medewerking te verkrijgen voor dit edele werk. Zelfs in de meest benarde jaren, zoo zeide hij, verloor Elsa Brandstroem haar vertrouwen in het herstel van Duitschland niet.

De bijeenkomst werd bijgewoond door het geheele corps diplomatique en vele vooraanstaande personen.

Dovgalewski verlaat Frankrijk.

Naar verluidt, zond de Russische gezant te Parijs, Dovgalewski, aan zijn Regeering een nota over de affaire-Koutiepoff. Met het oog op het feit, dat hierover in Parijs groote onrust heerscht, oordeelde hij het in dit schrijven beter om eenige maanden Frankrijk te verlaten.

De Opruiming in Spanje.

De Spaansche Koning aanvaardde Woensdag het ontslag van de leden van den Nationalen raad, terwijl bij decreet het besulit van Primo de Rivera, waarbij exporteurs tachtig procent van door hen uit het buitenland ontvangen betalingen moesten omzetten in een Spaansche munt-eenheid, werd herroepen.

Verder is te Madrid een delegatie uit Barcelona aangekomen, welke komt verzoeken de carnaval-feesten, door Primo de Rivera indertijd verboden, weder in te stellen.

FEUILLETON.

DE KANG-HE VAAS.

Uit het Engelsch

van

J. S. FLETCHER.

Geautoriseerde vertaling.

20)

„Ik heb hem een paar maal gesproken. Dikwijls gezien. Ik hoorde hem tot vijf jaar veroordeelen door de rechtbank te Exeter. Dat is al lang geleden...; hij is na dien tijd nog meer dan eens opgeborgen. Ik weet, dat hij door Krevin voor verschillende zaakjes gebruikt werd. En, zooals ik al gezegd heb, ik houd het er voor, dat Krevin en Getch hem hebben afgemaakt, toen hij dat karweitje achter den rug had, en nu heeft Krevin dien Getch afgemaakt. En Krevin wordt natuurlijk ook vermoord... als die Hindoe, waarover je sprak, dat al niet gedaan heeft! En dat doet mij er aan denken. Als jij en het juffie veilig aan wal zijn, moet je de politie zeggen, dat Krevin op het eiland zit en verder alles wat je weet."

„Dat doe ik zeker!" antwoordde ik, niet juist wetend wat hij wilde dat ik zou vertellen.

„Ik heb er niets op tegen, jongenheer. Vertel alles, alleen sta ik er op, dat je niet meer van mij vertelt, dan dat ik een vriendelijk man was, die met zijn schip het eiland voorbijvoer van Chalport naar Boulogne en dat ik jullie seinen zag, stopte en jullie meenam, je goed verzorgde en aan land zette... dat is genoeg, geloof ik?"

„Dat is zeker genoeg, dat zal ik vertellen. Ik rep er geen woord over, dat u daar kwam om Getch en Krevin te halen."

„Neen, dat zou ik zeker niet doen!" merkte hij op. „Dat zou tot niets dienen. En ik wil je nu wel zeggen, dat ik wel zaken met hen had willen doen, maar ik zou ze nooit aan boord hebben genomen. Ik ging aan wal met mijn geweer over den arm, om hun te vertellen waar het op stond, als dat noodig geweest was. Zoo'n beetje zaken doen, al is het vrijhandel, dat vind ik best. Maar als het doodslag en zoo..."

Hij schudde zijn hoofd en liet mij alleen. Het liep nu tegen den avond en wij waren een heel eind in zee en daar bleven wij langzaam heen en weer varen tot de duisternis inviel en de kust verflauwde. Wij zetten toen koers op de landtong van Summerstead, waarbij ik loodsdiensten verrichtte — ik was daar meermalen geweest met visschers uit Middlesbourne en ik kende het vaarwater. Even voor tienen, op welk oogenblik het ongeveer acht en veertig uren geleden was, dat Pepita en ik naar het eiland werden gebracht, zetten wij voet aan wal, fluisterden een haastig vaarwel tot onze tijdelijke metgezellen en liepen zoo vlug mogelijk naar het nabijgelegen dorp.

De meeste huizen van Summerstead lagen in duister, alleen de ramen van de herberg „De Zeemeermin" waren verlicht. Ik kende den eigenaar, Jim Perrin; hij had paard en wagen. Wij vielen bij hem binnen toen hij op het punt stond te sluiten. Van schrik liet hij zijn sleutels vallen en uitte een kreet van verbazing.

„God allemachtig!" riep hij uit. „Ben jij dat, jongeheer Ben! En juffrouw Marigold! Ik hoop, dat jullie gezond en wel zijn!... Daar is wat om jullie te doen, overal in de streek!"

„Perrin", zei ik. „Wij moeten zoo gauw mogelijk naar Middlesbourne. Jij hebt een paard en wagen niet waar? Het is van 't meeste belang... wij moeten de politie spreken..."

Hij begreep mij onmiddellijk en haastte zich naar de keuken, waar ik hem bevelen hoorde geven aan zijn knecht. Even vlug was hij terug en stortte zijn nieuws uit.

„Jullie ziet er lang niet slecht uit, waar je ook geweest bent. Maar ik verzeker je, dat er overal naar jullie gezocht is. Ik was vanmiddag in Middlebourne en hoorde er alles van. Er liepen rare verhalen, jongenheer. Toen jij en de juffrouw Pepita twee dagen geleden niet terugkwamen, dachten ze, dat jullie met een boot in zee waren gegaan en verdronken. Er is dien avond overal gezocht en de zaak werd nog ingewikkelder toen de butler van juffrouw Ellingham aan de politie kwam vertellen, dat hun Inlandsche bediende — Mandhu of iets dergelijks — ook verdwenen was, en natuurlijk bracht iedereen dat in verband met jullie. En 's morgens ging de detectieve, Cherry, naar Nortbourne Manor en vroeg aan majoor Cottam om te komen met zijn bloedhonden en ze vonden jullie spoor door ze aan kleeren van jou en juffrouw Pepita te laten ruiken en... toen was het in orde."

„Was het in orde? Vonden ze dan ons spoor?"

„Ik geloof het wel... maar dat zal je beter weten dan ik. In ieder geval gingen de honden over het veld naar Wreddlesham en daar hielden ze stil voor de voordeur van de „Shooting Star". En de voordeur was gesloten en de achterdeur was gesloten en de zijdeur ook...... en er was geen levende ziel. Ze hebben een deur opengebroken, maar vonden niemand...... allen gevlogen, zie je. En daarna heeft de politie dit gedaan en dat, overal gezocht en getelegrafeerd en getelefoneerd overal heen!"

„Behalve in de goede richting", zei ik bitter. „Daar hebben ze niet aan gedacht!"

„En waar zijn jullie dan geweest?" vroeg hij. „Want als je niet in de wolken of ver in zee..."

„Ik zal het je vertellen als we onderweg zijn. Het voornaamste is om in Middlebourne te komen en bij de politie. Er is voor hen wat te doen op de plaats waar we vandaan komen!"

Hij reed ons zelf naar Middlebourne en zette zijn paard tot zoo groot mogelijke snelheid aan. Toen wij in het dorp kwamen, bemerkten wij een grooten optocht naar het strand; daar was een geflikker van vele lampen en veel opschudding en daarheen bracht Perrin ons.

HOOFDSTUK XXII.

De roode plek.

Het scheen wel, dat iedereen in Middlebourne op het strand was; in ieder geval allen die zich intresseerden voor Pepita en mij, namelijk Keziah, kapitein Marigold, Cherry, Veller, juffrouw Ellingham met Bryce op haar hielen en op een afstand Carsie. Tom Scripture en zijn zoon waren er en majoor Cottam met zijn bloedhonden. Voorts waren er alle visschers uit de plaats; zij waren onder leiding van Tom Scripture bezig met het gereed maken van een boot bij het licht van verscheidene benzinelampen. Allen drongen naar ons toe, toen wij uit Perrin's wagen stormden en gedurende eenige minuten praatten allen dooreen, deden ontelbare vragen, waardoor wij zoo verbijsterd waren, dat wij niet in de gelegenheid waren een behoorlijk antwoord te geven. Ik draaide wanhopig van den een naar den ander, totdat juffrouw Ellingham haar stem verhief.

„Laat den jongen spreken!" riep zij uit. „Hoe kan hij een woord zeggen als jullie zoo opdringen! Waar zijn jullie geweest ...... en waar kom je vandaan?"

Ik wees in de richting van onze gevangenis.

„Wij komen van Meslie Eiland!" zei ik. „Wij kwamen daar vandaan door de vriendelijkheid van een kapitein, die daar vanmiddag in de buurt was. Wij waren opgesloten in de „Shooting Star" door Getch en Krevin" (ik was niet van plan om nu nog te spreken van oom Joseph), „en twee nachten geleden naar het eiland gebracht. En luister, jullie moeten iets doen ...... en vlug ook! Getch is dood ... vermoord ...... en Krevin is nog op het eiland en hij is gewapend. En Mandhu Khan is er ook... Ik geloof, dat hij Krevin nazit, of Krevin hem ......, dat weet ik niet, maar ik weet zeker dat er nog meer gemoord zal worden als jullie daar niet heen gaat; misschien is het ook al gebeurd. En uw vaas is daar, juffrouw Ellingham en ook uw Indische beeldjes en die zijn alle stuk gegooid; ik heb de stukken verzameld en verstopt. En dat is alles ...... behalve dat ik nog zeggen wil, dat ik wel had verwacht, dat er daar eerder naar ons gezocht was! ...... Jullie weet niet wat wij hebben doorgemaakt."

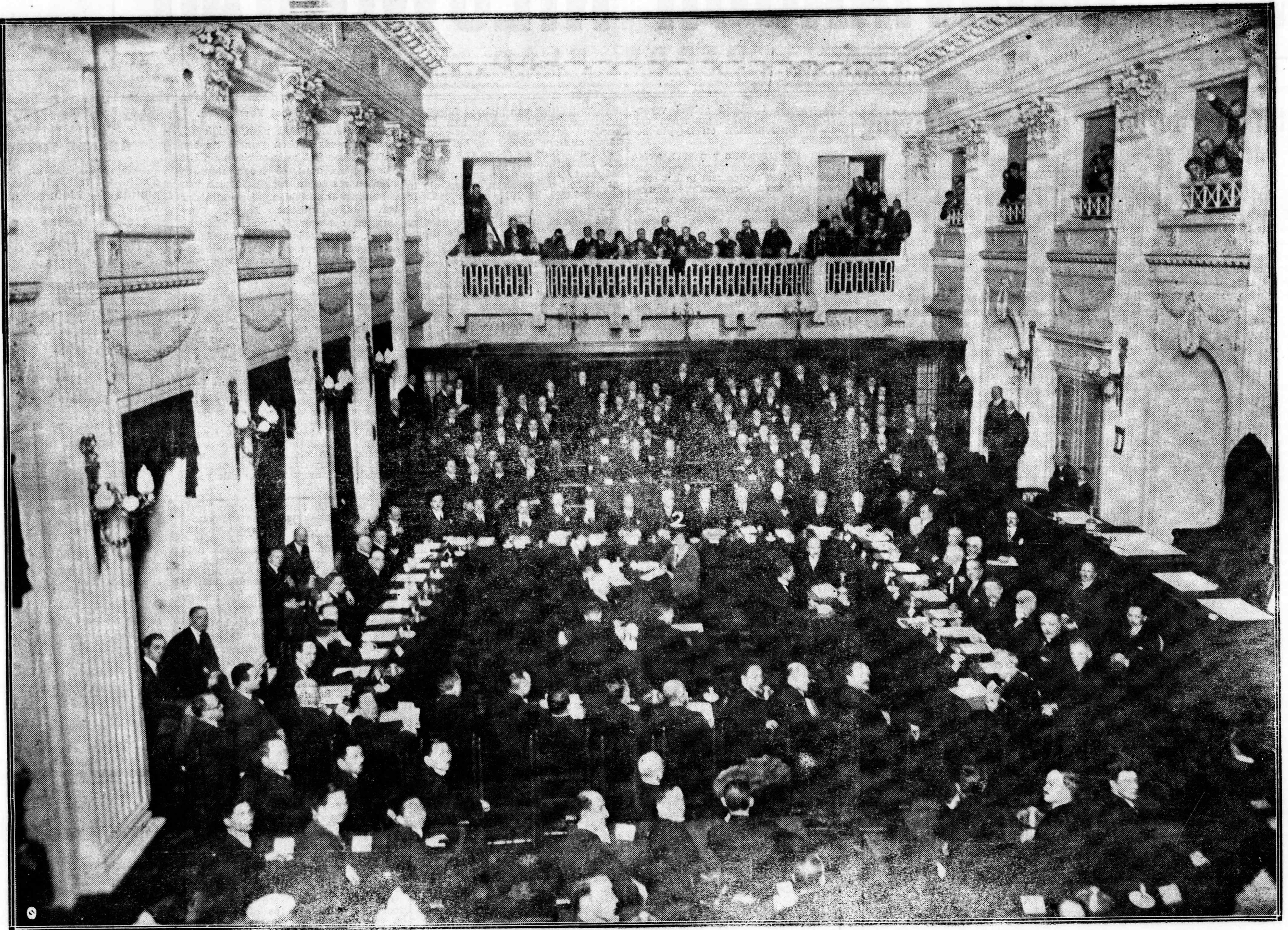
Ik zeide die laatste woorden met eenige verontwaardiging en bitterheid en uit de menigte hoorde ik een instemmend geluid van een van de visschers, die daarbij minachtend rondkeek.

„Wat heb ik jullie gezeid?" schreeuwde hij triomfantelijk. „Heb ik jullie niet gezeid, dat ze daar op Meslie Eiland mosten gaan kijken? —— Zee ik niet, dat dat de plaats was?... En hebben ze toen niet allemaal hun neus opgetrokken en gezeid dat het niks gaf om daar naar toe te gaan? Heb ik ......"

Cherry tok mij ter zijde en kapitein Marigold nam zijn dochter mede en ondervroeg haar.

(Wordt vervolgd).

Plechtige opening van de Tweede Haagsche Conferentie.

De plechtige opening van de tweede Haagsche conferentie door den voorzitter, den Belgischen premier Jaspar, dien men op de foto aan de rechterzijde van de tafel vindt (1). Rechts naast dezen ziet men minister Hijmans. Links van den voorzitter zitten achtereenvolgens de Fransche ministers Tardieu, Briand, Chéron en Loucheur, en daarnaast de Engelsche vertegenwoordigers Snowden en Graham. Rechts van Jaspar bevindt zich de Duitsche delegatie en op den achtergrond de gedelegeerden van Oostenrijk met in het midden de bondskanselier Schober (2). De Italianen zitten op den voorgrond links van de Engelsche gedelegeerden.

De Residentie in het Nieuwe Jaar.

Midden in den winter. — Waar men elkaar, maar dan ook geen ander, 's nachts ontmoet. — De welgestelde stad. — Werkelijkheid en tooneel.

Van onzen Haagschen correspondent).

Een vraagstuk van beteekenis heeft Den Haag op te lossen: de gedelegeerden ter Tweede Herstel-conferentie zijn hier en zij willen ook nog wel eens wat anders doen dan vergaderen, al was het maar alleen om wat op adem te komen van de gewichtige financieele besprekingen; niet iedereen weet de filosophie aan de werkelijkheid te toetsen, zooals de goede Cijfer dat in „De Kleine Johannes" deed, en het getal domineerde in de conferentie!

Nu de buitenlanders de attractie van Scheveningen moeten missen, 's winters is onze badplaats een kerkhof gelijk, heeft de burgemeester voor een ander divertissement willen zorgen. Daarom heeft hij aan vier van de grootste en deftigste mondaine café's vergunning verleend om tijdens de conferentie tot des nachts vier uur open te blijven, maar... alleen voor degenen, die met een perskaart gewapend zijn! U begrijpt dus, hoe gezellig het in de late uren is in die zaken, waar de heeren op elkander aangewezen zijn, geen dames kunnen komen, geen Hagenaars, waar geen muziek mag worden gemaakt... En aangezien het in de Residentie, ondanks haar 430.000 inwoners, 's avonds al vroeg een dooie en donkere boel is, vrees ik, dat de buitenlandsche journalisten en andere vreemde gasten van onze goede stad niet den indruk zullen wegdragen, dat zij een klein Parijs is!

Ik wil overigens volstrekt niets kwaads zeggen van ons lieve Haagje, want al zal de vreemdeling, vooral in het winterseizoen, hier wellicht een opgewekt publiek leven missen (de café's b.v. zijn 's avonds meestal akelig leeg), als woonstad is den Haag heel aantrekkelijk met zijn ruime en prettige bebouwing, zijn tal van parken, plantsoenen, zijn omgeving van zee en duin en strand en bosch; en het heeft dan ook niemand verwonderd, dat de burgemeester in zijn Nieuwjaarsspeech in den Raad kon constateeren, dat steeds meer welgestelden zoowel uit Indië als uit andere streken des lands, zich hier komen vestigen.

Uit die Nieuwjaarsspeech hebben we ook met voldoening gehoord, dat onze Gemeente in 1929 een bijzonder goed jaar heeft doorgemaakt; althans in de eerste drie kwartalen; handel en bedrijf floreerden, behoudens uitzonderingen, de Scheveningsche visscherij, die nu haar geheele vloot gemoderniseerd en gemechaniseerd heeft, eveneens.

Maar helaas: het vierde kwartaal bracht een kentering, gevolg vooral van de beruchte beurscrisis, die aan zoovelen een slordige duit heeft gekost en ook van den minder goeden gang bij de Indische cultuurondernemingen. De burgemeester ziet de toekomst vrij somber in en vreest, dat na het economische „hoogtepunt" van 1929 de lijn, die zich reeds heeft omgebogen, ook verder een daling zal vertoonen.

Gelukkig is de voorzitter van de Kamer van Koophandel ons gauw een hart onder den riem komen steken; deze bleek in zijn Nieuwjaarsspeech volstrekt niet blind voor de schadelijke gevolgen van beurscrisis en achteruitgang bij de Indische cultuurondernemingen, en hij gelooft óók wel, dat de gevolgen nog eenigen tijd voelbaar zullen blijven, maar reden voor zwaartillendheid zag hij niet.

Wij zullen het dus maar bij het opbeurende optimisme van den voorzitter der Kamer van Koophandel houden en de toekomst lachend tegemoet zien; dat is in elk geval prettiger en vruchtbaarder dan in zak en asch te zitten.

Wij hebben trouwens al jaren lang telken jare pessimistische beschouwingen omtrent de toekomst van onze stad gehoord (en in 1922 b.v. was er wel aanleiding voor, want toen overtrof het aantal welgestelden, dat de stad metterwoon verliet, niet onaanzienlijk het aantal van hen, die zich hier kwamen vestigen, doch dit heeft zich spoedig hersteld) — en altijd is het heel erg meegevallen!

Een paar merkwaardigheden uit de Nieuwsjaarsspeech van onzen burgemeester wil ik u niet onthouden.

Zoo sprak mr. Patijn er zijn verwondering over uit, dat in de eerste drie kwartalen van het vorige jaar, toen de zaken dus buitengewoon goed gingen (terloops: de werkloosheid in den Haag is nogal wat gedaald, al kosten ondersteuningen en werkverschaffing nog steeds bedenkelijk groote sommen aan de Gemeente), belangrijk minder geld naar de spaarbanken werd gebracht dan in den zelfden tijd van 't voorafgaande jaar. Een verklaring kon de burgemeester daarvan niet geven.

't Is natuurlijk mogelijk, dat de voorspoed de menschen extra-royaal heeft gemaakt, maar het zou m.i ook wel eens kunnen zijn, dat er wel degelijk aardige appeltjes voor den dorst gekweekt zijn, doch dat de overgelegde bedragen zoo groot waren, dat men ze op voordeeliger wijze heeft belegd dan bij een spaarbank mogelijk is.

Een Haagsche merkwaardigheid is het buitengewoon groote overschot aan vrouwelijke ingezetenen. Er kwamen in 1929 niet minder dan 7545 zielen bij (door vestiging en geboorte) en op 1 Januari van dit jaar bedroeg de bevolking 432.639 zielen; maar 't curieuze is nu, dat er „maar" 196.734 mannen zijn tegen 235.905 vrouwen. Een overschot dus van meer dan 39.000 vrouwen! Met het oog op de huwelijkskansen van de dames lijkt dat niet erg bemoedigend, maar gelukkig wordt er in den Haag erg geanimeerd getrouwd — al staat daar nogal eens een scheidinkje tegenover!

Wie 1930 met frisschen moed tegemoet mogen gaan: onze tooneelgezelschappen blijkbaar niet! Er schijnt op dit gebied een vrij algemeene malaise te zijn.

Ik spreek nu niet eens van het met zooveel bravoure begonnen nieuwe Haagsche gezelschapje van Caroline van Dommelen, dat na den jammerlijken val van het tweede stuk (een reuzesof van een op dit gebied totaal onbekenden Haagschen meneer) met stille trom verdwenen is, zonder dat er in de pers ook maar de minste aandacht aan werd besteed. Dit behoort reeds tot de geschiedenis van het afgeloopen jaar. Maar het is geen gezellige geschiedenis voor de artiesten, die zonder uitbetaling van hun gage op straat kwamen te staan; een aantal hunner heeft onderdak gevonden bij het troepje van Charles Braakensiek, die maling heeft aan hooge kunst maar met de vertooning van De twee Weezen en dergelijke stukken in den Dierentuin althans een broodje verdient voor zich en zijn gezellen en bovendien in de behoefte aan „kunst" van een groot deel van het publiek voorziet, wat dan toch welbeschouwd op den koop toe nog een verdienstelijk werk is.

Dat men van de ware Kunst niet kan eten, ondervinden thans van Dalsum en zijn wakkere troepje, die zooveel moois hebben gebracht in korten tijd (De Comedie van het Geluk, Drie-stuivers Opera, Volpone) doch wier „Oost-Nederlandsch Tooneel" reeds de beschikbare fondsen totaal heeft opgeslokt, zoodat de gages niet meer kunnen worden uitgekeerd. Mien Duymaer van Twist heeft het zinkende schip reeds verlaten en Jules Verstraeten staat op het punt hetzelfde te doen, hetgeen men hem niet al te zeer euvel mag duiden aangezien de mensch bij Kunst alléén niet leven kan!

Er schijnt sprake van te zijn, dat van Dalsum naar Verkade zal terugkeeren, maar dan als mededirecteur, om samen naar den weldra vrij komenden Stadsschouwburg te Amsterdam te solliciteeren. Het is in elk geval geen slecht idee, want Verkade en van Dalsum zouden elkander goed kunnen aanvullen... als ieder van hen zich met zijn eigen werk alleen bemoeit.

Onlangs heette het, dat Verkade en Saalborn (Nieuw Nederlandsch Tooneel) zich zouden vereenigen voor een gooi naar den Stadsschouwburg (thans nog door het vereenigd tooneel van Verkade en Verbeek bespeeld, maar de overeenkomst is weldra geëindigd), doch daar schijnt niets van te zullen komen.

En van de groote plannen om een groot en voortreffelijk nieuw gezelschap te vormen onder de auspiciën van de oude „Koninklijke" vereeniging „Het Nederlandsch Tooneel", hoort men óók niet meer (de Royaardsschouwburg te Amsterdam is intusschen al van de baan).

Als de onheilspellende geruchten juist zijn, staat ook het gezelschap van Verkade er slecht voor, ondanks de bevoorrechting door subsidie en 't gebruik van den Stadsschouwburg.

En zelfs gaat het gerucht, dat het Vereenigd Rotterdamsch Hofstad Tooneel begint te kraken en althans in zijn tegenwoordige samenstelling niet zal blijven bestaan. Dit laatste behoeft nog geen ramp te beteekenen, want het is een gezelschap met vrij veel zwakke krachten. Zoo'n somber gerucht had men echter van het Hofstad Tooneel niet verwacht, want ieder had den indruk, dat de directeur, Cor v.d. Lugt Melsert, een handig zakenman is, die er met het aardige subsidie van de Gemeente (ruim een halve ton) en het gebruik van den Haagschen Koninklijken Schouwburg, wàt aardig komen kon. Doch alles is mogelijk. Zeker is, dat zijn artistieke ster wel wat aan het tanen is geraakt.

Misschien houdt met een en ander wel verband het niet bevestigde, niet tegengesproken gerucht, dat Cor v.d. Lugt en Annie v.d. Lugt Melsert van Ees op uitnoodiging een tournée door Indië zouden gaan maken. Ik vermoed, dat v.d. Lugt eerst de kat eens uit den boom zal kijken en afwachten hoe het met zijn subsidie en zijn Kon. Schouwburg gaat.

Zijn gezelschap zal er dit jaar het twaalfjarig bestaan vieren, zooals in herinnering werd gebracht in den aardigen Nieuwjaarswensch van Broedelet, zoo goed uitgesproken door Roemer en Juliette Roos.

De Koningin, de Prins en de Prinses zijn dien wensch óók gaan hooren in de bekende bruiloft van Kloris en Roosje, voorafgegaan door een aller-aardigst en goed gespeeld Spaansch stuk: de Groene Pleureuse. Bij die gelegenheid zou de Prins aan v.d. Lugt Melsert gevraagd hebben een versje in te lasschen over het eeredoctoraat van de Prinses en v.d. Lugt zou dadelijk naar Eduard Veterman geloopen zijn, die even dadelijk een paar aardige regeltjes zou hebben gerijmd. Een feit is, dat Roemer een heel aardig versje op de doctores-prinses inlaschte en er een niet gering succes mee had, vooral bij de verraste Prinses, die buigend dankte voor de hulde.

NEDERLAND.

Plotseling gezonken.

Op 30 December is het Antwerpsche sleepschip „Saturne" van de Société Plouvier te Antwerpen, schipper Korstanje van Wemeldinge, op weg met een lading kolen van Duisburg naar Antwerpen, in het Oosthellegat nabij Willemstad door den zwaren Zuid-Westerstorm plotseling gezonken. De „Saturne" werd gesleept door de sleepboot Presto IV van Dordrecht, kapitein A. Lachniet.

Met zeer veel moeite is men er op de sleepboot in geslaagd schipper Korstanje, zijn vrouw en drie jonge kinderen en den knecht J. Groeneveld uit Werkendam aan boord van de Presto te brengen.

De Presto begaf zich met de geredden aan boord naar de haven van Willemstad. Op weg naar deze plaats werd het tankschip „Naphta V" ontmoet, dat alleen ronddreef. De „Naphta" was getrokken door de sleepboot „Brugge", doch losgeslagen. De kapitein van de sleepboot moest de haven van Willemstad binnenloopen. De Presto IV trachtte eenige malen verbinding te krijgen met de „Naphta". Ten slotte mocht dit gelukken en beide schepen kwamen te Willemstad aan.

ADVERTENTIEN.

ROTTING MAKERIJ

FEN TONG & Co.

Postweg Noord 55 — Weltevreden

Levert uitstekende rottan meubels etc.

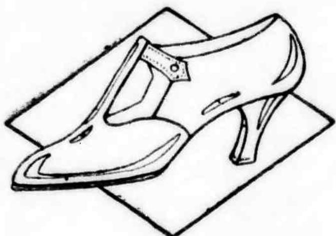
tegen scherp concurreerende prijzen.

110v

„NUGGET" Liquid

(Neutral)

For LIGHT COLOURED SHOES

Importeurs: E. DUNLOP & Co.

3843

Keurige collectie

ovale, ronde en staaflijsten.

150v

Charls en van Es & Co.

Rijswijkstraat Weltevreden.

„Magneetjes" à f 1.-

WAT ZIET UW WAGEN ER UIT!

Laat hem vakkundig duco-en bij

OTEVA

Billijke prijzen.

Telefoon Wl. 1770 t/m 1772.

160v

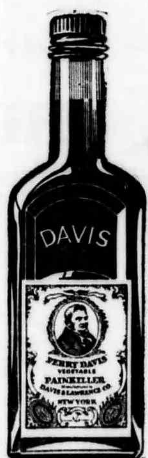

Gevoelige, pijnlijke spieren genezen spoedig.

Verstuiking, te groote inspanning of snelle afkoeling veroorzaakt gevoeligheid der spieren, zoodat elke lichaamsbeweging of gewone inspanning pijn veroorzaakt.

Lijd niet noodeloos; wrijf de pijnlijke plekken zachtjes met PAINKILLER en zie eens, hoe de kwaal direct is genezen..., hoe lenig de spieren zijn geworden. Door de pijnlijke plekken te omwinden met een schoonen doek, bevochtigd met PAINKILLER, kunt ge de genezing bespoedigen.

Houd PAINKILLER altijd bij de hand. U weet nooit, wanneer U 't noodig zult hebben. Verkrijgbaar in elke goede apotheek en toko.

3817

PAINKILLER

PERRY DAVIS

DAVIS & LAWRENCE CO. NEW YORK U.S.A.

Noem bij het bestellen den naam Tieleman & Dros en overtuigt U, dat deze op de blikken staat.

GEURIGE JAMS

Alleen de fijne, geurige en sappige vruchten, door de zon volrijp gestoofd, worden geplukt en dan door Tieleman & Dros tot jam bereid. Door het snelle vervoer en 't hygiënische bereiden gaat niets van hun frischheid en geur verloren. Elk potje jam uit de door en door betrouwbare fabriek van Tieleman & Dros is telkens opnieuw een delicatesse.

Tieleman & Dros

Sell More

3813

B. DANSEN-SMILDE

KONINGSPLEIN NOORD 9. Telf. Wl. 1275

MODES.

Bericht de ontvangst van chique voorjaarshoeden, nieuwste modellen.

Atelier voor japonnen, mantels, ook voor Europa.

BRUIDSTOILETTEN.

102v

Sexueele zwakte Impotentie.

Zoowel bij mannen als vrouwen worden genezen door Bominpillen, Verkrijgbaar in alle apotheken, drogistwinkels en toko's à f 3,50 per flacon. Gen. Agentschap Willem Italie, Soerabaia. 3819

Morgen Magneetjes!

Ruilt Uwe oude rijwielen in.

Snel-Rijwielen	f	7.50
Fongers	„	10.-
Raleigh	„	12.50
Gazelle	„	10.-
Burgers	„	10.-

— per maand. —

Jongens- en meisjes-Transport- en race-Rijwielen.

Melba Salon Gramofoons.

Luxe Kinderwagens.

Rijwielhandel H. J. SNEEP

Noordwijk 14 G. — Welt. Telef. 3945.

3807

„BOESON'S" VRUCHTENZOUT

ter bereiding van dende, aangeen verfrisschende doorloopende geborgt.

Overal verkrijgbaar

een koolzuurhounaam smakende drank, welke een zondheid waar-

à f 2.10 per flacon.

Import Apotheken RATHKAMP & Co.

3811

MAISON DE BONNETERIE

RIJSWIJKSTRAAT 6, WELTEVREDEN, TEL. 1226.

Ontvangen:

GEKLEEDE EN CHAPELLERIEHOEDEN
BLOEMEN VOOR HOEDEN EN COSTUMES
LINNEN.

Ateliers voor costumes en hoeden naar maat.

107v

FOTOGRAFISCH ATELIER EN KUNSTHANDEL

F. v. FELDE,

Rijswijkstraat 12 — t/o Harmonie — Telefoon 2712

Atelier dagelijks geopend

van $7^1/_2$'s morgens tot $7^1/_2$'s avonds, des ZONDAGS TOT 12 UUR

Groote Sorteering:

ETSEN VAN HOLLANDSCHE MEESTERS
o.a. VAN TOON DE JONG
PASTELLA'S IN LIJST
KUNSTGLASWERK LEERDAM en
IT MAJOLIKA AARDEWERK

Zeer gesc voor Cadeaux

Ruime sorteering Lijsten, Rond, Ovaal enz., enz.

Zendingen naar buiten onder REMBOURS.

72V

VELENSVERZEKERING MAATSCHAPPIJ

„ARNHEM"

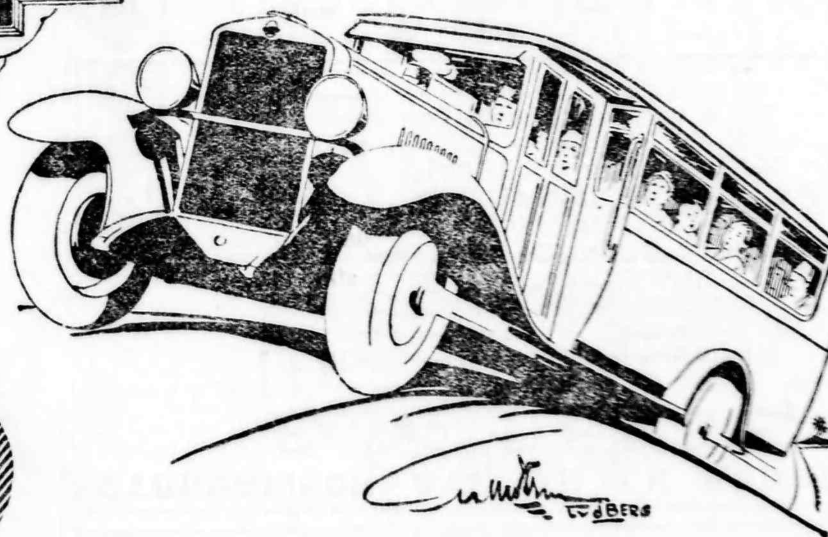
WELTEVREDEN.

2938

Nog beschikbaar enkele **Ruime Frissche Kantoorlokalen** in diverse afmetingen vanaf f 30.— 's maands.

Electrisch licht beschikbaar.

CHEVROLET

6 Cylinder Trucks

In de prijsklasse van den vier!

Modern transport vereischt vrachtauto's met meer souplesse, grootere reserve-kracht, hoogere snelheid en vluggere acceleratie, derhalve: zescylinder trucks. En thans, voor den eersten keer in de geschiedenis van het commercieel transportwezen, is de zoozeer gewenschte zescylinder vrachtauto verkrijgbaar met een even zuinig benzineverbruik als de „Vier"! Immers niet alleen worden de nieuwe zescylinder Chevrolet trucks geoffreerd in de prijsklasse van den „Vier", maar ook zijn zij even economisch in gebruik, als hun fameuze voorgangers van het 4-cylinder type.

UTILITY CHASSIS (1½ TONS)

f. 2145

(te Batavia)

N.V. GARAGE „DE AUTO" BERKHEMER & o
Weltevreden — Soekaboemi — Serang.
AUTOHANDEL VAN RIJN — Cheribon.
AUTOHANDEL E. MONE — Tegal.
LIM GIOK KENG — Telok Betong.

3827

PRODUCT VAN GENERAL MOTORS

MOPPEN.

Hij (de krant lezend): — Bespottelijk zooals sommige menschen zich kunnen aanstellen!

— Zij: — Maar Frits-lief, wat heb je nu dan weer gedaan?

***

Cadena's zijn goed: in alle prijzen.

***

„Mijn vrouw begrijpt mij niet. De jouwe wel?"

„Ik denk van niet. Ik heb haar jou naam nooit hooren noemen."

***

Die 'n Cadena niet waardeert, is 't goede niet weert.

***

Dokter: U hoest dezen morgen wat gemakkelijker is 't niet?

Patiënt: Geen wonder, ik heb den heelen nacht geoefend.

***

'n Trouwe vriend: Cadena.

***

„Kijk eens wat een mooie draadlooze ik vandaag gekocht heb. Hij is prachtig en zoo goedkoop, maar f 10 in de maand.

„Hoeveel maanden?"

„O, dat heb ik vergeten te vragen."